

Obsah

Obsah	1
1. Teoretická východiska	2
2. Metodická východiska analýzy	5
Metodická příloha 2.I Klasifikace výrobků.....	8
Metodická příloha 2.II Alternativy: jednotkové ceny nebo kilogramové ceny	10
Metodická příloha 2.III Porovnání výběrových indexů ČSÚ s vývojem cenových indexů založených na datech EUROSTATu.....	12
3. Ceny v mezinárodním (světovém) obchodě	19
3.1. Globální tendence	19
3.2. Ceny základních komodit	21
3.3. Vliv vývoje cen v mezinárodním obchodě na ceny v národních ekonomikách.....	23
3.4. Ceny v zahraničním obchodě zemí Evropské unie.....	25
4. Ceny v obchodě zemí EU s ČR	26
4.1. Ceny v zahraničním obchodě zemí EU.....	26
4.2. Ceny při dovozu Evropské unie z České republiky	31
4.3. Ceny při vývozu zemí Evropské unie do České republiky	40
4.4. Porovnání cen v obousměrném obchodě se zeměmi Evropské unie.....	46
4.5. Změny cen a změny struktury obchodu	50
5. Mezinárodní porovnání	58
5.1. Porovnání cen podle zemí původu zboží	58
5.2. Porovnání cen docilovaných Českou republikou v jednotlivých zemích EU.....	63
5.3. Komparativní postavení České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska	68
6. Ceny v korunách (ČSÚ)	74
6.1. Úroveň cen v obchodě ČR se zeměmi EU a s ostatními zeměmi	74
6.2. Vývoj cen při vývozu ČR do zemí EU	76
6.3. Vývoj cen při dovozu ČR ze zemí EU	78
6.4. Vliv měnového kurzu na ceny v obchodě mezi ČR a EU	80
6.5. Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem.....	81
7. Příloha: Ceny pneumatik pro osobní automobily (CN 40111000)	85
7.1. EUROSTAT	85
7.2. ČSÚ	88
Seznam tabulek	91
Seznam grafů	93
Literatura:	94

1. Teoretická východiska

Jednoduchá myšlenka nazývaná „zákon jedné ceny“ říká: „Jestliže země vyrábějí identické zboží, pak by cena tohoto zboží měla být všude ve světě stejná, bez ohledu na to, která země zboží vyrábí.“ Realita je složitější. V mezinárodním obchodě se běžně setkáváme s rozdílnými cenami výrobků, které lze považovat za identické.

Rozdílné ceny výrobků odrážejí jejich rozdílnou kvalitu, cena je funkcí kvality (Freudenberg M., Lemoine F., 1999). Vztah mezi kvalitou a cenou výrobků není proporcionální. Zvýšení (pokles) kvality vyvolává podstatně progresivnější zvýšení (pokles) cen. Kvalitativní rozdíly mají za následek ostrou diferenciaci cen výrobků (Kolanda, 1968, 1989, 2001).

Produkty prodávané na daném trhu za značně rozdílné ceny mohou být považovány za výsledky odlišných produkčních funkcí. Klíčovou roli při cenově-kvalitativní diferenciaci výrobků hrají: lidský kapitál (kvalifikace pracovní síly), výzkumně-vývojový potenciál, technologická úroveň, kapitálová intenzita, úroveň organizace a řízení firem. V důsledku rozdílného vybavení uvedenými faktory se mohou vyspělé země specializovat na zboží vysoké kvality a méně vyspělým zemím nezbývá, než se orientovat na zboží podřadného ranku (hovoří se o jejich „reziduální specializaci“). Koncepce komparativních výhod pro země s rozdílným vybavením faktory zůstává v platnosti, ale v aktualizované podobě (Helpman, Krugman, 1985).

Pojem „kvalita výrobku“ je nutno chápat komplexně. Nemůžeme chápat kvalitu jen ve smyslu užitných vlastností výrobku. Jde o širokou množinu vlastností, zahrnující obchodní podmínky, doprovodné služby, možná rizika (včetně rizik plynoucích z pohybu kurzových relací), goodwill dodavatele, image výrobku. Rozdíly cen docilovaných jednotlivými zeměmi na určitém trhu bývají způsobeny rozdílnou kvalitou, ale také, významnou měrou, rozdílnými systémově-institucionálními podmínkami, za kterých se uskutečňuje výroba a obchod (Dietz R., 1999). **Cenové relace souvisí se systémovými a institucionálními rozdíly. Zboží vyvážené zeměmi se systémově-institucionálním handicapem má tendenci být směňováno pod cenami světových trhů i v případě, že jde o zboží shodných technických kvalit.**

S rozdílnými cenami identického zboží se setkáváme zejména v případě obchodu mezi vyspělými a méně vyspělými, tedy i tranzitivními zeměmi. Zatímco ve vyspělých zemích se lze spolehnout na efektivně pracující instituce a dobře zavedené rutinní postupy, méně vyspělé země teprve musí vytvářet instituce nezbytné pro nastolení racionálního systému a dotvoření trhu.

Transakční náklady se liší nejen podle zemí, ale také podle komoditních skupin. Mohou být zanedbatelné v případě brambor nebo jednoduchých produktů metalurgie, významnou roli hrají v případě automobilů nebo počítačů. **Sofistikované zboží je citlivější na systémově-institucionální podmínky než jednoduché zboží** (Dietz, 1999).

Příčiny rozdílných cen docilovaných v obchodě s daným výrobkem na daném trhu nejsou podmíněny jen dispozicemi výrobců v zemi původu zboží, ale také obchodní zdatností účastníků jednání. Základem každého obchodu je arbitráž, která se řídí pravidlem „kupuj levně a prodej drazé“. Vzájemná interakce všech účastníků na trhu je nesmírně spleť (Benáček V., 1999). Země, národy a státy vstoupily do historie často spíše zásluhou svých obchodníků než výrobců (Fénicie, Kréta, Benátky). Nejde jen o to něco kvalitně vyrobit, ale také kvalifikovaně prodat. Dnes to platí stejně jako ve starověku a středověku. **I prodejní technologie má svou marketingovou infrastrukturu, která je neméně náročná na „factor endowments“ – na vybavení země potřebnými předpoklady.** K těm patří marketingová síť, doprovodné služby, kvalifikované informace o trhu, v neposlední řadě informace o cenách.

Ekonomická teorie má i další vysvětlení rozdílnosti cen identických výrobků. **Ceny výrobku bývají ovlivněny rozdílnou preferencí domácího versus zahraničního zboží na straně země – dovozce.** I kdyby technické parametry daného výrobku pocházejícího z různých zemí byly totožné, nemusí být poptávka po nich a jejich výsledná cena shodná.

Japonské zboží bylo ještě v 60. letech považováno za podřadné, a proto bylo levné. Během historicky velmi krátké doby se pojem japonské zboží stal synonymem kvalitního zboží. Se značkou „Made in Japan“ se prosazují na náročných trzích a za důstojné ceny například i obráběcí stroje nebo

hudební nástroje, tedy výrobky pro Japonsko netradiční. Naproti tomu socialistické Československo bylo nuceno někdy skrývat provenienci svých výrobků pod značkou „Made in Europe“.

Podstatná část mezinárodního obchodu, zejména obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu mezi vyspělejšími zeměmi, má povahu obousměrného obchodu – simultánní vývoz a dovoz podobných výrobků. Jeho smyslem a obsahem bývá obohacení sortimentu (například směnou automobilů shodných technických parametrů a uživatelských kvalit). Jde o směnu výrobků shodné povahy, lišící se detaily, jejich jednotkové ceny jsou si blízké - hovoříme o „horizontální diferenciaci výrobků“. **Naprosto většinu obousměrného obchodu však tvoří směna „vertikálně diferencovaných výrobků“ - výrobků, jejichž diferenciaci je založena na rozdílné kvalitě a ceně.** Tato směna je hnací silou mezinárodního obchodu.

Horizontální diferenciaci výrobků se týká variant výrobků podobné kvality (například rozdílné barvy a vzoru bot téže kvality). Vertikální diferenciaci se vztahuje k rozdílným variantám lišícím se kvalitou (například boty z kůže nebo z plastické hmoty).

Modely horizontální diferenciaci předpokládají, že podobnosti v poptávce a úrovni příjmů upřednostňují horizontální specializaci; čím větší je trh dané země, tím větší bude objem obousměrného obchodu. Modely vertikální diferenciaci výrobků naproti tomu předpokládají pozitivní vztah mezi vyspělostí země a vertikální obousměrnou směnou, jakož i pozitivní korelaci mezi úrovní příjmů na obyvatele a vertikální obousměrnou směnou (Falvey 1981, Falvey, Kierzowski 1985, Greenaway, Milner 1986, Flam, Helpmann, 1987, Havlik, Landesmann, Urban, Wiesner, 2003).

Výchozí teze vysvětlující rozdílnost cen určitého výrobku rozdílné proveniencí rozdílnou kvalitou je podmíněná. Nicméně kvalita je nepochybně rozhodujícím faktorem určujícím cenu. V tomto pojetí se cenami v mezinárodním obchodě zabývá mnoho studií (Greenaway, Hine, Milner 1994, Fontagné, Freudenberg 1997, Jansen, Landesmann 1999). Tyto studie prokazují, že přístup založený na vertikální diferenciaci výrobků v obousměrné směně je relevantní pro vztahy mezi východní a západní Evropou (Aturupane, Djanov, Hoeckman 1999, Burgstaller, Landesmann 1999, Havlik, Landesmann, Stehrer 2001).

Růst relativních cen na zahraničních trzích vytváří tlak na zhodnocení nominálního měnového kurzu a tím i na růst komparativní cenové úrovně (Taušer 2004).

Počátkem 90. let země střední a východní Evropy vykazovaly často specializaci obchodu na obory nízké technické a kvalifikační úrovně. Model specializace se však v posledních letech změnil, v mnoha případech rychle (Havlik, 2001; Landesmann, Stehrer, 2002; Wörz, 2003; Dulleck, Foster, Stehrer, Wörz, 2004). Tyto země dosáhly posunu exportu k oborům s vyšší technickou úrovní. Největší růst exportních cen nových zemí vykazovaly technicky náročné výrobky (Landesmann, Stehrer, 2002).

Ke strukturální přestavbě rozhodující měrou přispěl příliv zahraničního kapitálu. V roce 2001 činil podíl podniků se zahraniční účastí ve zpracovatelském průmyslu na vývozu v případě Maďarska téměř 90 %, v případě Slovenska přes 75 % (Hunya G., 2004). Strukturální přestavba má tři fáze: (1) přechod od dovozu přes domácí produkci k exportu, (2) přechod od výroby spotřebního zboží k investičnímu, jakož i od surovin a jednoduchých výrobků ke komplexním a rafinovaným výrobkům, (3) přesun výroby z vyspělých do méně vyspělých zemí (Bellak, 2003).

Flying Geese Growth Model (FGM) popisuje úlohu přímých zahraničních investic při strukturální přestavbě stádii (Dowling, Cheang, 2000): (1) nové výrobky jsou uváděny prostřednictvím dovozu z vedoucí země a začíná jejich domácí výroba; (2) domácí výroba nahrazuje dovoz a začínají investovat zahraniční investoři, obvykle v malém rozsahu; (3) roste domácí výroba, značně roste vývoz a zahraniční investice se stávají významnými - dané odvětví ve vedoucí zemi ztrácí své komparativní výhody, výroba se přemísťuje; (4) domácí výroba se zpomaluje vlivem rostoucích nákladů a rostoucí konkurence „později startujících“ zemí, vývoz se zpomaluje nebo klesá, zahraniční investice klesají, investoři jsou lákáni „později startujícími zeměmi“; (5) země ztrácí konkurenční schopnost a výroba se přesunuje do „později startujících“ zemí. Vývoz země prošel restrukturalizací ve prospěch high-tech a medium-high-tech odvětví. Tím je vysvětleno extrémní exportní chování maďarské ekonomiky (toto vysvětlení se vztahuje i k extrémnímu vývoji vývozních cen Maďarska - viz část 5.).

Při této strukturní přestavbě roste obousměrná směna. Je to v souladu s „novou“ teorií zahraničního obchodu, která tvrdí, že obchod mezi průmyslovými zeměmi je motivován diferenciací výrobků a výhodami hromadnosti. Nejvýznamnější je obousměrná směna v obchodě Evropské unie s Českou republikou, Slovenskem a Maďarskem (Havlik, Landesmann, Stehrer, 2001).

Přímé zahraniční investice a strategie nadnárodních společností (multinational corporations – MNCs) jsou důležitými kanály strukturní přestavby při ekonomické integraci (Havlik, P., Landesmann, M., Urban, W., Wiesner, R., 2003). Je otázkou, zda mezinárodní výrobní systémy vytvářené těmito společnostmi nevedou k tomu, že východoevropští výrobci jsou spíše ekonomickými komplementy než rivaly. Teoretická literatura rozlišuje dva krajní případy multinacionální aktivity: horizontální a vertikální. Horizontální MNCs jsou firmy, které geograficky člení výrobní proces, aby získaly výhodu rozdílných cen výrobních faktorů. Naproti tomu vertikální jsou určovány komparativními výhodami zemí. Exportní specializace je tažena technologicky náročnými odvětvími. Nositeli uvedené tendence jsou výrobky farmaceutického průmyslu, telekomunikační zařízení výroby leteckého a kosmického průmyslu, kancelářská technika a počítače, elektronické komponenty a automobily. Česká republika vykazuje velmi nízkou míru specializace (největší vykazuje Irsko).

Příznivý vývoj cen na zahraničních trzích vytváří tlak na zhodnocení nominálního měnového kurzu a na růst domácí komparativní cenové úrovně (Taušer 2004). **Přispívá ke konvergenci cenových úrovní a struktur, je patrně podmínkou této konvergence.**

2. Metodická východiska analýzy

V mezinárodním obchodě lze jednoznačně definovat jen ceny základních komodit¹ (například spot cena ropy Brent na londýnském trhu v USD za barel, zlato na londýnském trhu v USD za trojskou uncii, máslo novozélandské na londýnském trhu v centech za libru). Jsou určovány na komoditních trzích a publikovány ve statistických periodikách, pro významné komodity i v denním tisku.

Ceny výrobků zpracovatelského průmyslu jsou zjišťovány ze vztahu hodnoty k jednotkám množství (Unit Values):

$$u_{it}^x = \frac{X_{it}}{Q_{it}} \quad (1)$$

kde X_{it} = hodnota výrobku i vyvezeného v roce t , Q_{it} = množství resp. hmotnost výrobku i vyvezeného v roce t (obdobně je definována dovozní jednotková cena).

Statistické orgány Evropské unie (EUROSTAT), OECD, také česká statistika, poskytují pro výpočet jednotkových cen hodnoty vývozu resp. dovozu (v ECU resp. EUR, v USD, v tis. Kč) jeho hmotnost (v tunách) a množství směňovaných výrobků (Supplementary Units – podle povahy zboží v kusech, litrech, čtverečních metrech a jiných jednotkách). Pro analýzu cen v zahraničním obchodě lze použít alternativně jednotkové hodnoty vyplývající z poměru hodnoty výrobku k jeho množství (v měrných jednotkách) nebo kilogramové ceny vypočtené jako poměr hodnoty výrobku k jeho hmotnosti. Většina analytiků používá kilogramové cen. Bývá to nezbytné při analýze vývojových relací na úrovni komoditních skupin výrobků, při analýze tendencí vývoje cen. Při analýze cen na výrobové úrovni je užitečné použít obou alternativních konstrukcí cen, porovnat obraz který poskytují. Problematice alternativní konstrukce cen je věnována příloha II této části.

Spolehlivou vypovídací schopnost mají jen jednotkové ceny homogenních položek zahraničního obchodu. Za homogenní skupinu výrobků můžeme s přijatelným rizikem považovat položky nejpodrobnější nomenklatury, obsahující popis výrobku. Výchozí údaje české statistiky i údaje EUROSTATu pro výpočet jednotkových cen jsou založeny na 8-místné klasifikaci datové báze COMEXT (CN-8).

Například položka CN 87033219 obsahuje nové osobní automobily s pístovým vznětovým motorem s vnitřním spalováním (s dieselovým motorem nebo motorem s žárovou hlavou) s obsahem válců převyšujícím 1500 cm³, ale nepřesahujícím 2500 cm³; vyloučeny jsou motorové karavany).

Kombinovaná nomenklatura (CN) Evropské unie vychází z mezinárodní úmluvy o **Harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží (HS)**. Obsahuje téměř 14000 položek, z toho přes 8000 položek připadá na výrobky zpracovatelského průmyslu.² Ani na úrovni nejpodrobnější klasifikace však nemusí jít o zcela identické výrobky (zejména v případě položek s přívlastkem „ostatní“ nebo v případě částí a příslušenství k určitému výrobku).

Mezi výrobky s podstatně vyššími jednotkovými cenami při vývozu do České republiky oproti cenám ve vzájemném obchodě členských zemí jsou většinou položky s přívlastkem „ostatní“ (například kondenzátory ostatní, transformátory ostatní, tvářecí, obráběcí stroje ostatní apod.). Komparativní úroveň cen je u těchto položek významně ovlivněna rozdílnou strukturou směňovaných výrobků. Například monolitické integrované digitální obvody ostatní (CN 854222169) byly v roce 2003 vyvezeny do České republiky v hodnotě 126 mil. EUR, kus za 6,9 EUR, přičemž ve vzájemném obchodě dosahovala cena v průměru 0,8 EUR. Poměr mezi kilogramovými cenami byl 852 ku 796 EUR

¹ Základními komoditami (Primary Commodities) jsou v mezinárodní statistice paliva, suroviny a některé produkty jejich prvotního zpracování (kovy).

² Převodní klíče umožňují přepočet údajů zjištěných na bázi klasifikace CN resp. HS podle obou dalších standardních systémů klasifikace zahraničního obchodu (SITC, SKP/NACE).

Extrémní jednotkové ceny bývají způsobeny statistickými chybami. Jde často o chybné údaje o hmotnosti nebo o množství výrobků a bývají řádové (například jsou uvedeny kilogramy namísto tun). Chyby se vyskytují zejména v nejnovějších, předběžných údajích. Kromě nehomogenních položek jde o položky, jejichž obsah se změnil revizí klasifikace. Při analýze vývoje cen je třeba identifikovat, popřípadě vyloučit položky s extrémním chováním cen. Osvědčila se eliminace položek, jejichž komparativní ceny nebo indexy cen dosahují méně než desetinu a více než desetinásobek průměru. Ve významných případech je uváděna výsledná vypovídací schopnost takto redukovaného souboru v procentech hodnoty dovozu resp. vývozu. Při analýze cen na úrovni konkrétních výrobků a zemí lze chyby dohledat.

Hlavní pozornost je v následující analýze věnována výrobkům zpracovatelského průmyslu. Jejich třídění je uvedeno v příloze 2/I. Ze souboru výrobků zpracovatelského průmyslu byly vyčleněny (kromě produktů zemědělství a těžby) výrobky polygrafického průmyslu, výrobky z drahých kovů a bižuterie, umělecké a sběratelské předměty.

Definice cen je v české statistice upravena tak, že na obou stranách jsou považovány za ceny FOB (free-on-board – hodnota zboží na hranici vyvážející země). Česká statistika uvádí vývoz v cenách fakturovaných zahraničnímu odběrateli bez přímých obchodních nákladů tuzemského vývozce v zahraničí. Při dovozu se cenou rozumí cena fakturovaná zahraničním dodavatelem. Součástí této ceny jsou jen ty přímé obchodní náklady – skladné, pojistné, dopravné, provize apod. – které vznikly zahraničnímu dodavateli v zahraničí a nezahrnují přímé obchodní náklady které vznikly českému dovozci v zahraničí. Jinak je tomu s údaji EUROSTATu a mezinárodních institucí. Na straně vývozu jde o ceny FOB, na straně dovozu CIF (cost, insurance, freight – včetně výloh, pojistného a dopravného). Na obou stranách ceny neobsahují clo, daň z přidané hodnoty, ani spotřební daň.

Z povahy jednotkových cen plyne, že smysl má sledovat je jako **komparativní ceny – cenové relace** vyplývající z porovnání cen docilovaných na daném trhu jednotlivými zeměmi, například:

$$r_{it} = u_{it}^{CR} / u_{it}^{EU} \quad (2)$$

kde u_{it}^{CR} = jednotková cena dovozu výrobku i z ČR, u_{it}^{EU} jednotková cena dovozu výrobku i při vzájemném obchodu zemí EU v roce t . Analogicky lze porovnat vývozní ceny s dovozními při obousměrné směně.

Například položka CN 22086011 představuje vodku s obsahem alkoholu nepřesahujícím 45,4% vol., v nádobách o obsahu nepřesahujícím 2 litry. V roce 2000 jí bylo vyvezeno 0,86 tun netto za 22,35 mil. korun a dovezeno 2,6 tun za 129 mil. korun; z toho vyplývá, že průměrná vývozní cena je 26 Kč/kg – 53% ceny dovozní (49 Kč/kg).

Analýza cen se většinou opírá o agregované hodnoty podle komoditních skupin. Při porovnávání průměrných cen agregovaných skupin výrobků a při analýze jejich vývoje je nutno důsledně respektovat zásadu shodné struktury porovnávaných výrobních souborů, vyloučit **vliv rozdílné výrobní struktury na cenové relace** přepočtem cenových relací vahami:

$$r_{jt} = \sum_{i \in I(j)} r_{it} w_{it} \quad (3)$$

kde w_{it} je podíl komodity i v roce t na vývozu (dovozu).

Vývoj cen je obvykle sledován cenovými indexy Laspeyresova typu:

$$I = \frac{\sum_i \frac{u_{ti}}{u_{0i}} * w_{0i}}{\sum_i w_{0i}} \cdot 100 \quad (4)$$

kde je u_{0i} jednotková cena výrobku i (ve výchozím roce), u_{ti} jeho cena v posledním roce (po t letech), w_{0i} strukturální ukazatel - váha, podíl výrobku i ve výchozím roce.

V následujících částech je však zvolen výpočet indexů podle Paascheho vzorce:

$$I = \frac{\sum_i \frac{u_{ti}}{u_{0i}} * w_{ti}}{\sum_i w_{ti}} \cdot 100 \quad (5)$$

kde w_{ti} je podíl výrobku i v posledním roce.

Indexy Paascheho typu mají v podmínkách radikálních strukturních změn, jakými prochází český zahraniční obchod (zejména na straně vývozu), lepší vypovídací schopnost než obvykle používané Laspeyresovy indexy.

Na bázi výrobové struktury dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU z ČR v roce 2003 by zvýšení jednotkových cen v roce 2003 oproti roku 1993 dosáhlo 86%; na bázi struktury v roce 1993 činí jen 56%. Bází jsou zcela rozdílné soubory výrobků.

Česká statistika poskytuje tzv. **výběrové indexy cen v zahraničním obchodě**. Liší se od indexů založených na jednotkových cenách svou konstrukcí i funkcí (příloha 2/III). Výběrové indexy sledují inflační pohyb cen, jsou proto založeny na reprezentantech, jejichž výběr vylučuje nejen změny struktury, ale i změny kvality. Vypočítávají se podle Laspeyresova vzorce. Jsou založeny na souboru vybraných reprezentantů výrobků, jejichž kvalita zůstává beze změn. Změny kvality jsou při výpočtu výběrových indexů eliminovány - provádí se „kvalitativní očišťování cenového vývoje“. Naproti tomu indexy jednotkových cen, ze kterých vychází následující analýza, změny kvality předpokládají. Pokud některé země uveřejňují obdobné cenové indexy, nejsou s českými výběrovými indexy porovnatelné.

Poměr mezi indexem vývoje vývozních cen a indexem vývoje dovozních cen vyjadřuje **vývoj cenových relací** (Terms of Trade – T/T):

$$I_{T/T} = \frac{I_u^X}{I_u^M} \quad (6)$$

kde I_u^X = index vývoje vývozních cen, I_u^M index vývoje dovozních cen.

Rozlišení výrobků podle cenových relací zakládá **možnost strukturovat vývoz resp. dovoz podle tržních segmentů (etáží), například:**

- výrobky vyšší etáže (up-market products), jejichž cena převyšuje zvolenou hranici o více než 15% průměrnou cenu docilovanou ve vzájemném obchodě zemí EU
- výrobky střední etáže (middle-market products), jejichž cena se pohybuje ve středním pásmu ($\pm 15\%$ od uvedené průměrné ceny)
- výrobky nižší etáže (down-market products) dosahující cenu o 15% nižší.

Indikátorem pro **vymezení obousměrného obchodu** je Grubel-Lloydův koeficient, založený na poměru mezi saldem a obratem obchodu (Grubel, Lloyd, 1975):

$$GLI_i = 1 - [X_i - M_i] : (X_i + M_i) \quad (7)$$

kde je X_i hodnota vývozu, M_i hodnota dovozu výrobku (položky) i . Vyšší hodnota koeficientu signalizuje vyšší podíl obousměrného obchodu; dosahuje-li koeficient hodnoty 0, jde o výhradně jednosměrný obchod, hodnota 1 odpovídá situaci, kdy je hodnota vývozu rovna hodnotě dovozu.

Jako hranice vymezující obousměrný obchod je v základní verzi následujícího výkladu zvolena hodnota $GLI = 0,18$ odpovídající předpokladu, že jedna strana bilance obchodu s daným výrobkem (třeba vývozu) dosahuje minimálně 10% hodnoty druhé strany (dovozu). Alternativně můžeme založit analýzu na náročnějším omezení (např. $GLI > 0,80$).

Metodická příloha 2.1 Klasifikace výrobků

Výchozí údaje české statistiky i údaje EUROSTATu pro výpočet jednotkových cen jsou založeny na 8-místné Kombinované nomenklatuře (CN-8). Kombinovaná nomenklatura (CN) vychází z mezinárodní úmluvy o Harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží (HS).³

Analýza rozlišuje dvě základní skupiny komodit

- suroviny a paliva
- výrobky zpracovatelského průmyslu.

Suroviny a paliva obsahují

- zemědělské suroviny
 - živočišné produkty (HS 01-05 – živá zvířata, maso, ryby, mléko, mléčné výrobky, vejce a jiné výrobky živočišného původu)
 - rostlinné produkty (HS 06-14 – dřeviny, květiny, zelenina, ovoce, káva, čaj koření, obiloviny a mlýnské výrobky, olejnaté plody, pryskyřice, rostlinné šťávy, rostlinné pletací materiály)
 - živočišné a rostlinné tuky, oleje a vosky (HS 15)
- nerostné suroviny, paliva a energie
 - sůl, chemické suroviny, zeminy, vápno, cement (HS 25)
 - rudy kovů, strusky a popely (HS 26)
 - nerostná paliva, min. oleje a produkty jejich destilace (HS 27 bez HS 27 16 00 00)
 - elektrická energie (HS 27 16 00 00)

Výrobky zpracovatelského průmyslu obsahují:

- výrobky potravinářského průmyslu (HS 16-23, vč. nápojů, krmiva, alternativně vč. HS 24 – tabák a tabákové výrobky)
- výrobky chemického průmyslu (HS 28-40) v členění na
 - základní chemikálie (HS 28-29)
 - výrobky kvalifikované chemie (HS 30 – farmaceutické výrobky, HS 32 – barviva, HS 33 – kosmetické a toaletní prostředky, HS 35 – škroby, klišy apod., HS 36 – pyrotechnické výrobky, zápalky, HS 37 – fotografické, kinematografické zboží)
 - plasty a výrobky z plastů (HS 39)
 - kaučuk a výrobky z kaučuku (HS 40)
 - ostatní výrobky chemie (HS 31 – hnojiva, HS 34 – mýdlo, čistící prostředky, HS 38 – různé chemické výrobky)
- výrobky spotřebního průmyslu (HS 41 – 70, bez 68) v členění na
 - výrobky kožedělného průmyslu (HS 41-43 – surové kůže, kožené zboží, kožešiny, nikoliv obuv)
 - výrobky dřezozpracujícího průmyslu (HS 44-46 – dřevo, korek a výrobky z nich, košíkářské výrobky apod., nikoliv nábytek)
 - výrobky papírenského průmyslu (HS 47 – buničina, sběrový papír, HS 48 – papír, výrobky z papíru)
 - textil a oděvy (HS 50 – hedvábí, HS 51 – vlna, HS 52 – bavlna, HS 53 – jiná rostlinná textilní vlákna, HS 54 – chemická nekonečná vlákna, HS 55 – chemická střížová vlákna, HS 57 – provazy, vata apod., HS 58 – speciální tkaniny, výšivky, HS 59 – textilie vhodné pro průmyslové využití, 60 – pletené nebo háčkové textilie, HS 61 – oděvy pletené nebo háčkové, HS 62 – oděvy jiné, HS 63 – jiné dokončené textilní výrobky, použité textilní výrobky)
 - obuv (HS 64)
 - doplňky (HS 65 – pokrývky hlavy, HS 66 – deštníky a pod. HS 67 – peří, umělé květiny)
 - keramika (HS 69 – keramické výrobky)
 - sklo a skleněné výrobky (HS 70)
- stavební hmoty (HS 68 – výrobky z kamene, cementu, osinku a pod. materiálů)
- výrobky metalurgie v členění na

³ Podrobný popis položek obsahuje Celní sazebník (ANAG, Edice CLO), vychází ročně revidovaný.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

- železo a ocel (HS 72 – železo, feroslitiny, granule, železný odpad, ocel, polotovary ze železa a oceli válcované, kované)
- výrobky ze železa nebo oceli (HS 73 - např. kolejnice, trubky, konstrukce, nádrže, lana, tkaniny z drátu, řetězy, spojovací materiál, pružiny, kamna, kotle, stolní a kuchyňské výrobky, sanitární výrobky)
- neželezné kovy a výrobky z nich (HS 74 – 81)
- kovodělné výrobky (HS 82 – nástroje, nářadí, nožířské výrobky, HS 83 – různé výrobky z obecných kovů, např. kování, kovové skříně, zvony, apod.)
- výrobky kovozpracujícího průmyslu (HS 84-93) v členění na
 - výrobky mechanického strojírenství (HS 84 – mechanické stroje, zařízení a přístroje, alternativně bez HS 8469-8473)
 - informační technika (HS 8469-8473 – psací, počítačí stroje, zařízení pro zpracování dat, jiné kancelářské stroje a přístroje)
 - elektrotechnika (HS 85 – např. elektromotory, transformátory, akumulátory, elektrické ruční nástroje, přístroje, přístroje pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu, kabely apod.)
 - prostředky kolejové dopravy (HS 86 – prostředky železniční, tramvajové dopravy, kolejový svrškový materiál, signalizační zařízení)
 - prostředky silniční dopravy (HS 87 – automobily, traktory, motocykly, vozíky, jízdní kola, přívěsy, návěsy, tanky)
 - letadla (HS 88 – letadla, balony, padáky)
 - lodě (HS 89)
 - přístroje (HS 90 – nástroje a přístroje optické, měřicí, kontrolní, lékařské, HS 91 – časoměrné přístroje, HS 92 – hudební nástroje)
 - zbraně (HS 93 – střelné zbraně, bomby, munice, meče)
- ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu (HS 94 – nábytek, svítidla, montované stavby, HS 95 – hračky, sportovní potřeby, 96 – různé výrobky jinde neuvedené).

V uvedených skupinách výrobků zpracovatelského průmyslu jsou zpravidla zahrnuty i části a příslušenství daných výrobků. Mnohdy jsou části určitých výrobků zařazeny ve zcela odlehlých komoditních skupinách. Například části automobilů se vyskytují i mezi výrobky mechanického strojírenství (motory) nebo v elektrotechnice (například signalizační přístroje nebo soupravy kabelů pro automobily).

Při analýze cen byly ze souboru výrobků zpracovatelského průmyslu vyloučeny

- výrobky polygrafie (HS 49, protože obsahují i rukopisy, plány apod.)
- klenoty (HS 71 – zahrnují drahé kovy, drahé kameny)
- umělecké předměty (HS 97).

Ze souboru výrobků zpracovatelského průmyslu jsou vyloučeny také

- výrobky prvotního zpracování zemědělských produktů (např. sýry, mlýnské výrobky, rostlinné šťávy a výtažky)
- výrobky prvotního zpracování nerostů a paliv (např. mleté a zhruba opracované zeminy a kameny, vápno, cement, koks, produkty destilace)
- vlastní výrobky polygrafie (tiskoviny)
- bižuterie.

Metodická příloha 2.II Alternativy: jednotkové ceny nebo kilogramové ceny

Pro analýzu cen v zahraničním obchodě lze použít alternativně

- jednotkové hodnoty vyplývající z poměru hodnoty výrobku k jeho množství (v měrných jednotkách)
- kilogramové ceny vypočtené jako poměr hodnoty výrobku k jeho hmotnosti

Ceny založené na měrných jednotkách: Výchozí statistická data uvádějí pro jednotlivé položky údaje o měrných jednotkách:

- počet kusů (NAR) například automobilů, oděvů, eventuálně párů (NPR) například obuvi
- litry (LTR) minerální vody, vína, eventuálně hektolitry (HTL) piva, eventuálně litry čistého alkoholu (LPA) pro lihové roztoky
- metry (MTR) například pro některé tkaniny, čtvereční metry (MTK) například koberců, krychlové metry (MTQ) například zemního plynu, surového dřeva
- kilogramy čisté hmotnosti (KGN) nebo tuny čisté hmotnosti (TNN) u svítiplynu ropy, gramy (GRM) pro šperky, drahé kovy; v těchto položkách by měly být údaje v měrných jednotkách totožné s údaji hmotnosti
- megawatthodiny (MWH) v případě elektřiny
- karáty (CTM) pro diamanty.

U naprosté většiny položek je uvedeno UNS – „nespecifikováno“, hmotnost je v těchto případech nezastupitelným údajem pro výpočet jednotkové ceny. Ze 6807 položek, které byly v roce 2002 předmětem dovozu Evropské unie z České republiky jen 2228 položek má uvedenu některou ze specifických jednotek množství odlišných od hmotnosti (tyto položky představují 35% hodnoty dovozu). Ze 14 největších položek dovozu z České republiky zeměmi Evropské unie (jehož hodnota v roce 2002 převyšovala 20 tis. EUR) jsou uváděny měrné jednotky jen u 7 položek. Z nich jen tři položky byly dováženy v celém sledovaném období (od roku 1993). Prakticky to znamená, že jednotkové ceny jsou ve většině položek vypočteny jako kilogramové ceny.

Kilogramové ceny: Hmotnost je uváděna prakticky u všech položek. Výjimkou je pochopitelně elektřina (která však nepatří mezi výrobky zpracovatelského průmyslu). Také v mnoha dalších případech není hmotnost relevantní veličinou. Například u výrobků polygrafického průmyslu, šperků, uměleckých děl, starožitností. Výhodou kilogramových cen je jednoduchost jejich výpočtu.

Ve vzájemném obchodě zemí Evropské unie není pro respondenty hmotnost obligatorním údajem u výrobků pro které není údajem relevantním. Nicméně analýza ukazuje, že si přes toto ustanovení kilogramové ceny zachovávají vypovídací schopnost, jsou zajímavou alternativou k jednotkovým cenám. Analýza ukázala, že vykazované statistické údaje v jednotkách množství jsou častěji chybné než hmotnost.

Bývá užitečné postavit vedle sebe cenové relace vypočtené na bázi jednotkových cen a na bázi kilogramových cen, porovnat obraz který poskytují. Zejména na výrobové úrovni může poskytnout použití obou alternativních konstrukcí cen zajímavé informace pro hlubší rozbor. Například v případě automobilů nebo mobilních telefonů signalizuje porovnání vývoje obou typů jednotkových cen úlohu jednotkové hmotnosti jakožto významného kvalitativního parametru.

Tabulka 2-1 Porovnání vývoje alternativních jednotkových cen (významné položky dovozu zemí EU z ČR v roce 2003)

			Osobní automobily s dieselovým motorem, obsah 1500-2500 cm ³ (CN 87033219)	Osobní automobily s benzínovým motorem, obsah 1500-3000 cm ³ (CN 87032319)	Pneumatiky pro osobní motorová vozidla (CN 40111000)
Hodnota dovozu	mil. ECU	1993	0,3	3,5	23,2
	mil. EUR	2003	898,5	417,0	256,1
Cena	ECU/kus	1993	11 023	9 679	17
	EUR/kus	2003	8 328	11 271	23
	ECU/kg	1993	9 908	8 148	2 453
	EUR/kg	2003	9 383	8 902	3 301
Změna cen 2003/1993 (%)					
	ECU/kus		-24	16	36
	EUR/kg		-5	9	35

Porovnáním alternativních indexů cen lze zpravidla zjistit a vyloučit evidentně chybná data zkreslující výsledky analýzy.

Například průměrná jednotková cena pneumatik (za kus) dovezených v roce 2002 zeměmi EU z ČR je 21,1 EUR (dovezeno bylo 11 333 tisíc kusů v hodnotě 239 mil. EUR). Ale výpočet průměrné jednotkové ceny zahrnuje údaje Irska, ze kterých by vycházela cena 75,9 EUR za kus, Lucemburska s cenou 35,4 EUR; Řecko počet dovezených pneumatik nevykazuje. Podezřelé jsou údaje Nizozemska, podle kterých by (v rámci vzájemného obchodu zemí EU) průměrná hmotnost pneumatiky byla přes 12 kg. Vyloučíme-li údaje těchto čtyř zemí, snížila by se průměrná jednotková cena z uvedených 21,1 na 20,7 EUR za kus (cena za kilogram by klesla z 3,06 na 3,04 EUR). Relace cen při dovozu z ČR k průměrné ceně v rámci vzájemného obchodu členských zemí by byla zpřesněna z 0,68 na 0,69 (na bázi hmotnosti z 0,82 na 0,81), ve vztahu k cenám docilovaným ostatními třetími zeměmi by se nezměnila (zůstala by 1,24, na bázi hmotnosti by se zvýšila z 1,26 na 1,28).

Metodická příloha 2.III Porovnání výběrových indexů ČSÚ s vývojem cenových indexů založených na datech EUROSTATu

Porovnávány jsou výběrové indexy publikované Českým statistickým úřadem s indexy cen vypočtenými z korunové hodnoty a hmotnosti vývozu resp. dovozu. Výběrové indexy cen v zahraničním obchodě se liší se od kilogramových cen svou konstrukcí i funkcí. Studie byla zpracována na bázi údajů publikovaných na internetové stránce www.czso.cz.

2.III.1. Metodické rozdíly

Výběrové indexy

- jsou založeny na souboru vybraných výrobků reprezentujících dovoz resp. vývoz
- jsou Laspeyresova typu (bází je struktura dovozu resp. vývozu ve výchozím roce)
- změny kvality jsou eliminovány
- přepočet na Kč provádí buď přímo zpravodajská jednotka nebo ČSÚ
- vykazujícími jednotkami jsou podniky důležité pro zahraniční obchod ČR (cca 450 subjektů pro vývoz, 410 pro dovoz)
- metodika výpočtu výběrových indexů je vedena snahou zjistit růst vývozu resp. dovozu očištěný od inflace.

Výběrové indexy jsou založeny na reprezentantech, vybraných v rámci 8-místného číselného kódu celního sazebníku (HS) a jsou charakterizovány určitými technickými a kvalitativními parametry, značkou, měrnou jednotkou, případně stabilním zahraničním trhem. Základem jsou fakturované ceny při významnějším dovozu resp. vývozu.

Výběrové indexy dovozních a vývozních cen byly počítány od roku 1993 do roku 2000 na bázi souboru cenových reprezentantů (cca 1060 dovážených a 1280 vyvážených výrobků, surovin a materiálů) a stálých vah odpovídajících struktuře zahraničního obchodu v roce 1993.

V roce 2000 byla provedena komplexní revize těchto cenových indexů. Schéma indexu je od roku 2001 založeno na souboru 1200 výrobků reprezentujících dovoz a 1420 výrobků reprezentujících vývoz. Stálými vahami se stala struktura zahraničního obchodu v roce 1999. Váhy jednotlivých reprezentantů byly stanoveny podle realizovaných objemů dovozu resp. vývozu uvedených zpravodajskými jednotkami.

Indexy kilogramových a jednotkových cen

- jsou založeny na celkové hodnotě porovnatelného dovozu resp. vývozu
- jsou Paascheho typu (bází je koncový rok)
- změny kvality nejsou eliminovány
- přepočet na Kč provádí celní úřady
- údaje jsou vykazovány celními úřady.⁴

Za takto rozdílných předpokladů nelze očekávat, že by oba druhy indexů poskytovaly zcela shodný obraz o vývoji cen v zahraničním obchodě.

Indexy jsou založené na korunovém ocenění, jsou ovlivněny měnovou strukturou dovozu resp. vývozu a změnami kurzu.

2.III.2. Rozdíly mezi hodnotami výběrových indexů cen a indexů kilogramových cen

V letech 1994-2000 vzrostly dovozní ceny podle výběrových indexů o 25,8 procenta, podle kilogramových cen o 48,9 procenta; při dovozu zemědělských produktů byly tyto relace 30,5 procenta ku 43,4 procenta, při dovozu nerostných surovin a paliv 92,9 procenta ku 112,9 procenta, při dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu 14,2 procenta ku 38,3 procenta. Vývozní ceny vzrostly v uvedeném období podle výběrových indexů o 31,6 procenta, podle indexů kilogramových cen o 39,3 procenta, při vývozu zemědělských produktů byly tyto relace 27,0 procent ku 17,7 procenta,

⁴ Od 1.5.2004 došlo ke změně. Údaje ze kterých vychází výpočet jednotkových cen (na korunové bázi) v obchodě ČR s EU jsou zjišťovány systémem Intrastat – zpravodajskými jednotkami jsou subjekty neosvobozené od DPH, vykazující vývoz v hodnotě přes 4 mil. Kč nebo dovoz přes 2 mil. Kč, ostatní vývoz a dovoz je zahrnován dopočtem.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

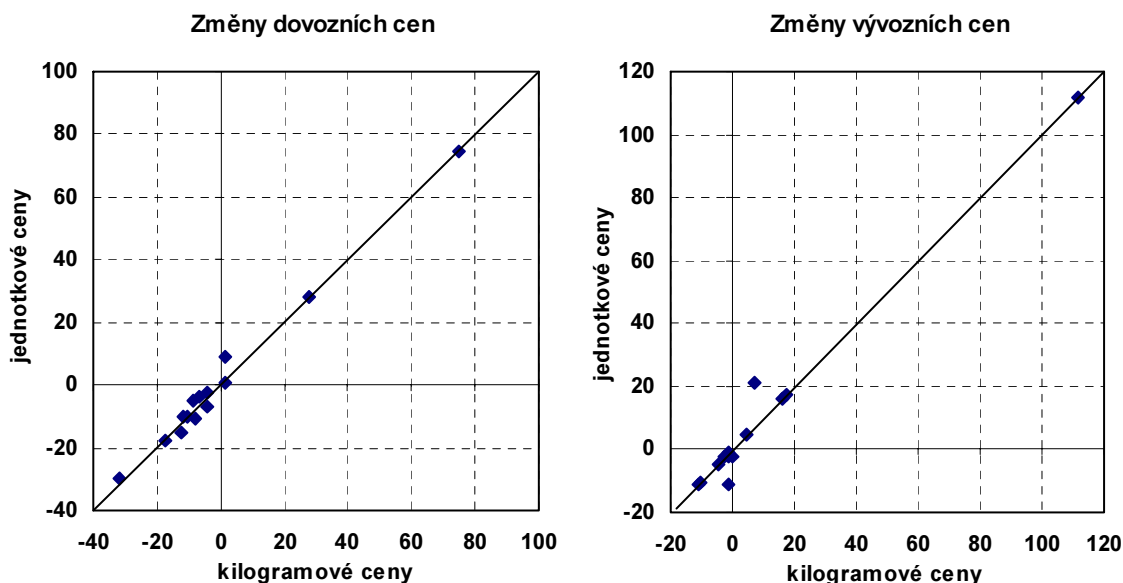
při vývozu nerostných surovin a paliv 34,7 procenta ku 0,3 procenta, při vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu 31,6 procenta : 44,9 procenta.

Když zvolíme jako bázi strukturu vývozu v roce 2000, jsou uvedené rozdíly cenových indexů větší. Platí to zejména o indexech kilogramových cen vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu. Na bázi roku 1993 se zvýšily vývozní ceny výrobků zpracovatelského průmyslu v roce 2000 oproti roku 1993 o 44,9 procenta, na bázi roku 2000 o 63,7 procenta. Jde přitom o shodný výrobní soubor. S délkou období se toto rozpětí zvětšuje, ale současně se snižuje vypovídací schopnost indexů, protože porovnatelné soubory jsou menší. Strukturální báze roku 1993 při výpočtu indexů kilogramových resp. jednotkových cen není shodná se strukturální bází výběrových indexů (jsou založeny na výběru reprezentantů). Při výpočtu indexů jednotkových cen zahrnuje strukturální báze jen výrobky které byly předmětem vývozu resp. dovozu v prvním i v posledním roce.

V letech 2001-2004 se dovozní ceny podle výběrových indexů snížily o -8,7 procenta, podle kilogramových cen o -12,7 procenta; při dovozu zemědělských produktů byly tyto relace -1,2 procenta ku -2,4 procenta, při dovozu nerostných surovin, paliv a elektrické energie -10,1 procenta ku +3,3 procenta, při dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu -9,2 procenta ku -14,1 procenta. **Vývozní ceny klesly v uvedeném období podle výběrových indexů o 1,9 procenta, podle indexů kilogramových cen o 6,6 procenta vzrostly,** vývozní ceny zemědělských produktů stagnovaly, při vývozu nerostných surovin, paliv a energie byly relace +12,6 ku +93,1 procenta, při vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu -3,4 procenta ku +4,2 procenta.

Indexy založené na kilogramových cenách vypovídají o tendencích vývoje cen shodně s indexy jednotkových cen, které vycházejí z měrných jednotek.

Graf 2-A Korelace indexů kilogramových a jednotkových cen (2004/2000, změny cen v %, na bázi CZK)

Body představují změny cen indexy komoditních skupin výrobků zpracovatelského průmyslu
Pramen dat: www.czso.cz

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 2-2 Porovnání indexů cen (2000/1993)

HS-2	Výběrové indexy ČSÚ	Indexy kilogramových cen ¹⁾		Váhy (%)		
		1993	2000	ČSÚ (1993)	CZK/kg 1993	CZK/kg 2000
DOVOZ						
Celkem	125,8	148,9	157,6	100,0	100,0	100,0
Produkty zemědělství	130,5	143,4	138,1	4,4	3,5	2,2
01-05 živočišné výrobky	139,2	148,0	131,9	0,7	0,7	0,7
15 živočišné a rostlinné tuky	126,3	161,8	119,8	0,4	0,4	0,3
Produkty těžby	192,9	212,9	219,4	13,4	14,0	13,6
25 sůl, síra, zeminy, cement, vápno	159,7	168,3	167,9	1,3	1,5	0,8
26 rudy kovů, strusky, popely	133,4	169,8	151,7	0,7	0,7	0,4
27 paliva neroztá, minerální oleje	200,3	220,7	225,3	11,4	11,9	12,3
Výrobky zpracovatelského průmyslu	114,2	138,3	148,1	81,5	82,5	84,2
16-24 výrobky potravinářského průmyslu	127,0	137,3	143,4	3,8	3,0	2,5
28-40 chemické	119,1	148,8	151,9	15,0	14,6	17,3
41-70 lehkého ²⁾	129,0	139,5	147,4	11,1	13,2	13,9
72-83 metalurgie a kovodělný	127,1	151,9	142,9	8,9	8,7	11,4
84-93 kovozařacující	103,1	132,1	149,8	41,0	40,1	37,0
84 stroje, přístroje mechanické	100,5	129,4	138,0	22,3	20,1	12,4
85 elektrotechnika	91,9	146,7	170,6	8,4	7,2	10,5
87 motorová vozidla, traktory, kola	115,8	130,4	115,8	5,7	7,1	10,1
94-96 ostatní	137,7	137,0	135,8	2,4	3,0	2,2
VÝVOZ						
Celkem	131,6	139,3	160,3	100,0	100,0	100,0
Produkty zemědělství	127,0	117,7	123,5	4,4	5,1	3,0
01-05 živočišné výrobky	132,3	127,2	140,3	2,9	2,7	1,1
15 živočišné a rostlinné tuky	116,8	105,9	116,5	1,5	2,0	1,7
Produkty těžby	134,7	100,3	110,3	8,1	9,5	4,3
25 sůl, síra, zeminy, cement, vápno	115,6	91,2	111,9	1,7	1,8	0,5
27 paliva neroztá, elektrická energie	140,0	102,3	108,9	6,3	7,7	3,8
Výrobky zpracovatelského průmyslu	131,6	144,9	163,7	85,9	85,4	92,7
16-24 výrobky potravinářského průmyslu	131,3	109,4	111,9	3,4	3,0	1,6
28-40 chemické	140,1	147,9	156,6	11,7	9,3	8,7
41-70 lehkého ²⁾	141,7	141,3	162,5	20,3	23,1	19,0
72-83 metalurgie a kovodělný	124,0	135,8	145,4	17,1	14,6	12,8
84-93 kovozařacující	126,0	156,1	174,4	29,7	30,8	46,5
84 stroje, přístroje mechanické	136,1	167,5	182,1	10,7	11,8	11,7
85 elektrotechnika	109,3	137,3	207,1	5,8	7,7	12,7
87 motorová vozidla, traktory, kola	126,6	167,5	145,6	9,7	7,1	18,6
94-96 ostatní	129,5	133,4	140,9	3,8	4,5	4,0

¹⁾ indexy kilogramových cen vypočtené na bázi struktury dovozu v roce

²⁾ bez HS 49 – výrobky polygrafického průmyslu

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

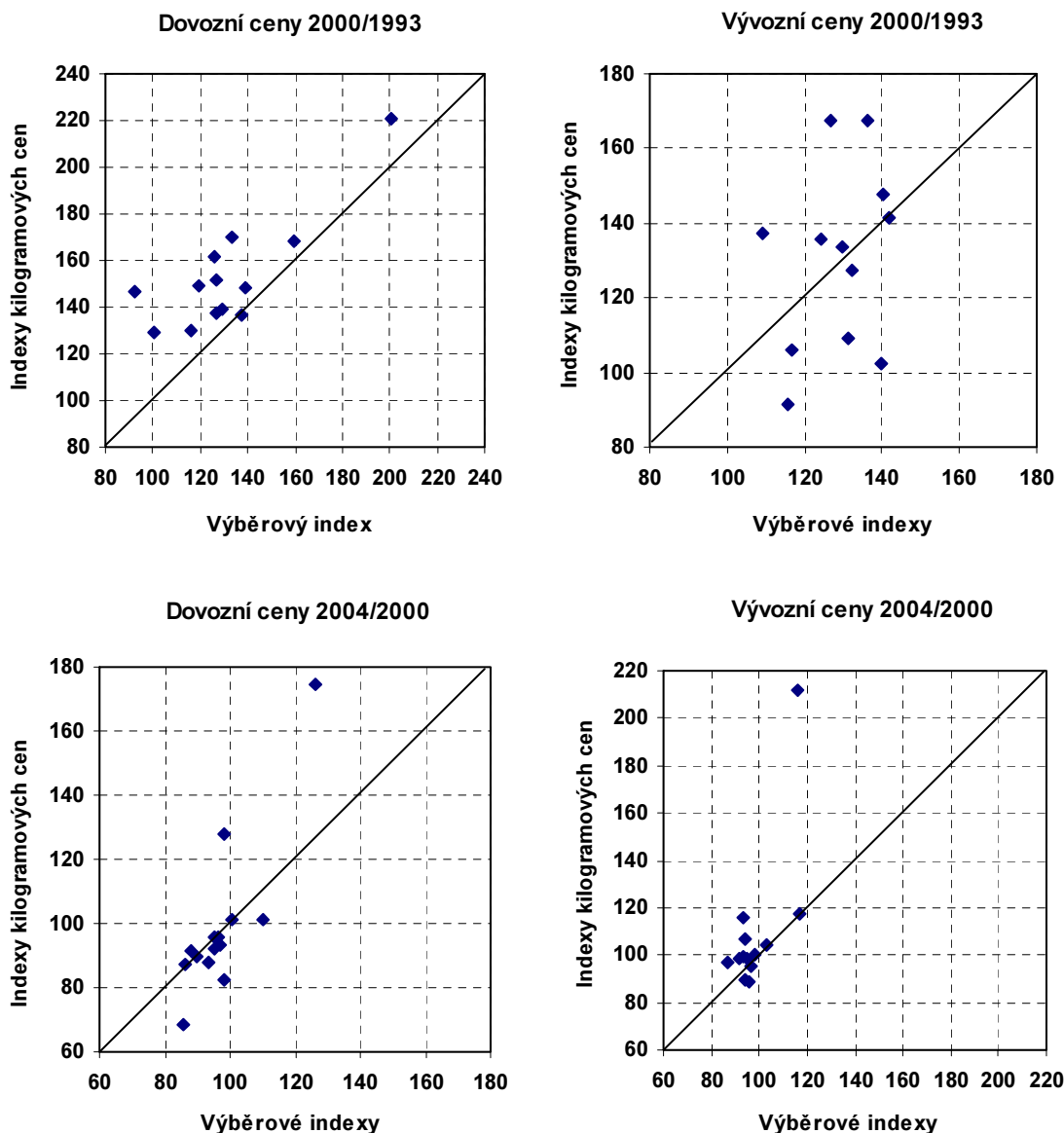
Tabulka 2-3 Porovnání indexů cen (2004/2000)

	Výběrové indexy ČSÚ	Indexy kg cen ¹⁾		Váhy (%)		
		2000	2004	ČSÚ (1999)	CZK/kg 2000	CZK/kg 2004
Dovoz celkem	91,3	87,3	93,1	100,0	100,0	100,0
Zemědělské produkty	98,8	97,6	99,1	3,0	2,4	2,6
01-05 živočišné	100,8	101,4	98,5	0,7	0,6	0,9
06-14 rostlinné	96,6	95,7	99,6	2,0	1,6	1,4
15 tuky	110,0	101,3	98,9	0,3	0,2	0,2
Produkty těžby, energie	89,9	103,3	129,4	7,8	10,7	6,6
25 sůl, síra, zeminy, cement, vápno	98,5	127,8	291,9	0,4	0,3	0,4
26 rudy kovů	126,5	174,8	178,8	0,5	0,6	0,8
27 nerostná paliva, energie	87,8	91,5	99,2	6,8	9,8	5,4
Výrobky zpracovatelského průmyslu	90,8	85,9	90,7	89,3	86,9	90,7
bez informační techniky		86,8	91,8		83,5	85,7
16-24 výrobky potravinářského průmyslu	97,2	93,1	96,6	3,4	2,8	2,8
28-40 výrobky chemického průmyslu	90,0	89,5	91,2	16,5	15,2	15,8
41-70 výrobky lehkého průmyslu ²⁾	93,4	88,1	91,8	12,8	12,1	11,0
72-83 výrobky metalurgie, kovoděl. průmyslu	95,5	92,3	94,0	10,9	11,2	12,4
84-93 výrobky kovozpracujícího průmyslu	88,3	82,3	89,6	43,3	43,4	46,5
bez informační techniky		83,8	91,6		40,0	41,5
84 - výr. mechanického strojírenství	86,3	87,5	91,1	16,7	16,2	17,3
bez informační techniky		93,2	97,9		12,8	12,3
8469-						
8473 - informační technika		66,8	74,9		3,4	5,0
85 - elektrotechnika	85,9	68,4	72,0	14,8	16,1	16,5
87 - prostředky silniční dopravy	95,5	95,5	104,9	8,5	7,5	9,3
94-96 ostatní výr. zpracovatelského průmyslu	98,5	82,6	85,0	2,5	2,1	2,2
Vývoz celkem	98,1	106,6	113,4	100,0	100,0	100,0
Zemědělské produkty	99,7	100,0	105,4	2,5	2,4	1,7
01-05 živočišné	96,2	95,6	101,5	1,0	0,9	0,9
06-14 rostlinné	102,9	104,7	111,9	1,3	1,3	0,7
15 tuky	95,9	89,0	91,2	0,2	0,1	0,1
Produkty těžby, energie	112,6	193,1	231,0	3,5	3,6	3,1
25-26 nerostné suroviny	92,0	98,8	96,7	0,5	0,5	0,3
27 nerostná paliva, energie	116,1	211,8	244,7	3,0	3,1	2,8
Výrobky zpracovatelského průmyslu	96,6	104,2	109,9	93,9	94,0	95,3
bez informační techniky		104,8	113,4		92,4	89,1
16-24 výrobky potravinářského průmyslu	93,9	106,9	122,8	2,0	1,9	1,9
28-40 výrobky chemického průmyslu	94,5	89,4	90,2	11,5	11,1	10,2
41-70 výrobky lehkého průmyslu ²⁾	93,5	99,0	103,0	17,7	16,8	12,3
72-83 výrobky metalurgie a kovoděl. průmyslu	116,7	117,1	121,2	13,0	12,6	12,8
84-93 výrobky kovozpracujícího průmyslu	92,9	106,2	113,0	44,9	47,1	54,1
bez informační techniky		107,5	119,7		45,4	47,9
84 - výr. mechanického strojírenství	97,9	99,9	93,2	13,3	13,5	19,5
bez informační techniky		104,0	110,8		11,9	13,3
8469-						
8473 - informační technika					1,7	6,2
85 - elektrotechnika	86,4	97,2	119,3	12,9	14,7	16,3
87 - prostředky silniční dopravy	93,2	116,1	117,0	15,8	15,9	15,3
94-96 ostatní výr. zpracovatelského průmyslu	95,3	98,6	98,5	4,9	4,6	4,1

¹⁾ indexy kilogramových cen vypočtené na bázi struktury dovozu

²⁾ bez HS 49 – výrobky polygrafického průmyslu

Graf 2-B Korelace indexů výběrových cen a indexů kilogramových cen

Body v grafech představují hodnoty indexů vývoje cen komoditních kapitol uvedených v tabulkách Tabulka 2-2 a Tabulka 2-3.

Mezi výběrovými indexy a indexy kilogramových resp. jednotkových cen není významná korelace. Například dovozní ceny výrobků elektrotechnického průmyslu v letech 1994-2000 podle výběrového indexu klesly o 8 procent, kilogramové ceny se zvýšily o 47 procent; v letech 2001 až 2004 klesly podle výběrových indexů o 14 procent, kilogramové ceny zaznamenaly pokles téměř o 32 procent; vývozní ceny se v letech 1994-2000 v této kapitole zvýšily podle výběrových indexů o 9 procent, podle kilogramových cen o 37 procent, v letech 2001-2004 klesly v poměru 14 ku 3 procentům. Příčinou rozdílů je patrně zejména výběr reprezentantů. V případě elektrotechniky a dalších skupin výrobků kovo zpracujícího průmyslu je pochopitelně obtížné zvolit reprezentanty, u kterých se kvalita nemění. Kvalitativní parametry určují vývoj kilogramových cen těchto komodit (ke kvalitativním parametrům patří i hmotnost výrobku). Příčinou rozdílných indexů vývozních cen v případě kapitoly HS 27 je patrně absence elektrické energie a zemního plynu ve výběru reprezentantů.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 2-4 Nejvýznamnější rozdíly cenových indexů

2000/1994	Výběrové indexy ČSÚ	Indexy kg. cen	2004/2000	Výběrové indexy ČSÚ	Indexy kg. cen
Dovozní ceny			Dovozní ceny		
28-40 výr. chemie	119	149	26 rudy kovů	127	175
84 mechanické stroje	101	129	85 elektrotechnika	86	68
85 elektrotechnika	92	147			
Vývozní ceny			Vývozní ceny		
84 mechanické stroje	136	168	27 paliva, energie	116	212
85 elektrotechnika	109	137	85 elektrotechnika	86	97
87 prostř. silniční dopravy	127	168	87 prostř. silniční dopravy	93	116

Indexy vypočtené jako vážený průměr jsou výslednicí velmi rozmanitého vývoje cen jednotlivých výrobků v rámci komoditních skupin.

Tabulka 2-5 Položky s extrémním vývojem kilogramových a jednotkových cen

	Mld. CZK 2004	Cena						Změna cen 2004/2000 (%)	
		Mj ¹⁾	CZK/Mj		CZK/kg		CZK /Mj	CZK /kg	
			2000	2004	2000	2004			
VÝVOZ									
významné položky s vysokým zvýšením cen:									
Uhlí živičné koksovatelné	27011210	7,7	UNS	1,7	2,3	1,7	2,3	36	36
Koks,polokoks	27040019	5,3	UNS	2,6	5,5	2,6	5,5	111	111
Energie elektrická	27160000	16,0	MWH	577	2 222			285	
Tyče, pruty ze železa, neleg. oceli	72142000	3,6	UNS	7,2	11,4	7,2	11,4	59	59
Odpad,šrot ze železa,oceli	72044910	2,7	UNS	2,3	5,0	2,3	5,0	114	114
Tyče, pruty pravoúhlé	72149110	2,5	UNS	8,7	13,5	8,7	13,5	55	55
Pletiva,rošty,sítě svařované	73142010	2,3	UNS	9,9	20,1	9,9	20,1	102	102
Drát ze železa, neleg. oceli	72171039	1,7	UNS	12,9	21,0	12,9	21,0	63	63
Odpad,šrot ze železa,oceli	72044930	1,4	UNS	2,5	4,8	2,5	4,8	92	92
významné položky s velkým poklesem cen:									
Výrobky z plastu ostatní	39269099	8,8	UNS	133	21	133	21	-84	-84
Léky pro drobný prodej ost.	30049019	5,2	UNS	507	69	507	69	-86	-86
Výr. z pryže pro mot. vozidla ost.	40169958	1,5	UNS	185	81	185	81	-56	-56
DOVOZ									
významné položky s vysokým zvýšením cen:									
Solí k průmyslovým účelům	25010051	1,7	UNS	1,1	9,6	1,1	9,6	754	754
Koks, polokoks	27040019	4,2	UNS	2,6	5,8	2,6	5,8	122	122
Léky ostatní, ne pro drobný prodej	30049099	3,1	UNS	509	2 426	509	2 426	376	376
Vody toaletní	33030090	1,2	UNS	413	874	413	874	112	112
Sestavy elektronické ostatní	72027000	1,1	UNS	151	643	151	643	325	325
Feromolybden	72142000	1,2	UNS	7,5	15,8	7,5	15,8	111	111
Zařízení pro zkapaňování plynů	84196000	1,4	NAR	332	1 259	332	1 258	280	280
Tyče,pruty ze železa,neleg.oceli	85229098	1,3	UNS	636	1 277	636	1 277	101	101
Vozidla os-, benz.1500-3000 cm ³	87032390	1,3	NAR	29 598	77 863	26,1	11,8	163	-55
Vozidla os. diesl.1500-2500 cm ³	87033290	1,8	NAR	42 309	87 936	34,7	86,5	108	149
významné položky s velkým poklesem cen:									
Výrobky z plastu ostatní	39269099	19,1	UNS	198	23	198	23	-88	-88
Části, počítačů pro nevidomé	84733090	10,9	UNS	1 182	524	1 182	524	-56	-56

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

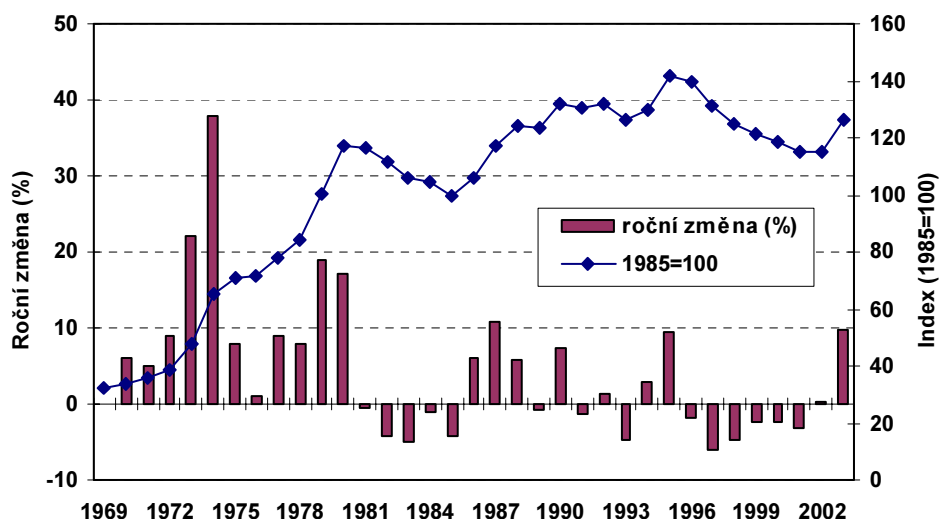
¹⁾ Měrné jednotky: UNS – nespecifikováno, použity jednotky hmotnosti; NAR – počet kusů

3. Ceny v mezinárodním (světovém) obchodě

3.1. Globální tendence

V mezinárodním obchodě jsou ceny v neustálém pohybu (Graf 3-A). Mírný poválečný růst cen byl přerušen v 70. letech minulého století dvěma cenovými šoky (způsobenými „ropnou krizí“ a „barierou přírodních zdrojů“). Vzestup vývozních jednotkových cen (v dolarech) dosáhl tempa 13,8 % ročně. Proti iniciátorům ropných šoků se postavila počátkem 80. let „reaganomika“ preferující boj s inflací. Růst cen byl v první polovině 80. let vystřídán jejich poklesem, dosahujícím v průměru 2,8 % ročně. V následujících pěti letech byl růst cen obnoven, ceny rostly tempem 6,9 % za rok. Po rozpačitém vývoji v první polovině 90. let, poznamenaném recesí, se růst cen začal obracet v pokles. V letech 1996-2002 se snižovaly vývozní jednotkové ceny v průměru o 3,4 % ročně. Následoval obrát, v roce 2003 se ceny zvýšily o 9,8 %.

Graf 3-A Vývoj cen ve světovém obchodě (vývozní jednotkové ceny na dolarové bázi)

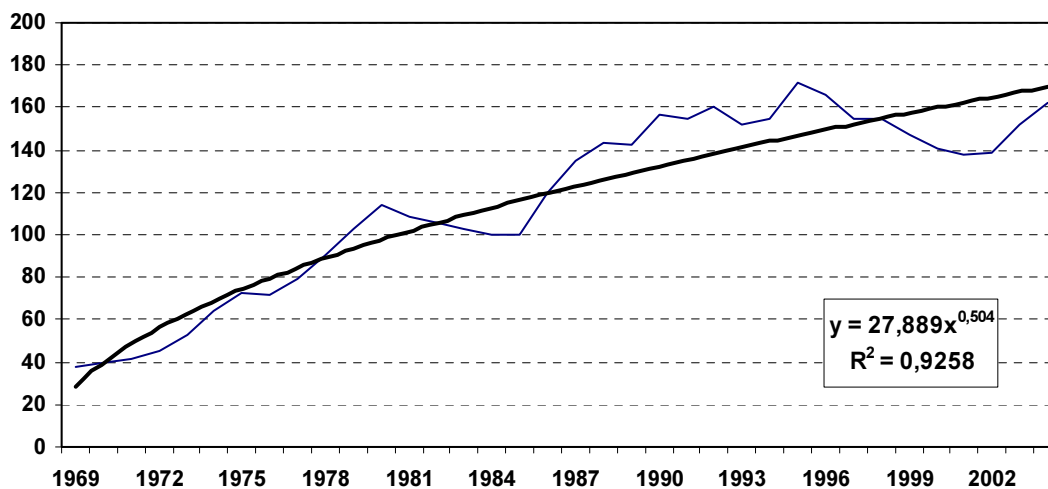

Pramen dat: International Financial Statistics – Yearbook, IMF, 2005

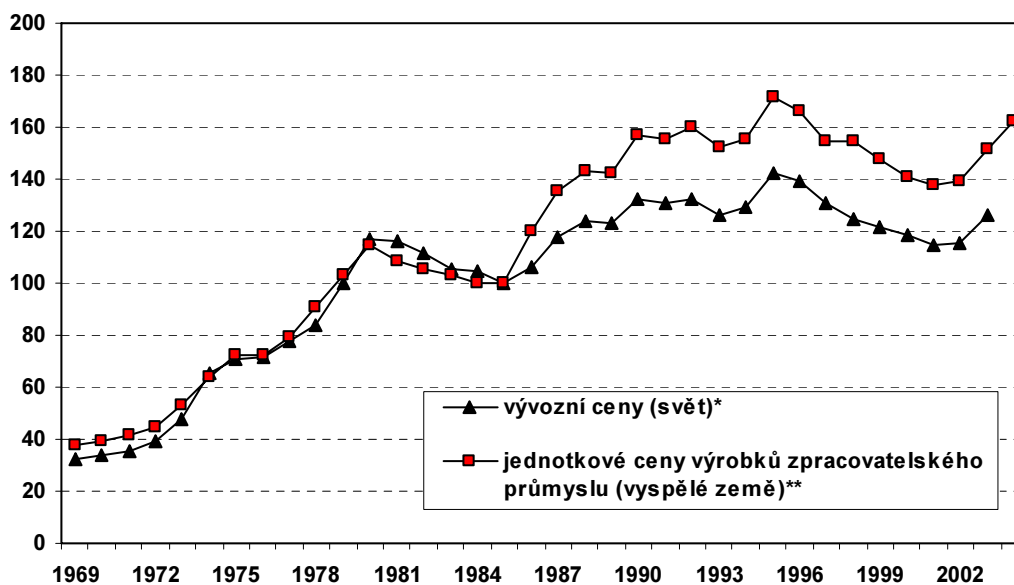
Jednotkové ceny světového vývozu jsou v podstatě určovány vývojem jednotkových cen vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu vyspělých zemí. Růst cen těchto výrobků mírně zaostával v 70. letech, v dekádě 1985-1995 vykázal vůči cenám surovin výrazný předstih.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Graf 3-B Vývoj cen výrobků zpracovatelského průmyslu (vývozní ceny vyspělých zemí na bázi USD, 1985 = 100)

Graf 3-C Podmíněnost vývoje světových cen vývozními cenami výrobků zpracovatelského průmyslu vyspělých zemí (na bázi USD, 1985=100)

^{*)} International Financial Statistics – Yearbook, IMF, 2005

^{**)} UNCTAD Handbook of Statistics (CD 2004), United Nations, 2005
údaje za rok 2004 se týkají měsíců leden–červen

3.2. Ceny základních komodit

Základní komodity způsobují spíše odchylky od trendu, než že by určovaly trend vývoje cen (Tabulka 3-1, Tabulka 3-2). **Nestabilita cen základních komodit vnáší značná rizika do světové ekonomiky, do mezinárodního obchodu i do národních ekonomik.** Je obecně známo, že největší rizika pocházejí z cen ropy. Ale ještě větší nestabilitu než cena ropy vykazují například ceny cukru, kávy, vlny, kůže, niklu, stříbra.

Surovinová krize v první polovině 70. let byla nastartována arabsko-izraelskou válkou v roce 1973 (arabští členové OPEC vyhlásili embargo vůči zemím podporujícím Izrael). Ale hospodářské i politické krize obvykle dávají průchod projevům kumulovaných problémů a vedou k jejich řešení. Relativně nízké ceny surovin počátkem 70. let vedly k převýšení poptávky nad nabídkou. Udržovaly při životě technologie náročné na energii a suroviny, na druhé straně měly za následek omezení investičního rozvoje těžebních odvětví v důsledku jejich nízké výnosnosti. Zvýšení cen vedlo ke zintenzivnění geologického průzkumu a vysoké investiční aktivitě v těžebních odvětvích. Současně mělo za následek zpomalení ekonomického růstu a převratné strukturní změny vedoucí k potlačení energeticky a materiálově náročných technologií a odvětví. Situace se vzápětí změnila, nabídka začala převyšovat poptávku.

Tabulka 3-1 Průměrné roční změny (dolarových) cen v mezinárodním obchodě

	1980/1971	1985/1980	1990/1985	1995/1990	2000/1995	2003/2000
ropa	33,8	-5,3	-4,0	-5,2	8,9	0,8
minerální suroviny, kovy	11,0	-6,6	8,2	0,1	-3,4	-0,3
potraviny ¹⁾	15,1	-11,9	3,3	3,0	-5,4	2,2
zemědělské suroviny ²⁾	14,0	-6,1	7,3	2,5	-6,7	0,3
jednotkové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu	11,9	-2,9	9,4	2,0	-3,9	2,6
Informativně:						
ceny výrobců ^{3,4)}	9,5	4,5	1,7	1,3	0,7	
spotřebitelské ceny ³⁾	9,4	6,5	3,8	3,0	1,6	1,8

Pramen dat: Handbook of Statistics, UNCTAD, 2005

¹⁾ káva, čaj, obilniny, luštěniny, cukr, maso, ryby, rostlinný olej, ovoce, zelenina, ...

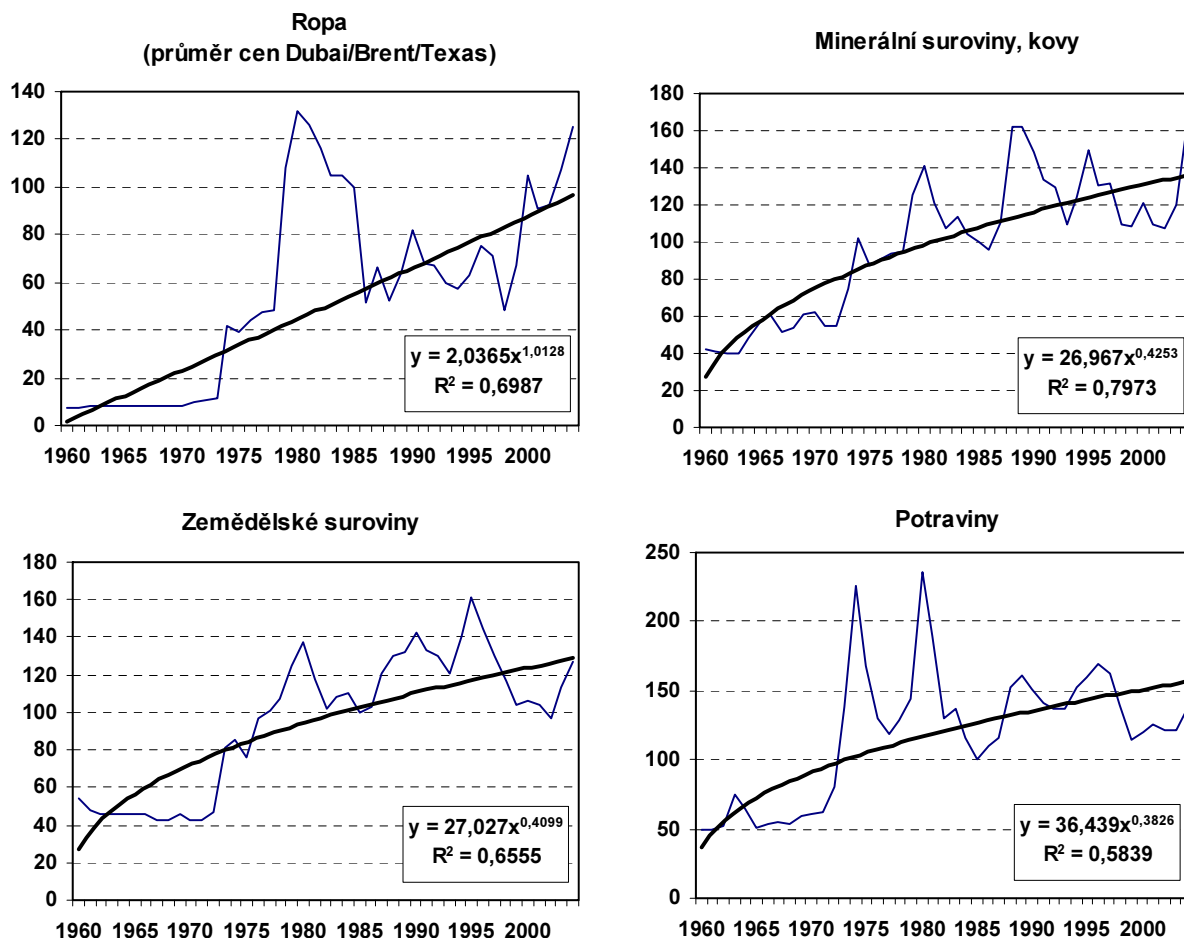
²⁾ bavlna, vlna, juta, sisal, dřevo, tabák, kůže, guma, ...

³⁾ ceny v průmyslových zemích (pramen dat: International Financial Statistics – Yearbook 2004, IMF, 2005)

⁴⁾ zpravidla jde o ceny průmyslových výrobců, některé země udávají velkoobchodní ceny (pramen dat: International Financial Statistics – Yearbook 2004, IMF, 2005)

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Graf 3-D Vývoj cen paliv a surovin (na bázi USD, 1985 = 100)

údaje za rok 2004 se týkají měsíců leden-červen

Pramen dat: UNCTAD Handbook of Statistics (CD 2004), United Nations, 2005

Koeficient determinace (R^2) naznačuje, že možnosti předvídat vývoj cen základních komodit jsou slabé. Počátek (konstanta a) i sklon regresní křivky (regresní koeficient b – exponent) jsou pro jednotlivé druhy základních komodit velmi rozdílné. Odchyłky od tendence vývoje cen jak ji vyjadřují hodnoty odpovídající regresní rovnici signalizují velkou nestabilitu cenových indikátorů.

Tabulka 3-2 Nestabilita cen v mezinárodním obchodě (1960-2004)

	Parametry regresní rovnice ¹⁾		
	R^2	a	b
Ropa	0,70	2,04	1,01
Minerální suroviny, kovy	0,80	26,97	0,42
Zemědělské suroviny	0,66	27,03	0,41
Potraviny	0,58	36,44	0,88
Jednotkové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu	0,93	27,89	0,50
Informativně:			
Ceny výrobců ^{2,3)}	0,96	24,70	0,43
Spotřebitelské ceny ³⁾	0,95	15,40	0,56

¹⁾ mocninná funkce ($y = a * x^b$); výchozími veličinami jsou cenové indexy charakterizující vývoj v letech 1960-2004 (pramen dat: Handbook of Statistics, UNCTAD, 2005)

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

²⁾ zpravidla jde o ceny průmyslových výrobců, některé země udávají velkoobchodní ceny (pramen dat: International Financial Statistics – Yearbook 2004, IMF, 2005)

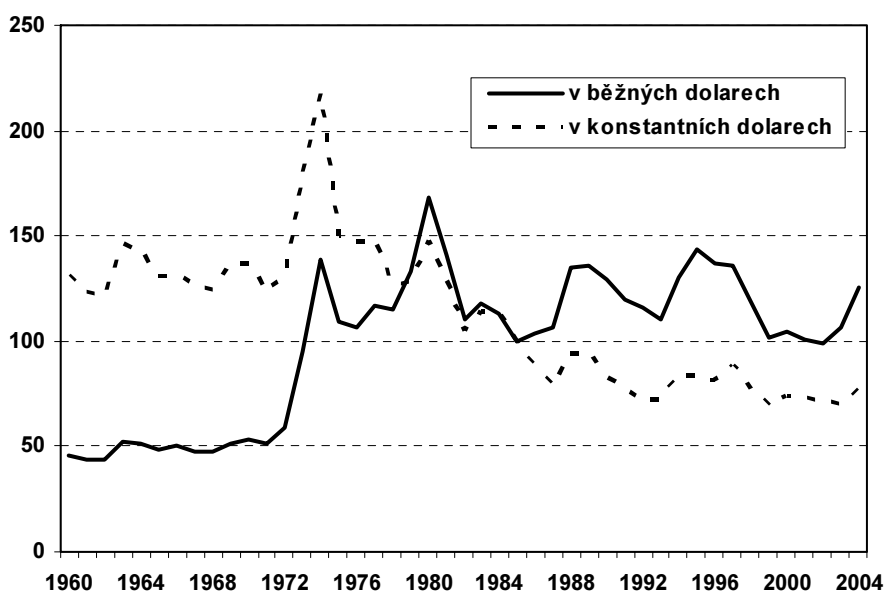
³⁾ ceny v průmyslových zemích (pramen dat: International Financial Statistics – Yearbook 2004, IMF, 2005)

Cena ropy se koncem 70. let šplhala ke 40 USD za barel v situaci, kdy bylo možno naléhavý přírůstek poptávky pokrýt zvýšením těžby z ropných polí, kde náklady nedosahovaly ani 1 USD za barel. V takové situaci je prognóza ceny velmi problematická.

Navzdory představám o limitech růstu světové ekonomiky, které argumentují omezeností přírodních zdrojů, zaznamenaly relativní ceny základních komodit tendenci k poklesu - rostly ceny základních komodit pomaleji než jednotkové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu. V porovnání s rokem 1971 byly v 1. pololetí roku 2004 v průměru dolarové ceny minerálních surovin vyšší o 192 %; ceny zemědělských surovin vzrostly o 200 %, ceny potravin jen o 77 %. Jednotkové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu se zvýšily ve stejném období o 290 %. Cena ropy dosáhla třináctinásobek výchozí úrovně.

Vývoj cen je mezinárodními organizacemi uváděn zpravidla na dolarové bázi – je ovlivněn změnami kurzu dolaru. Podle propočtu UNCTAD měly ceny základních komodit v konstantních dolarech (po dramatickém vzestupu v letech 1973-1974) tendenci k poklesu.

Graf 3-E Vliv kurzu dolaru na ceny základních komodit (1985 = 100)

Pramen dat: UNCTAD Handbook of Statistics (CD 2004), United Nations, 2005

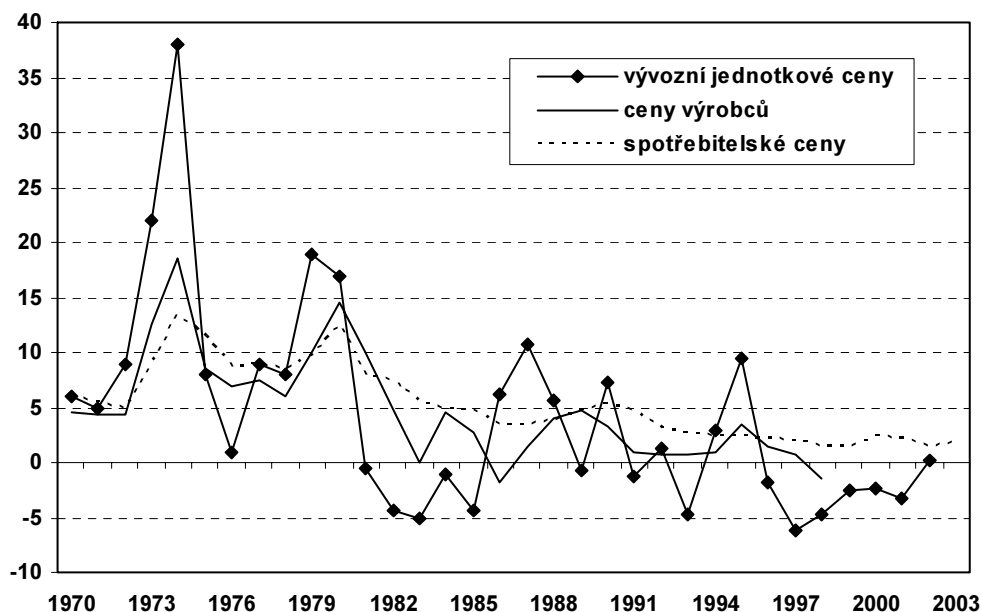
3.3. Vliv vývoje cen v mezinárodním obchodě na ceny v národních ekonomikách

Jinak sdílely osudy popisované křivkami vývoje cen v mezinárodním obchodě země exportující ropu, jinak rozvojové země závislé na vývozu ostatních komodit a jinak vyspělé ekonomiky orientované na vývoz výrobků zpracovatelského průmyslu. **Výslednicí změny vývozních a dovozních cen v roce 2000 oproti roku 1970 bylo zachování výchozích směnných relací vyspělých zemí, naproti tomu směnné relace rozvojových zemí neprodukcujících ropu se zhoršily o 14 %.** Komparativní výnosy zahraničního obchodu zemí produkujících ropu byly po roce 1980 sníženy o 15 %, ale stále inkasují efekty plynoucí ze 17násobného zvýšení svých vývozních cen v 70. letech.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Mezi vývojem cen v mezinárodním obchodě a vývojem cen na domácích trzích je silná, obousměrná souvislost. Prvý ropný šok v roce 1973 vedl k akceleraci inflace, která se ve vyspělých zemích již počátkem 70. let pohybovala kolem 4 % na bázi cen výrobců a mezi 5 a 6 % na bázi spotřebitelských cen. V letech 1973 až 1978 rostly ceny výrobců průměrným tempem 7,6 %, spotřebitelské ceny tempem 8,3 %. Brzy bylo zřejmé, že řešení důsledků prvního ropného šoku inflací bylo dočasné, málo účinné a drahé. Na pokus OPEC o reprízu cenového šoku reagovala politika předních kapitalistických zemí tím, že postavila do popředí svých preferencí potlačení inflace. Keynesiánská doktrína byla vystřídána neoklasickou. Snížení cen základních komodit v první polovině 80. let významně přispělo k poklesu cen výrobců a následně i spotřebitelských cen. Tento vývoj pokračoval i v 90. letech. **Ceny výrobků zpracovatelského průmyslu na mezinárodních trzích jsou pod mimořádnými konkurenčními tlaky, jejich pokles mohl přispět k omezení růstu cen v národních ekonomikách.** Můžeme pozorovat určitou korelaci mezi tendencemi vývoje cen v mezinárodním obchodě a vývoje cen v národních ekonomikách vyspělých zemí. Zřetelnější je souvislost cen v mezinárodní ekonomice a cen výrobců (koeficient determinace činí v případě vztahu změn vývozních cen a cen výrobců 0,60, ve vztahu vývozních cen ke spotřebitelským cenám $R^2 = 0,47$).

Graf 3-F Souvislost vývoje cen v mezinárodním obchodě a v národních ekonomikách (vyspělé země, roční změny v %)

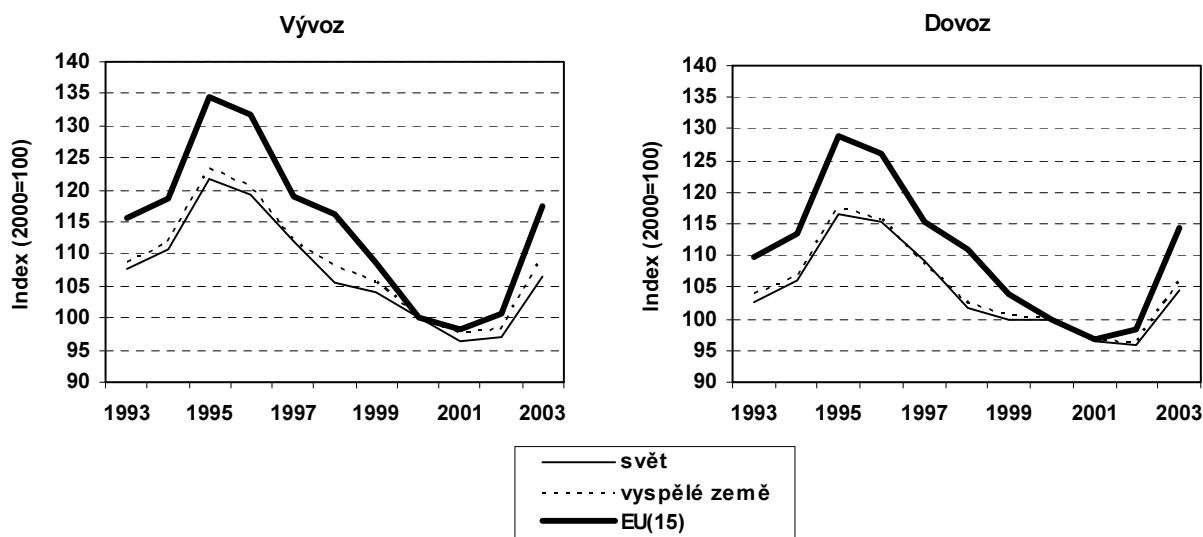

Prameny dat: International Financial Statistics – Yearbook 2004, IMF, 2005
Handbook of Statistics, UNCTAD, 2005

3.4. Ceny v zahraničním obchodě zemí Evropské unie

Dolarové ceny v zahraničním obchodě zemí Evropské unie se měnily shodně s cenami ve světovém obchodě, jejich změny byly větší.

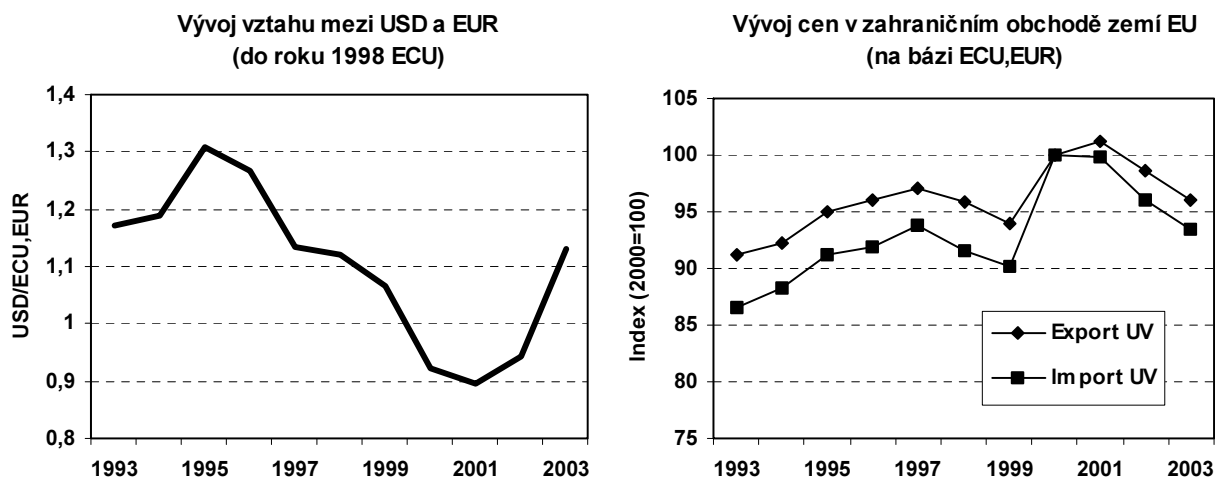
Graf 3-G Vývoj cen v zahraničním obchodě zemí EU (na bázi USD)

Pramen dat: International Financial Statistics – Yearbook 2004, IMF, 2005

Obraz, který poskytují cenové indexy, je ovlivněn měnovouází. Zatímco dolarové ceny mají tendenci k poklesu (zřetelnou zejména v konstantních dolarech), na bázi EUR (do roku 1999 ECU) převažuje jejich růst.

Graf 3-H Vliv kursových relací na zobrazení vývoje cen v obchodě zemí EU

Prameny dat: International Financial Statistics – Yearbook 2004, IMF, 2005

Handbook of Statistics, UNCTAD, 2005

4. Ceny v obchodě zemí EU s ČR⁵

4.1. Ceny v zahraničním obchodě zemí EU

Hodnota dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi Evropské unie vzrostla z 867,5 mld. ECU v roce 1993 do roku 2003 na 1995,0 mld. EUR, tj. o 130 %. **Jednotkové dovozní ceny (UV, na bázi ECU, EUR) vzrostly v roce 2003 oproti roku 1993 o 26,2 %. Kilogramové ceny vzrostly o 18,4 %. Nejvyšší růst zaznamenaly ceny chemických produktů. Ale nositelem dynamiky cen byly – vzhledem ke svému rozhodujícímu podílu na dovozu – výrobky kovo zpracujícího průmyslu.** I v rámci této komoditní skupiny se ceny chovaly velmi rozdílně.

Tabulka 4-1 Vývoj cen výrobků zpracovatelského průmyslu při dovozu - země EU

	Změny dovozních cen 2003/1993 (%)		informativně: vypovídací schopnost souboru ¹⁾	
	UV	kg ceny	UV	kg ceny
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	26,2	18,4	68,0	68,3
výrobky potravinářského průmyslu	10,9	3,9	58,1	7,7
výrobky chemického průmyslu	64,9	57,5	72,6	85,5
výrobky lehkého průmyslu	5,5	3,6	72,8	73,2
výrobky metalurgie	14,4	14,5	71,8	71,8
kovodělné výrobky	1,3	2,6	85,7	85,7
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	22,7	7,0	64,0	64,5
výrobky mechanického strojírenství	31,5	5,7	75,1	75,8
informační technika	x	x	x	x
elektrotechnika	-6,5	-5,5	34,3	34,6
prostředky silniční dopravy	39,8	17,4	88,9	89,1
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	-5,3	-6,4	82,5	82,8

¹⁾ podíl souboru, který byl předmětem výpočtu cenových indexů, na hodnotě dovozu (po vyloučení položek, které nebyly vykazány v roce 1993 nebo 2003) v %.

Porovnání cen docilovaných v zahraničním obchodě zeměmi Evropské unie v roce 1993 a v roce 2002 je mírně zkresleno přijetím Švédska, Finska a Rakouska do Unie v roce 1995.

Kilogramové ceny vzrostly v průměru jen o 18,4 %. Nejsou jen alternativním vyjádřením cen pro zachycení častých statistických chyb (hlavně při analýze na výrobové úrovni). Analýza ukázala, že vykazované statistické údaje v jednotkách množství jsou častěji chybné než hmotnost.

V důsledku změn struktury a klasifikace zahraničního obchodu je vypovídací schopnost cenových indexů (a z nich vypočtených změn v procentech) značně podmíněna. Velmi nízká je vypovídací schopnost indexů v případě elektrotechniky (vlivem změn klasifikace, v důsledku intenzivnějšího technického rozvoje).

⁵ Pramen dat: EUROSTAT (Intra- and extra-trade, DVD, Comext, Supplement 2, 2004

Tabulka 4-2 Vývoj komoditní struktury dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU

	Dovoz EU celkem (mld. ECU, EUR)		Změny % 2003/1993	Struktura (%)	
	1993	2003		1993	2003
Výr. zpracovatelského průmyslu celkem	867,5	1 995,0	130	100,0	100,0
výrobky potravinářského průmyslu	50,1	93,8	87	5,8	4,7
výrobky chemického průmyslu	143,9	370,6	157	16,6	18,6
výrobky lehkého průmyslu	163,3	288,8	77	18,8	14,5
výrobky metalurgie	65,8	140,9	114	7,6	7,1
kovodělné výrobky	9,0	21,2	135	1,0	1,1
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	409,3	1 020,3	149	47,2	51,1
výrobky mechanického strojírenství	89,5	218,6	144	10,3	11,0
informační technika	50,4	126,4	151	5,8	6,3
elektrotechnika	96,8	261,1	170	11,2	13,1
prostředky silniční dopravy	102,3	267,6	162	11,8	13,4
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	26,1	59,4	128	3,0	3,0

Převažuje dovoz v rámci vzájemného obchodu členských zemí Unie (intra-trade); jeho podíl na celkovém dovozu (včetně obchodu se třetími zeměmi) se zvýšil z necelých 60 % v roce 1993 na 64 % v roce 2003. **Dovozní ceny ve vzájemném obchodě zaznamenaly zvýšení o více než 35 %, zatímco v obchodě se třetími zeměmi jen o 17 %.** Komoditní struktura obou částí dovozu je velmi odlišná. Také cenové relace se vyvíjely odlišně.

Tabulka 4-3 Vývoj dovozních cen v rámci vzájemného obchodu členských zemí a v obchodě se třetími zeměmi

	Změny dovozních cen 2003/1993 (%)		informativně: vypořádací schopnost souboru	
	EU-intra	EU-extra	EU-intra	EU-extra
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	35,4	17,2	69	66
výrobky potravinářského průmyslu	7,5	22,2	56	65
výrobky chemického průmyslu	79,3	54,5	73	69
výrobky lehkého průmyslu	19,2	0,0	68	79
výrobky metalurgie	18,3	13,3	70	76
kovodělné výrobky	12,4	-14,1	84	87
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	25,8	17,6	68	58
výrobky mechanického strojírenství	26,2	7,5	89	73
informační technika	x	x	x	x
elektrotechnika	8,0	-14,0	35	33
prostředky silniční dopravy	32,9	61,4	90	86
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	14,4	-11,6	83	82

Tabulka 4-4 Vývoj proporcí mezi dovozem EU-intra a EU-extra

	Podíl na dovozu (%)				Struktura dovozu		Změny (%)	
	1993		2003		2003		2003/1993	
	intra	extra	intra	extra	intra	extra	intra	extra
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	59,5	40,5	64,0	36,0	100,0	100,0	147	104
výrobky potravinářského průmyslu	69,0	31,0	73,5	26,5	5,4	3,5	100	60
výrobky chemického průmyslu	70,0	30,0	73,1	26,9	21,2	13,9	169	130
výrobky lehkého průmyslu	49,1	50,9	55,7	44,3	12,6	17,8	101	54
výrobky metalurgie	64,3	35,7	68,0	32,0	7,5	6,3	126	92
kovodělné výrobky	58,8	41,2	66,1	33,9	1,1	1,0	164	94
výrobky kovozpracujícího průmyslu	58,6	41,4	62,4	37,6	49,8	53,4	165	126
výrobky mechanického strojírenství	58,8	41,2	63,1	36,9	10,8	11,2	162	119
informační technika	50,2	49,8	53,2	46,8	5,3	8,2	166	136
elektrotechnika	50,4	49,6	54,7	45,3	11,2	16,5	193	147
prostředky silniční dopravy	77,0	23,0	80,6	19,4	16,9	7,2	174	120
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	51,0	49,0	50,7	49,3	2,4	4,1	127	129

Úroveň cen v obchodě zemí Evropské unie se třetími zeměmi však zůstává vyšší než v jejich vzájemném obchodě. **Relace mezi průměrnou úrovní cen při dovozu z nečlenských zemí (extra-EU trade) a cen ve vzájemném obchodě (intra-EU trade) v roce 1993 byla 1,16 : 1, v roce 2003 se snížila na 1,12 : 1.** Relativně vyšší je úroveň při dovozu ze třetích zemí v případě výrobků chemie a elektrotechniky, relativně nižší při dovozu výrobků lehkého průmyslu. Evidentně se tak projevují rozdíly v provenienci výrobků. V případě výrobků s vyšší cenovou úrovní jde o země vyspělejší (USA, Švýcarsko, Japonsko), relativně nižší cenovou úroveň vykazují výrobky dovážené z méně vyspělých zemí.

Tabulka 4-5 Komparativní úroveň dovozních cen v obchodě zemí EU se třetími zeměmi

	Komparativní úroveň cen ¹⁾	
	1993	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	1,16	1,12
výrobky potravinářského průmyslu	1,32	1,20
výrobky chemického průmyslu	1,35	1,40
výrobky lehkého průmyslu	0,99	0,88
výrobky metalurgie	1,04	0,96
kovodělné výrobky	1,11	0,91
výrobky kovozpracujícího průmyslu	1,16	1,12
výrobky mechanického strojírenství	1,80	1,04
informační technika	x	x
elektrotechnika	1,27	1,23
prostředky silniční dopravy	1,03	0,92
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	1,03	0,73
vypovídací schopnost souboru (%)	98,8	99,1

¹⁾ jednotkové dovozní ceny ve vzájemném obchodě členských zemí EU = 1; vahou je struktura celého dovozu EU v příslušném roce.

Jednotkové ceny při vývozu zemí EU(15) vzrostly v roce 2003 oproti roku 1993 o 30,4 %. Nejvyšší růst zaznamenaly i na straně vývozu ceny chemických produktů, přičemž hlavním nositelem dynamiky cen byly výrobky automobilového průmyslu. Vývozní ceny zemí Evropské unie jako celku rostly rychleji než dovozní (s výjimkou výrobků automobilového průmyslu, mechanického strojírenství a metalurgie). Hodnota vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu vzrostla z 945 mld. ECU v roce 1993 do roku 2003 na 2146 mld. EUR, tj. o 127 %.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 4-6 Vývoj cen výrobků zpracovatelského průmyslu při vývozu zemí EU

	Změny vývozních cen 2003/1993 (%)		informativně: vypořádací schopnost souboru	
	UV	kg ceny	UV	kg ceny
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	30,4	25,9	67,7	68,8
výrobky potravinářského průmyslu	17,2	32,1	50,2	51,5
výrobky chemického průmyslu	65,0	64,6	70,7	70,8
výrobky lehkého průmyslu	18,0	32,4	67,3	68,1
výrobky metalurgie	13,5	13,1	71,0	71,0
kovodělné výrobky	7,7	10,1	82,1	85,1
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	24,4	11,8	66,8	68,4
výrobky mechanického strojírenství	19,0	15,4	69,8	75,0
informační technika	x	x	34,0	34,3
elektrotechnika	7,8	10,0	35,5	35,9
prostředky silniční dopravy	25,1	10,7	92,1	92,1
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	10,1	9,4	82,3	83,3

Tabulka 4-7 Vývoj komoditní struktury vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU

	Vývoz EU celkem (mln. ECU, EUR)		Změny %	Struktura (%)	
	1993	2003	2003/1993	1993	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu	945	2 146	127	100,0	100,0
výrobky potravinářského průmyslu	56	101	80	6,0	4,7
výrobky chemického průmyslu	165	431	160	17,5	20,1
výrobky lehkého průmyslu	141	264	87	14,9	12,3
výrobky metalurgie	76	148	95	8,0	6,9
kovodělné výrobky	10	24	131	1,1	1,1
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	470	1 125	139	49,7	52,4
výrobky mechanického strojírenství	141	300	113	14,9	14,0
informační technika	37	91	148	3,9	4,3
elektrotechnika	95	250	164	10,0	11,7
prostředky silniční dopravy	118	317	169	12,5	14,8
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	26	53	101	2,8	2,4

Vývozní ceny ve vzájemném obchodě zaznamenaly zvýšení téměř o 33 %, v obchodě se třetími zeměmi o necelých 29 %. Rozdíl tedy není tak ostrý jako v případě dovozních cen. Komoditní struktura obou částí vývozu není tak rozdílná jako u dovozu. Největší je rozdíl v podílu silničních dopravních prostředků na vývozu - ve vzájemném obchodě členských zemí činí přes 16 % hodnoty vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu, v obchodě se třetími zeměmi jen 12,4 %.

Tabulka 4-8 Vývoj vývozních cen v rámci vzájemného obchodu členských zemí a v obchodě se třetími zeměmi

	Změny vývozních cen 2003/1993 (%)		informativně: vypořádací schopnost souboru	
	EU-intra	EU-extra	EU-intra	EU-extra
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	32,8	28,7	68	68
výrobky potravinářského průmyslu	13,4	27,4	55	42
výrobky chemického průmyslu	69,2	60,3	72	68
výrobky lehkého průmyslu	19,0	22,9	68	67
výrobky metalurgie	14,6	13,6	70	72

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Změny vývozních cen 2003/1993 (%)		informativně: vypořádací schopnost souboru	
	EU-intra	EU-extra	EU-intra	EU-extra
kovodělné výrobky	11,9	4,3	82	83
výrobky kovozpracujícího průmyslu	27,0	21,5	66	68
výrobky mechanického strojírenství	33,9	16,1	71	72
informační technika	x	x	31	42
elektrotechnika	13,4	11,0	35	37
prostředky silniční dopravy	31,9	14,4	91	95
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	14,6	14,2	83	81

Tabulka 4-9 Vývoj proporcí mezi vývozem EU-intra a EU-extra

	Podíl na vývozu (%)				Struktura vývozu		Změny (%)	
	1993		2003		2003		2003/1993	
	intra	extra	intra	extra	intra	extra	intra	extra
Výrobky zpracovatelského průmyslu	57,1	42,9	60,6	39,4	100,0	100,0	141	109
výrobky potravinářského průmyslu	62,7	37,3	69,2	30,8	5,4	3,7	99	49
výrobky chemického průmyslu	58,0	42,0	61,2	38,8	20,3	19,8	175	141
výrobky lehkého průmyslu	62,4	37,6	63,1	36,9	12,8	11,5	89	84
výrobky metalurgie	60,5	39,5	68,1	31,9	7,8	5,6	120	57
kovodělné výrobky	55,8	44,2	59,8	40,2	1,1	1,1	147	110
výrobky kovozpracujícího průmyslu	53,8	46,2	57,8	42,2	50,0	56,1	157	119
výrobky mechanického strojírenství	42,3	57,7	49,1	50,9	11,3	18,1	147	88
informační technika	67,0	33,0	71,0	29,0	5,0	3,1	163	118
elektrotechnika	56,5	43,5	57,4	42,6	11,1	12,6	169	159
prostředky silniční dopravy	66,1	33,9	66,9	33,1	16,3	12,4	172	163
ostatní výrobky zpracovatel. průmyslu	60,5	39,5	65,2	34,8	2,6	2,2	116	77

Komparativní úroveň vývozních cen v obchodě se třetími zeměmi byla v roce 2003 o 16 % vyšší než ve vzájemném obchodě členských zemí. Výjimkou jsou jen výrobky mechanického strojírenství, jejich komparativní ceny jsou ve vzájemném obchodě nižší než v obchodě se třetími zeměmi.

Tabulka 4-10 Komparativní úroveň vývozních cen v obchodě zemí EU se třetími zeměmi

	Komparativní úroveň cen ¹⁾	
	1993	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	1,21	1,16
výrobky potravinářského průmyslu	1,04	1,16
výrobky chemického průmyslu	1,21	1,33
výrobky lehkého průmyslu	1,18	1,16
výrobky metalurgie	1,10	1,10
kovodělné výrobky	1,11	1,12
výrobky kovozpracujícího průmyslu	1,26	1,11
výrobky mechanického strojírenství	1,33	0,81
informační technika	x	x
elektrotechnika	1,34	1,14
prostředky silniční dopravy	1,19	1,12
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	1,11	1,16
vypořádací schopnost souboru (%)	98,3	98,7

¹⁾ jednotkové vývozní ceny ve vzájemném obchodě členských zemí EU; vážený průměr, vahou je struktura celého dovozu EU v příslušném roce

4.2. Ceny při dovozu Evropské unie z České republiky

Za normální lze považovat, když země vyváží výrobky, pro jejichž výrobu a vývoz má komparativní výhody, které se projevují vyšší komparativní úrovní cen (viz tab. 4/23 v kap. 4,2). Tato logika v případě dovozu z České republiky neplatí. **Na bázi jednotkových cen (na bázi ECU, EUR) jsou dovozní ceny českého zboží oproti dovozním cenám ve vzájemném obchodě členských zemí EU vyšší o 6 %. V roce 1993 byly o 12 % nižší. Kilogramové ceny českého zboží jsou v průměru o 1 % vyšší než ceny shodného výrobního sortimentu ve vzájemném obchodě členských zemí. V roce 1993 byly oproti průměru o 22 % nižší. Podle čísel vykazovaných statistikou Evropské unie se zvýšily jednotkové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu dovezených z České republiky v roce 2003 oproti roku 1993 o 86 % (na bázi struktury dovozu v roce 2003). Ve shodném výrobním sortimentu se v tomto období zvýšila úroveň dovozních jednotkových cen ve vzájemném obchodě členských zemí jen o 22 %. Rozdílnou úroveň jednotkových cen oproti komparativním kilogramovým cenám lze vysvětlit vyšší relativní hmotností českých výrobků, zejména v případě strojů a zařízení. V porovnání s rokem 1993 došlo i v tomto směru k významnému zlepšení.**

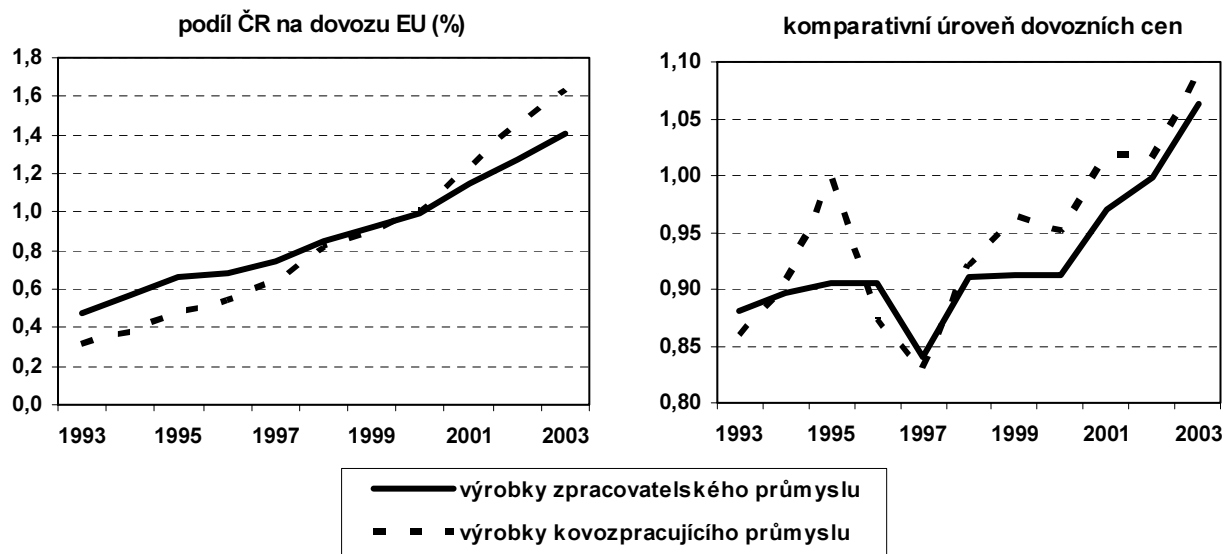
Tabulka 4-11 Ceny výrobků zpracovatelského průmyslu při dovozu EU z ČR (na bázi ECU, EUR)

	Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Komparativní úroveň jednotkových cen ¹⁾		Komparativní úroveň kilogramových cen	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	4 215	28 130	0,88	1,06	0,78	1,01
výrobky potravinářského průmyslu	68	303	1,01	0,84	1,02	0,80
výrobky chemického průmyslu	499	2 407	0,92	0,94	0,89	0,95
výrobky lehkého průmyslu	1 297	3 971	0,98	1,13	0,85	1,00
výrobky metalurgie	699	2 730	0,76	0,90	0,75	0,90
kovodělné výrobky	53	527	0,91	0,96	0,89	0,91
výrobky kovozpracujícího průmyslu	1 283	16 673	0,86	1,09	0,67	1,03
výrobky mechanického strojírenství	345	4 361	0,97	1,10	0,48	0,93
informační technika	47	1 806	x	x	x	x
elektrotechnika	363	4 850	0,86	1,41	0,92	1,33
prostředky silniční dopravy	398	4 863	0,75	0,97	0,59	1,02
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	316	1 518	0,72	1,16	0,72	1,16

¹⁾ dovozní ceny ve vzájemném obchodě členských zemí EU = 1

Příznivý vývoj cenových relací byl přerušen v roce 1997, k jeho akceleraci došlo po roce 2001.

Graf 4-A Vývoj konkurenčního postavení ČR na trzích EU (1993-2003)

Uvedená čísla dokumentují pozitivní vývoj konkurenčního postavení České republiky na trzích Evropské unie. V roce 1989 se Československá socialistická republika podílela na dovozu Evropské unie 0,35 % (na dovozu výrobků kovozpracujícího průmyslu jen 0,1 %), jednotkové ceny při dovozu československých výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi Evropského hospodářského společenství byly oproti dovozním cenám ve vzájemném obchodě členských zemí o 22 % nižší. V roce 1993 dosáhl podíl českého zboží 0,5 % a jeho komparativní ceny vzrostly na 88 % úroveň cen ve vzájemném obchodě členských zemí. Do roku 2003 se podíl na dovozu Evropské unie zvýšil na 1,4 % a komparativní úroveň cen byla (v daném sortimentu) o 6 % vyšší než ve vzájemném obchodě členských zemí. **Příznivý vývoj cen zredukoval cenový gap zděděný po komunistickém režimu.**

V jednotlivých komoditních skupinách byl vývoj komparativních cen velmi rozdílný.

Výrobky potravinářského průmyslu byly v roce 2003 zastoupeny v dovozu z České republiky jen 1,1 %, podíl českých výrobků dosahoval jen 0,3 % dovozu potravinářských výrobků zeměmi Evropské unie, ceny byly v průměru o 13 % pod úrovní cen ve vzájemném obchodě členských zemí. Oproti roku 1993 jejich zastoupení v dovozu Unie vzrostlo (ze 0,14 %), ale komparativní úroveň cen klesla, výrobová struktura se značně změnila. Nosnými skupinami výrobků jsou cukrovinky a nápoje.

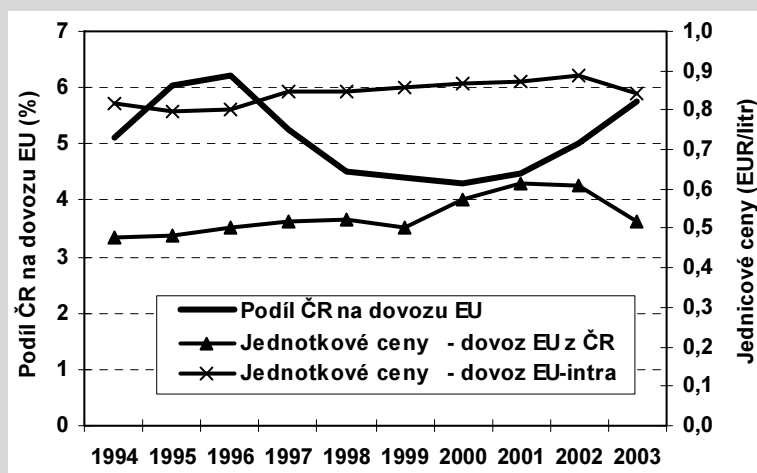
Tabulka 4-12 Dovozní ceny českých výrobků na trzích EU -- výrobky potravinářského průmyslu

HS		(významné skupiny výrobků)					
		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovozu EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
16-24	Výrobky potravinářského průmyslu	68	303	0,1	0,3	1,01	0,84
17-18	cukr,kakao,cukrovinky	5	95	0,1	0,6	0,95	0,98
22	nápoje	29	97	0,3	0,5	0,72	0,65

Dominantní položkou v sortimentu výrobků potravinářského průmyslu dovážených z České republiky je lahvévé pivo. České pivo se na dovozu Evropské unie podílí téměř 6 %, ale při průměrné ceně 0,52 EUR za litr, zatímco ve vzájemném obchodě členských zemí dosahuje cena 0,84 EUR. V obou indikátorech nelze zaznamenat významnější zlepšení.

Graf 4-B Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR- lahvé pivo

(CN 22030001)

Chemické výrobky se v roce 2003 podílely na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu Evropskou unií z České republiky 8,6 %, v roce 1993 dosahoval jejich podíl 11,8 %. Podíl České republiky na dovozu chemických výrobků zeměmi Evropské unie se oproti roku zvýšil, ale zůstává relativně malý (0,6 %). Úroveň cen je o 6 % pod průměrem dovozních cen ve vzájemném obchodě členských zemí, došlo jen k malému posunu cen pozitivním směrem

Rozhodujícími skupinami komodit jsou chemikálie, plasty a kaučuk. Chemikálie a plasty zaznamenaly významné zlepšení cen. Výrobky českého gumárenského průmyslu významně posílily svůj podíl na dovozu, ale při značném zhoršení cenových relací. Relativně příznivou pozici má Česká republika v dovozu umělých hnojiv, zejména vzhledem k příznivým cenovým relacím. Ve výrobcích kvalifikované chemie, jakými jsou farmaceutické výrobky, kosmetika a čisticí prostředky, je vývoj indikátorů konkurenčního postavení České republiky nepříznivý, neboť ceny jsou hluboko pod cenovou úrovní shodného sortimentu výrobků směřovaných mezi členskými zeměmi Unie.

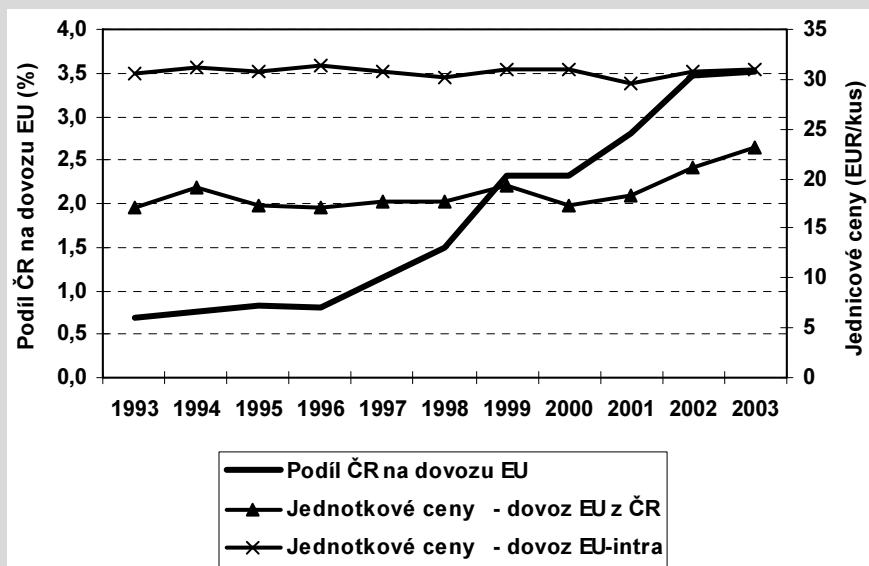
Tabulka 4-13 Dovozní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky chemického průmyslu

HS		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovozu EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
28-40	Výrobky chemického průmyslu	499	2407	0,3	0,6	0,92	0,94
28-29	chemikálie	157	391	0,4	0,4	0,99	1,27
30	farmaceutické výrobky	6	65	0,0	0,1	1,86	0,68
31	hnojiva	29	51	1,0	1,0	1,01	1,60
32	barvy	32	76	0,4	0,5	1,04	1,17
33-34	kosmetické, čisticí prostředky	5	67	0,0	0,2	0,99	0,86
35-38	různé chemické výrobky	25	102	0,1	0,3	0,95	1,01
3901-15	plasty - primární	91	216	0,5	0,5	0,83	0,93
3916-26	výrobky z plastů	59	659	0,3	1,6	0,58	1,00
4001-05	kaučuk - primární	13	73	0,5	1,4	0,65	0,65
4006-17	výrobky z kaučuku	82	709	0,8	3,4	1,02	0,70

Jednou z nosných položek jsou pneumatiky pro osobní automobily. Česká republika se podílí na jejich dovozu 3,5 %, ale za ceny, které jsou na úrovni 75 % cen ve vzájemném obchodě členských zemí. Dosažení významného podílu na trhu bylo v posledních letech doprovázeno zlepšením nepříznivých cenových relací.

Graf 4-C Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - pneumatiky pro osobní automobily

(CN 40111000)

Výrobky lehkého průmyslu se v roce 2003 podílely na celkovém dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu z České republiky 14 % (v roce 1993 byl jejich podíl téměř 31 %). Průměrné hodnoty signalizují příznivý vývoj – zvýšení podílu a dovozu z 0,8 % v roce 1993 na 1,4 % v roce 2003 a zvýšení komparativní úrovně cen z 0,98 na 1,13. Prosazují se však na západoevropských trzích s velmi rozdílnými cenovými relacemi.

Příznivé je postavení oděvů a skla, příznivou tendenci vykazují výrobky papírenského průmyslu, textilu, výrobků z kamene, cementu (jde převážně o stavební hmoty) i keramiky. Problematicky se vyvíjí postavení koženého zboží, obuvi, zejména dřeva a výrobků ze dřeva. Kožedělný a obuvnický průmysl vykazují příznivý vývoj cen, ale na bázi velmi nízkého a klesajícího podílu na dovozu. Podíl České republiky na dovozu dřeva a výrobků ze dřeva zeměmi Evropské unie vzrostl z 1,0 % v roce 1993 na 2,3 % roce 2003 při poklesu koeficientu komparativních cen z 1,63 na 0,84.

Tabulka 4-14 Dovozní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky lehkého průmyslu

HS		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovoze EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
41-70	Výrobky lehkého průmyslu	1 297	3 971	0,8	1,4	0,98	1,13
41-43	kožené zboží	67	83	0,7	0,5	1,07	1,19
44-45	dřevo a výrobky dřeva	156	646	1,0	2,3	1,63	0,84
47-48	výrobky papírenského průmyslu	99	454	0,3	0,8	0,77	0,94
50-60	textil	182	777	0,6	1,9	0,76	0,96
61-63	oděvy	384	981	0,8	1,1	0,87	1,58
64	obuv	115	129	1,1	0,6	0,79	1,24
65-67	doplňky	16	32	1,2	1,4	1,49	1,44
69	keramika	75	217	1,5	2,7	0,95	0,94
70	sklo	158	513	2,3	3,9	1,19	1,10
informativně:							
68	výr. z kamene, cementu apod.	47	140	1,3	2,1	0,72	1,16

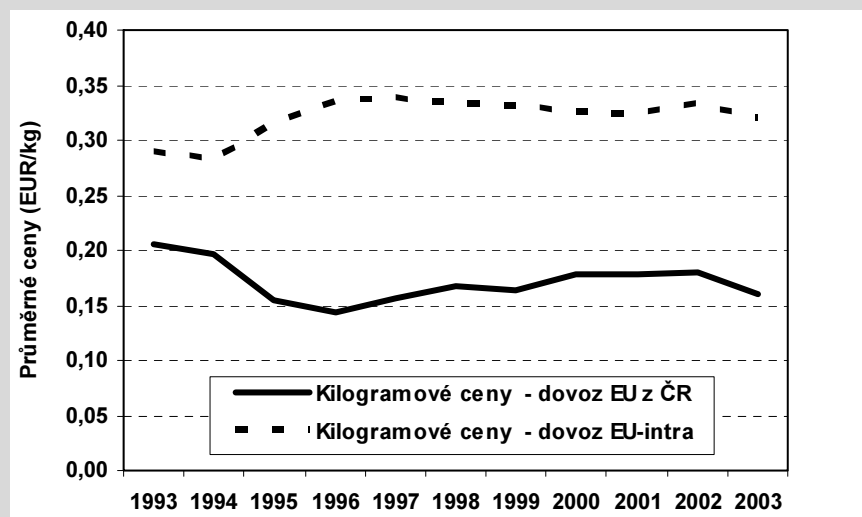
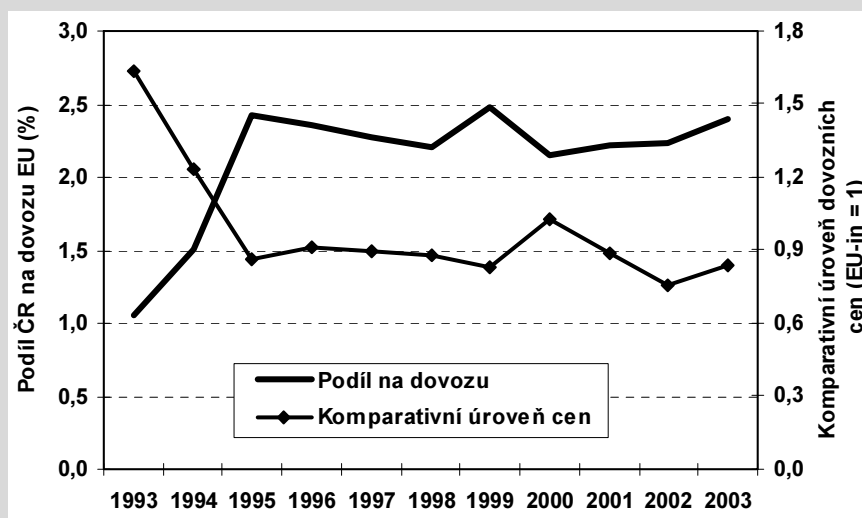
Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

V roce 1989 byly výrobky lehkého průmyslu dominantní položkou dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU z ČR. Tvořily 35,8 % jeho hodnoty, jejich ceny byly na 78 % úrovně cen v obchodě mezi členskými zeměmi.

Komoditní skupina „dřevo a výrobky ze dřeva“ zahrnuje surové a palivové dřevo, řezivo, překližky, palety, sudy, dřevěné nástroje, výrobky stavebního truhlářství (nikoliv nábytek). Vývoj indikátorů konkurenčního postavení zobrazený v následujícím grafu je ovlivněn změnami ve výrobní struktuře (strukturní bázi pro výpočet indikátorů je výrobní struktura dovozu EU z ČR v daném roce). Nepříznivý obrát ve vývoji indikátorů, ke kterému došlo po roce 1994, se projevil protikladným vývojem ve zhodnocení hmoty (v kilogramových cenách) - zvýšením u výrobků směřovaných mezi členskými zeměmi a snížením u výrobků dovážených z ČR.

Graf 4-D Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR- dřevo a výrobky ze dřeva

(HS 44-46)

Metalurgické výrobky se na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu z České republiky v roce 1993 podílely 31 %, v roce 2003 jejich podíl klesl na 14 %. Ve sledovaném období zaznamenaly příznivý vývoj svého postavení na trzích Evropské unie, ale docilovanými cenami jsou stále pod úrovní cen v obchodě mezi členskými zeměmi.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 4-15 Dovozní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky metalurgie

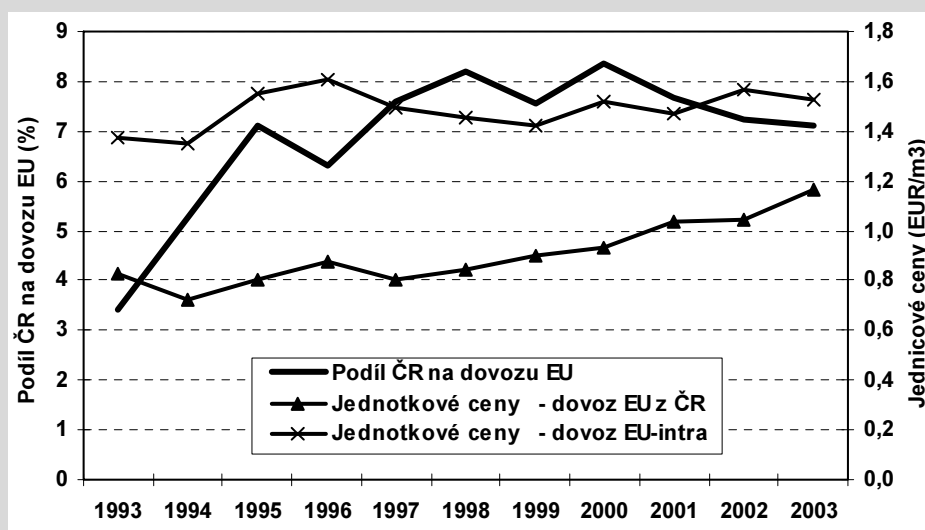
HS		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovozu EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
72-81	Výrobky metalurgie	699	2 730	1,1	1,9	0,76	0,90
72	železo a ocel	265	569	1,5	1,5	0,86	0,92
7301-02	materiál pro kolejové tratě	65	296	0,8	1,6	0,74	0,76
7303-07	trubky, duté profily	44	169	1,1	2,0	0,59	0,92
7308-11	konstrukce, zásobníky	71	385	2,2	5,7	0,46	0,85
7312-16	lana, dráty, tkaniny, řetězy	17	68	1,3	2,9	0,70	0,88
7317-18	spojovací materiál	38	169	1,3	2,3	0,56	0,87
7319-26	ostatní výr. metalurgie žel. kovů	93	586	2,1	5,5	0,70	0,72
74-81	výrobky z neželezných kovů	106	488	0,4	1,0	0,99	1,20

V roce 1989 byla metalurgická produkce zastoupena v dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu z ČSR více než 19 %, ve shodném sortimentu se ČSR podílela na dovozu členských zemí 0,7 % při komparativní úrovni cen 0,78.

Relevantní ilustraci poskytují čísla charakterizující vývoj komparativního postavení konstrukcí ze železa nebo oceli české provenience na trzích západoevropských zemí. Jejich podíl na celkovém dovozu vzrostl ze 3,4 % v roce 1993 na 7,1 % v roce 2003, poměr docilovaných cen k úrovni cen ve vzájemném obchodě členských zemí se zlepšil (ze 60 % na 76 %), ale stále signalizuje nevýhodné komparativní postavení českého hutnictví.

Graf 4-E Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - konstrukce ze železa a oceli

(HS 7308)

Hodnota **kovodělných výrobků** dovezených z České republiky se v roce 2003 oproti roku 1993 zdesateronásobila, jejich podíl na dovozu členskými zeměmi vzrostl z 0,6 % na 2,6 %, ale docilované ceny zůstávají pod úrovní cen ve vzájemném obchodě členských zemí. Jde o ruční nástroje, nožířské zboží a různé jednoduché výrobky z obecných kovů (kování, ozdobné předměty apod.).

Relativně příznivý a pro souhrnná čísla českého obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu určující je vývoj **postavení výrobků kovozpracujícího průmyslu**. Podíl těchto výrobků na dovozu z České republiky se zvýšil ze 30 % v roce 1993 na 59 % v roce 2003. Jejich dominantními skupinami jsou prostředky silniční dopravy (v roce 2003 dosáhla hodnota dovozu zeměmi Unie 4 863 mil. EUR), elektrotechnika (4 850 mil. EUR) a výrobky mechanického strojírenství (4 361 mil. EUR).

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Největší přírůstky zaznamenala informační technika (ze 47 mil. v roce 1993 vzrostla hodnota dovozu na 1 806 mil. EUR).

Výrobky mechanického strojírenství zvýšily svůj podíl na hodnotě dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu z České republiky zeměmi Unie z 8,2 % v roce 1993 na 15,5 % v roce 2003. Podíl výrobků české provenience na dovozu (shodného sortimentu) zeměmi Evropské unie vzrostl z 0,4 % v roce 1993 na 2,1 % v roce 2003. Ceny byly v roce 1993 v průměru o 3 % pod úrovní dovozních cen ve vzájemném obchodě těchto zemí, do roku 2003 se dostaly o 10 % nad tuto úroveň.

Tabulka 4-16 Dovozní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky mechanického strojírenství

HS		(významné skupiny výrobků)					
		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovozu EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
84 ¹⁾	Výrobky mechanického strojírenství	345	4 361	0,4	2,1	0,97	1,10
8407-9,11-12	motory	14	443	0,1	0,8	0,91	1,34
8413-14	čerpadla, kompresory	16	671	0,2	3,7	0,92	1,47
8444-49	textilní stroje	13	132	0,8	7,2	0,68	0,99
8456-66	obráběcí a tvářecí stroje	59	287	1,1	2,6	x	1,21
8482-83	ložiska, převody	22	253	0,5	2,0	0,64	1,39

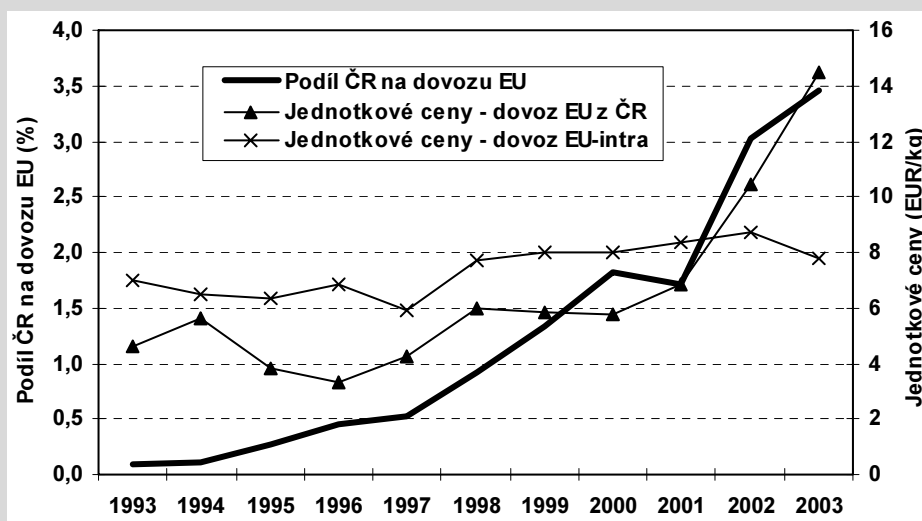
¹⁾ bez informační techniky (HS 8469-73)

V roce 1989 se výrobky mechanického strojírenství podílely na dovozu z ČSR necelými 7 %, dovoz z ČSR tvořil jen 0,2 % dovozu mechanických strojů a zařízení, ale ceny byly na úrovni cen ve vzájemném obchodě členských zemí (na bázi shodného sortimentu).

Nositeli pozitivního vývoje komparativního postavení jsou spíše části, součásti a příslušenství než finální strojírenské výrobky. Významnou úlohu přitom hrají kooperační dodávky pro automobilový průmysl.

Graf 4-F Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - části pístových zážehových motorů

(CN 84099100)

Informační technika se v roce 2003 podílela na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu z České republiky 6,4 %. Výrobky českého původu zvýšily své zastoupení v dovozu zeměmi Evropské unie ze zanedbatelné 0,1 % v roce 1993 na 1,5 % v roce 2003. Jednotkové ceny v této skupině nelze s přijatelným rizikem definovat.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Výrobky elektrotechniky se podílely v roce 1993 na celkovém dovozu z České republiky 8,6 %, do roku 2003 se jejich podíl zvýšil na 17,2 %. Elektrotechnika české provenience zvýšila svůj podíl na dovozu Evropské unie v této komoditní skupině z 0,4 % v roce 1993 na 2,0 % v roce 2003 a své ceny z 86 % úrovně dovozních cen ve vzájemném obchodě zemí Evropské unie na 141 %. Rozhodujícím způsobem tak ovlivnily souhrnnou charakteristiku konkurenčního postavení České republiky na trzích Evropské unie.

Představiteli tendencí vývoje konkurenčního postavení v této komoditní skupině jsou silnoproudé elektromotory, ještě příznivější vývoj zaznamenala elektrotechnika pro automobilový průmysl, zařízení telekomunikací a radiokomunikací (skupina zahrnující přístroje pro drátovou a bezdrátovou telefonii, přístroje a média pro reprodukci zvuku a obrazu, přístroje pro rozhlasové a televizní vysílání a příjem, radary včetně částí a příslušenství), kabely a vodiče.

Tabulka 4-17 Dovozní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky elektrotechniky

(významné skupiny výrobků)

HS		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovozu EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
85	Výrobky elektrotechniky	363	4 850	0,4	2,0	0,86	1,41
8501-05	motory, generátory, transformátory	89	689	1,2	3,5	0,73	1,50
8506-07,48	baterie, akumulátory	10	135	0,3	2,2	1,31	1,96
8511-12	elektrotechnika pro automobily	4	431	0,2	6,6	0,73	0,94
8517-29	zař. telekomunikací, radiokomunikací	29	1 311	0,1	1,3	0,76	1,94
8532-38	kondenzátory, rezistory, vypínače	102	1 099	0,8	4,0	1,08	1,14
8544	kabely, dráty	56	676	1,3	5,3	0,76	1,17

V roce 1989 se elektrotechnické výrobky podílely na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU z ČSR jen 3,2 %, na dovozu shodného sortimentu výrobků jen 0,1 % a koeficient komparativních cen byl 0,74.

Stejně dominantní komoditní skupinou jsou **výrobky automobilového průmyslu**. Na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu Evropské unie z České republiky se v roce 2003 podílely 17,3 % (v roce 2003 jen 9,4 %). Česká republika dosahuje 1,8 % dovozu Evropskou unií a v průměru 98 % úrovně cen ve vzájemném obchodě členských zemí unie.

V porovnání s osobními automobily jsou srovnatelným artiklem co do hodnoty dovozu, ale přitom s daleko lepšími parametry konkurenční schopnosti části a příslušenství.

Tabulka 4-18 Dovozní ceny českých výrobků na trzích EU - prostředky silniční dopravy

(významné skupiny výrobků)

HS		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovozu EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
87	Prostředky silniční dopravy	398	4 863	0,4	1,8	0,75	0,97
8703	osobní automobily	228	2 248	0,4	1,4	0,67	0,80
8706-08	části a příslušenství motorových vozidel	61	2 346	0,3	3,3	0,81	1,15

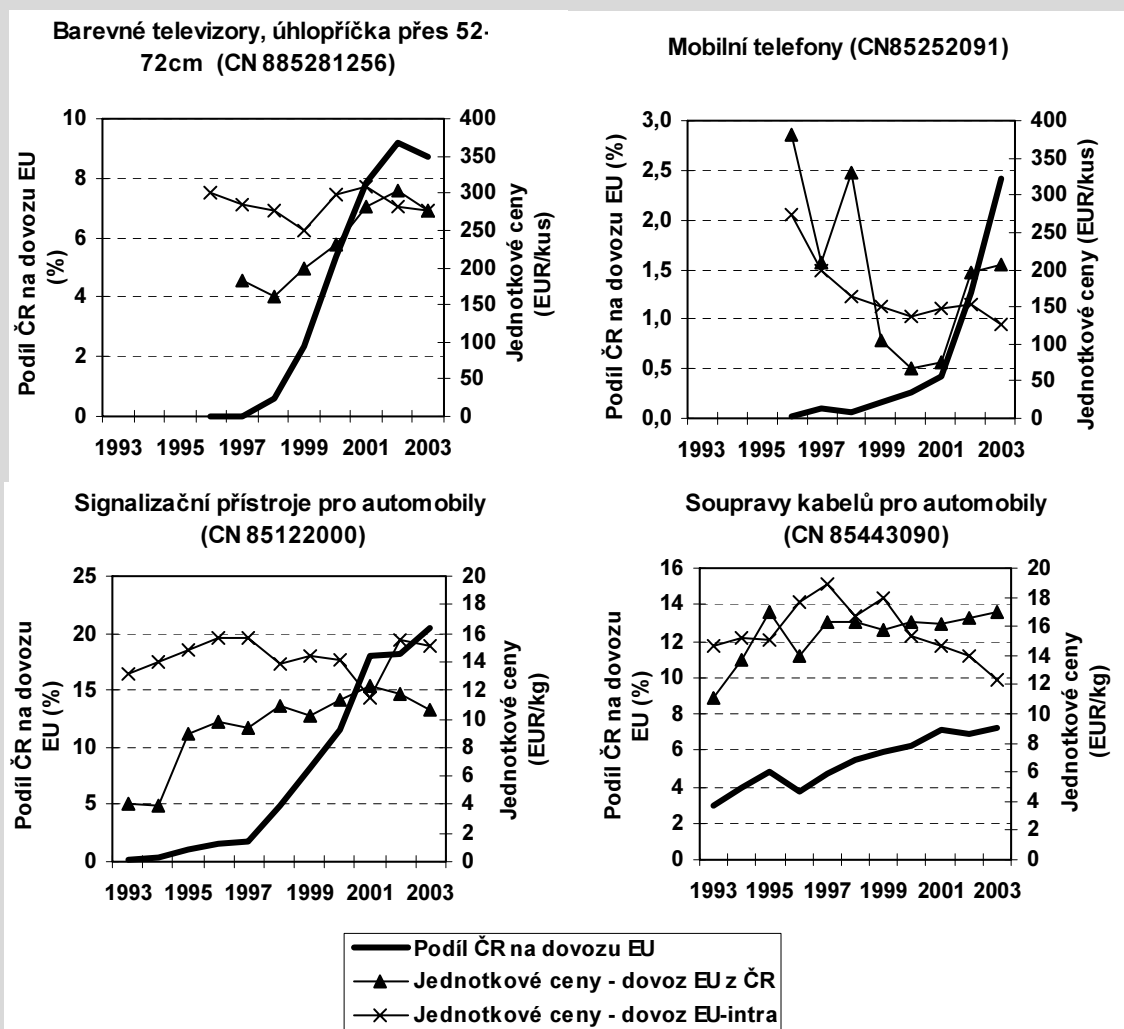
V roce 1989 se prostředky silniční dopravy podílely na celkovém dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu z ČSR jen 7,5 %, tvořily 0,2 % realizované dovozní poptávky a koeficient komparativní cenové úrovně dosahoval jen 0,52.

Na prvních čtyřech místech mezi výrobky elektrotechniky (v kombinované nomenklatuře CN-8) řazených podle hodnoty dovozu z ČR v roce 2003 jsou výrobky uvedené v následujícím grafu. Mobilní telefony byly dovezeny v hodnotě 514 mil. EUR za ceny, které o 64 % převýšily úroveň cen ve vzájemném obchodě členských zemí. Na druhém místě jsou signalizační přístroje pro motorová vozidla dovezené v hodnotě 378 mil. EUR, ale za ceny 12 % pod průměrem cen ve vzájemném

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

obchodě členských zemí. Následují soupravy kabelů pro motorová vozidla s cenami o 10 % vyššími než ve vzájemném obchodě EU. Barevné televizory s úhlopříčkou 52-72 cm byly dovezeny za 233 mil. EUR za ceny shodné s cenami ve vzájemném obchodě.

Graf 4-G Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR- vybrané výrobky elektrotechniky

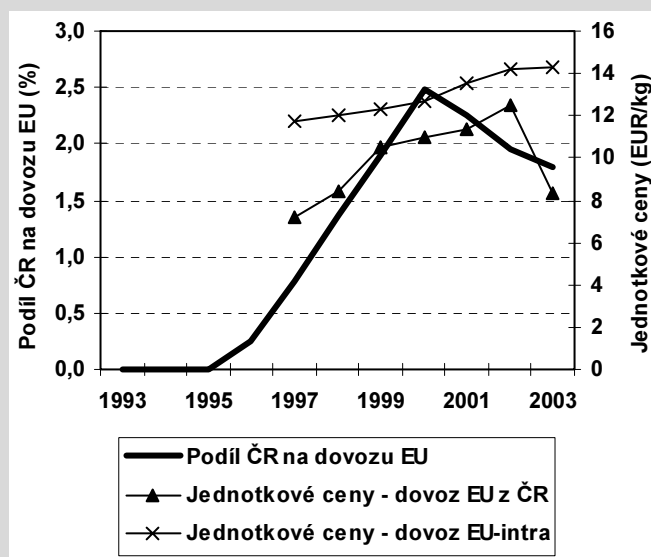

Životopis jednotlivých značek automobilů má specifické rysy. Významnou položkou mezi dovozem výrobků automobilového průmyslu z ČR jsou osobní automobily s dieselovým motorem, obsah válců 1500-2500 cm³. Podle statistik členských zemí EU překročil v roce 2001 jejich dovoz z České republiky 90 tis. vozů v hodnotě 1026 mil. EUR. V roce 2003 bylo dovezeno 108 tis. vozů v hodnotě necelých 900 mil. EUR. Průměrná cena vozu vzrostla ze 7 200 ECU v roce 1997 na 12 500 EUR v roce 2002, v roce 2003 klesla na 8 300 EUR.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Graf 4-H Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - osobní automobily s dieselovým motorem, obsah válců 1500-2500 cm³

(CN 87033219)

Z ostatních výrobků zpracovatelského průmyslu se prosazuje na trzích Evropské unie s příznivými parametry konkurenční schopnosti především nábytek.

Tabulka 4-19 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU – ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu

HS		Dovoz EU z ČR (mil. EUR)		Podíl ČR na dovozu EU (%)		Komparativní úroveň cen	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003
94-96	Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	316	1 518	1,2	2,6	0,72	1,16
9401-04	nábytek	162	1 039	1,4	3,5	0,76	1,32
9405	svítidla	14	73	0,6	1,3	0,63	0,89
9406	montované stavby	73	102	12,2	9,1	0,55	0,65
95	hračky	39	228	0,4	1,2	0,74	0,89
96	ostatní výrobky	28	76	1,0	1,6	0,82	0,62

4.3. Ceny při vývozu zemí Evropské unie do České republiky

Zatímco komparativní úroveň dovozních cen (FOB) v obchodě zemí Evropské unie s Českou republikou výrazně vzrostla, komparativní jednotkové ceny při vývozu (CIF) do České republiky zaznamenaly pokles. Nicméně v roce 2003 byly ještě o 22 % nad úrovní shodného sortimentu ve vzájemném obchodě členských zemí (v roce 1993 byly vyšší o 36 %).

Tabulka 4-20 Ceny výrobků zpracovatelského průmyslu při vývozu EU do ČR

	Vývoz EU z ČR (mil. EUR)		Komparativní úroveň jednotkových cen ¹⁾		Komparativní úroveň kilogramových cen ¹⁾	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	5 450	27 494	1,36	1,22	1,24	1,15
výrobky potravinářského průmyslu	206	736	1,00	0,99	0,99	0,95
výrobky chemického průmyslu	783	4 556	1,37	1,13	1,36	1,14
výrobky lehkého průmyslu	791	3 550	1,22	1,30	1,14	1,26
výrobky metalurgie	379	2 519	1,37	1,22	1,36	1,20

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Vývoz EU z ČR (mil. EUR)		Komparativní úroveň jednotkových cen ¹⁾		Komparativní úroveň kilogramových cen ¹⁾	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003
kovodělné výrobky	96	577	1,58	1,17	1,30	1,14
výrobky kovozpracujícího průmyslu	3 003	14 971	1,43	1,24	1,25	1,14
výrobky mechanického strojírenství	1 261	4 514	1,56	1,10	1,29	1,02
informační technika	234	1 094	x	x	x	x
elektrotechnika	714	4 514	1,51	1,51	1,47	1,29
prostředky silniční dopravy	518	3 705	1,22	1,08	1,02	1,07
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	193	584	1,03	0,94	1,03	0,96

¹⁾ vývozní ceny ve vzájemném obchodě členských zemí EU = 1

Podle čísel vykazovaných statistikou Evropské unie se zvýšily jednotkové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu dovezených z České republiky v roce 2003 oproti roku 1993 o 86 procent, ceny výrobků vyvezených zeměmi Evropské unie do České republiky vzrostly jen o 21 procent (na bázi struktury obchodu v roce 2003).

Cenové deformace byly za minulého režimu na straně vývozu zemí Unie do Československa ještě větší než na straně dovozu. Byly významně zmírněny již v prvních letech transformace (před rozpadem federace). Příčinou těchto deformací nemohou být jen rozdíly kvality výrobků ale především systémové problémy.

Tabulka 4-21 Vývoj komparativních cen v obchodě EU s ČSR, ČR 1989 – 2003 (na bázi kilogramových cen)

	1989	1992	1993	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu				
dovoz EU	0,70	0,68	0,78	1,01
vývoz EU	1,80	1,28	1,24	1,15
výrobky kovozpracujícího průmyslu				
dovoz EU	0,52	0,63	0,67	1,03
vývoz EU	2,01	1,30	1,25	1,14

I na straně vývozních cen jsou cenové relace v rámci komoditních skupin rozdílné:

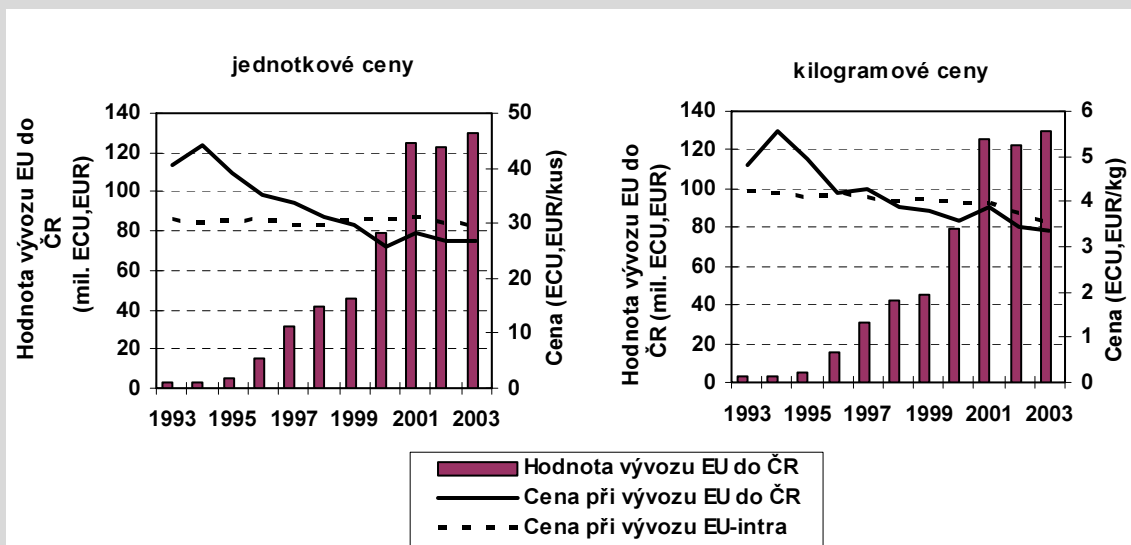
Výrobky potravinářského průmyslu jsou zastoupeny ve vývozu zemí Evropské unie do České republiky větší měrou než v dovozu, nicméně ani na straně vývozu nepředstavují významnou komoditní skupinu. V cenách výrobků vyvážených do České republiky nejsou oproti úrovni vývozních cen v obchodě mezi členskými zeměmi významné rozdíly. V širokém sortimentu tohoto vývozu se nepodařilo najít vhodný produkt pro výstižnou charakteristiku vývoje cen.

Výrobky chemického průmyslu se na vývozu Evropské unie do České republiky podílely v roce 2003 daleko více než na dovozu z České republiky. Oproti roku 1993, kdy byly v tehdejším sortimentu o 37 % nad úrovní cen ve vzájemném obchodě členských zemí, byly v roce 2003 zhruba o 13 % nad úrovní cen shodného sortimentu vývozu v rámci vzájemného obchodu členských zemí.

Mezi třemi nejvýznamnějšími položkami vývozu chemických komodit do České republiky (vedle nehomogenních položek „ostatní léky upravené pro drobný prodej – CN 30049019 a ostatních výrobky z plastů – CN 39269099) jsou pneumatiky pro osobní automobily. Jejich jednotková cena se snížila ze 40,7 ECU v roce 1993 na 26,7 EUR v roce 2003 (cena ve vzájemném obchodě zaznamenala jen pokles ze 30,8 na 29,7). Podobný vývoj zaznamenaly kilogramové ceny. Ceny v obchodě s ČR se dostaly pod úroveň cen ve vzájemném obchodě zemí EU(15).

Graf 4-I Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- pneumatiky pro osobní automobily

(CN 40111000)

Ceny **výrobků lehkého průmyslu vyvážených do České republiky** byly v roce 1993 v průměru o 22 % vyšší než vývozní ceny stejného výrobního sortimentu při vzájemném obchodě členských zemí; v roce 2003 byly vyšší o 30 %. Na podobné diskrepance ukazují i kilogramové ceny.

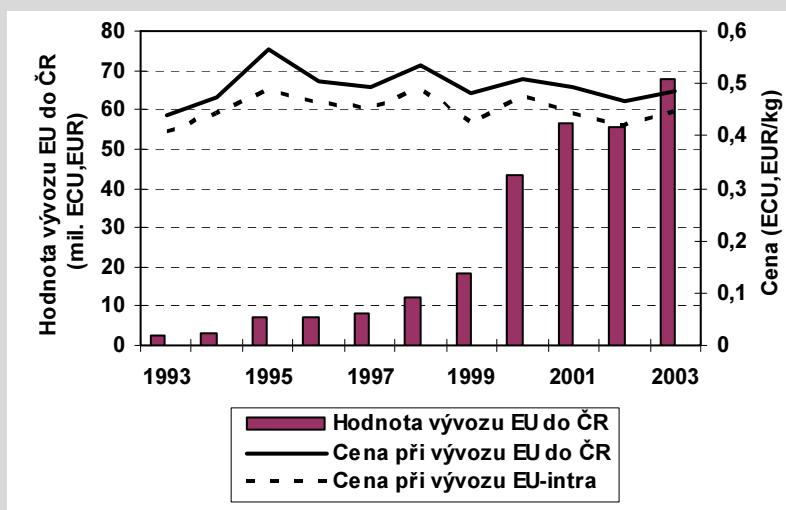
Vývoz výrobků lehkého průmyslu do ČR je založen na velkém množství drobných položek. Položky jejichž vývoz nedosahuje hodnoty 10 mil. EUR byly v roce 2003 v průměru o 56 % vyšší než ve vzájemném obchodě zemí EU(15), položky jejichž vývoz převýšil 10 mil. EUR byly komparativní ceny v průměru o 6 % nižší než ve vzájemném obchodě.

Kilogramové ceny **výrobků metalurgického průmyslu vyvážených do České republiky** byly v roce 2003 o 20 % vyšší než ve vzájemném obchodě zemí Evropské unie (naproti tomu dovozní ceny zůstávají o 10 % pod hladinou těchto cen). Vzhledem k tomu, že jde o produkty problémového odvětví, je patrně oprávněné podezření, že ceny jsou spíše produktem politické regulace (vládních dotací) než vztahu nabídky a poptávky.

Klasifikace výrobků metalurgické produkce je velmi podrobná, největší položkou jsou pozinkované plechy širší než 600 mm, jejichž vývoz zeměmi EU do ČR dosáhl v roce 2003 hodnoty 67,7 mil. EUR. Jejich cena při vývozu do ČR byla 0,48, vývozní cena při vzájemném obchodě členských zemí 0,45 EUR/kg. Oproti roku 1993 vzrostla o 11 %, ve vzájemném obchodě o 9 %.

Graf 4-J Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- válcované plechy pozinkované, šíře přes 600 mm

(CN 72104910)

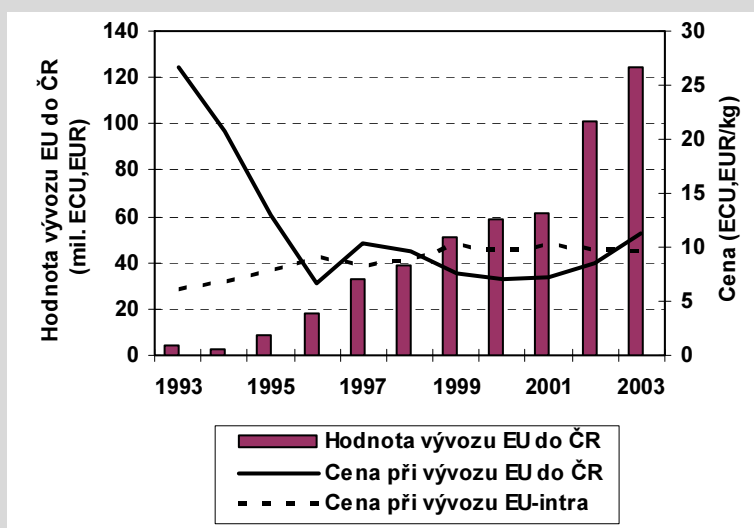
Komparativní úroveň cen výrobků mechanického strojírenství v obchodě zemí Evropské unie s Českou republikou se vyvíjela velmi příznivě – v roce 1993 byly o 29 % vyšší než vývozní ceny v rámci vzájemného obchodu zemí Unie (na bázi shodného sortimentu), do roku 2003 se rozdíl snížil na 2 %.

Největší položkou v sortimentu vývozu výrobků mechanického strojírenství do ČR jsou části zážehových motorů s vnitřním spalováním. Hodnota jejich vývozu prudce v posledních letech rostla a v roce 2003 dosáhla 125 mil. EUR. Od roku 1996, kdy se tato položka stala významnější součástí vývozu do ČR, vzrostla cena ze 6,7 ECU na 8,5 EUR/kg, ve vzájemném obchodě z 9,1 ECU na 9,9 EUR/kg (při značných výkyvech).

Tento příklad připomíná, že úloha automobilového průmyslu není určována jen kapitolou CN 87 – silniční dopravní prostředky. Podstatná část produkce bezprostředně spojených se silničními dopravními prostředky je evidována v jiných kapitolách, zejména v kapitole 84 – výrobky mechanického strojírenství, a v kapitole 85 – výrobky elektrotechniky.

Graf 4-K Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- části zážehových motorů s vnitřním spalováním

(CN 84099110)

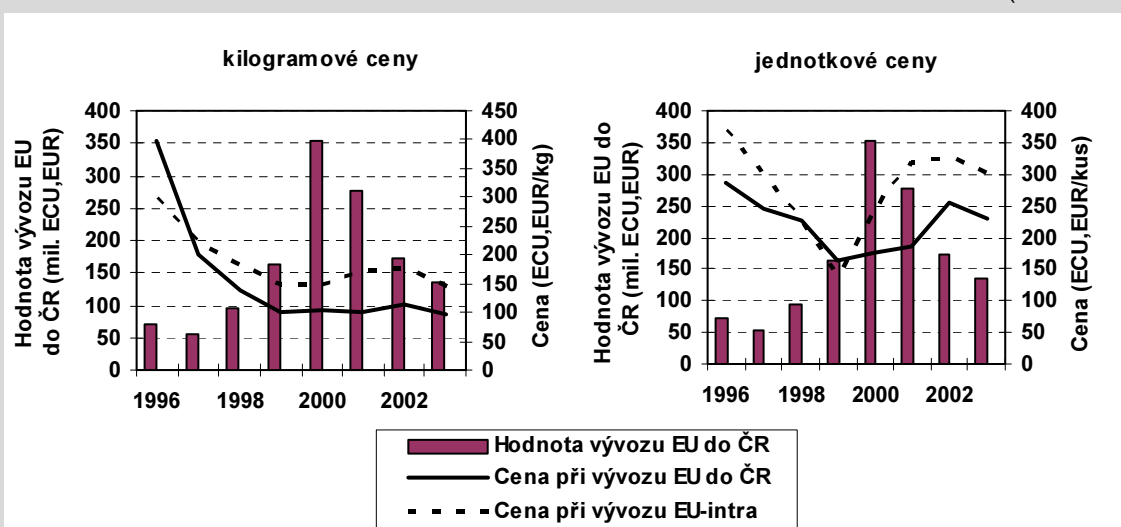

Komparativní úroveň vývozních cen výrobků elektrotechniky v obchodě zemí Evropské unie s Českou republikou se také vyvíjela příznivě. V daném sortimentu byla však stále ještě v roce 2003 o 29 % vyšší než by odpovídalo kilogramovým cenám ve vzájemném obchodě členských zemí (v roce 1993 byla vyšší o 47 %).

Specifickým příkladem vývozu zemí Evropské unie do České republiky jsou mobilní telefony. V roce 2003 klesl jejich vývoz do ČR na 137 mil. EUR (ze 354 mil. v roce 2000) jejich ceny klesly z 399 ECU v roce 1996 na 97 EUR za kus v roce 2003, zatímco ve vzájemném obchodě členských zemí byl pokles menší - z 299 ECU na 145 EUR. Vlivem poklesu specifické váhy mobilů byl vývoj kilogramových cen zcela odlišný a svědčí o daleko větším poklesu specifické váhy přístrojů vyvážených do ČR.

Graf 4-L Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- mobilní telefony

(CN 85252091)

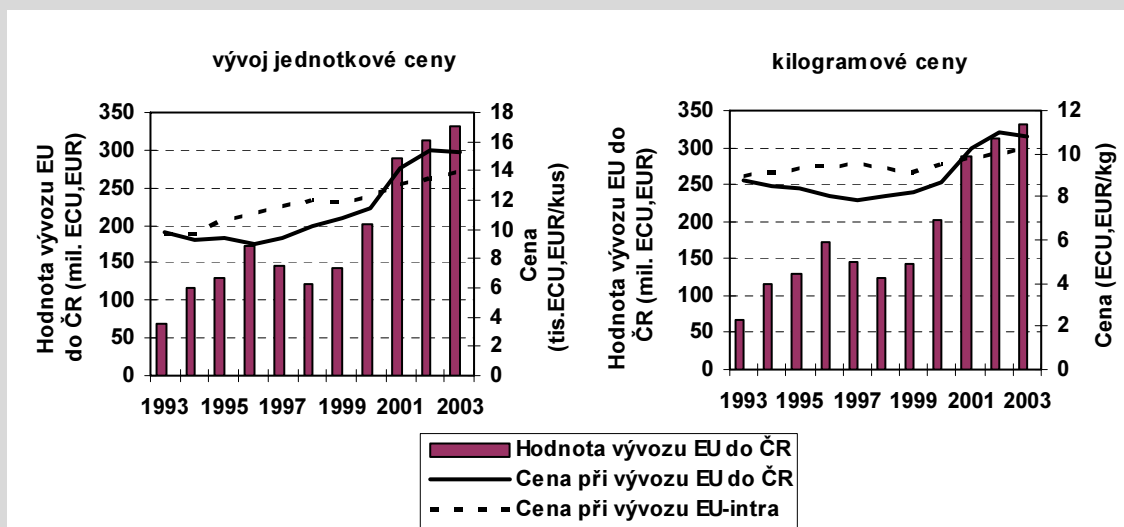
Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Vývozní ceny výrobků automobilového průmyslu byly v obchodě zemí Evropské unie s Českou republikou v roce 2003 o 7 % vyšší než ve vzájemném obchodě členských zemí.

Ilustrace zobrazuje vývoj cen dvou nejvýznamnějších položek. Ceny automobilů s dieselovým motorem (bez ojetých vozů a karavanů) vyvážené zeměmi Evropské unie do České republiky se od roku 1994 (kdy jejich vývoz překročil hodnotu 100 mil. ECU) zvýšily v průměru o 63 %, zatímco ve vzájemném obchodě mezi zeměmi Evropské unie vzrostly jen o 43 %. Na počátku byly vývozní ceny v obchodě s Českou republikou o 4 % nižší než ve vzájemném obchodě, v roce 2003 byly o 10 % vyšší.

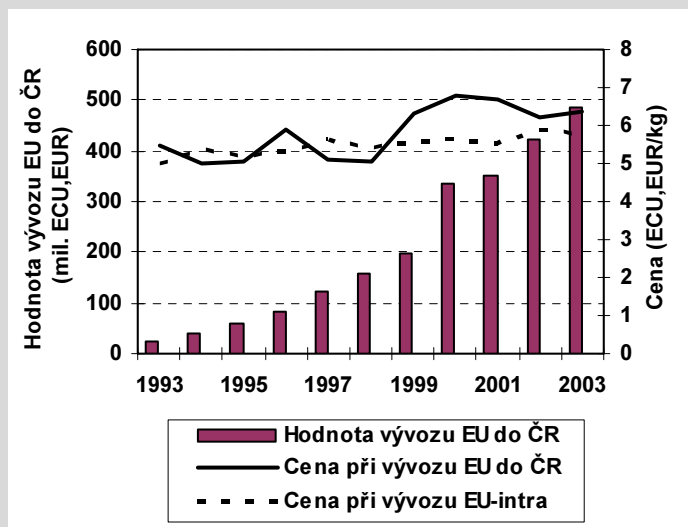
Části automobilů (části, součásti a příslušenství, bez nárazníků a ostatních částí karosérií, bezpečnostních pásů, brzd, rychlostních skříní, náprav, kol, tlumičů pérování, chladičů, spojek, volantů, airbagů) představovaly v roce 2003 největší položku sortimentu výrobků automobilového průmyslu vyvážených do ČR. Jejich průměrné kilogramové ceny vzrostly oproti roku 1997 (kdy hodnota vývozu do České republiky překročila 100 mil. ECU) o 25 %, zatímco ve vzájemném obchodě vzrostly jen o 3 %. V roce 1997 byly ceny v obchodě s Českou republikou oproti cenám ve vzájemném obchodě členských zemí o 9 % nižší, v roce 2003 je převyšovaly o 10 %.

Graf 4-M Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR - osobní vozidla s pístovým vznětovým motorem, obsahem válců 1500-2500 cm³

Graf 4-N Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR - části motorových vozidel

(ostatní - CN 87089998)

4.4. Porovnání cen v obousměrném obchodě se zeměmi Evropské unie

Obousměrný obchod – směna zboží v rámci téhož sortimentu - převažuje ve většině komoditních skupin obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu, je dynamičtější než obchod jednosměrný, založený na výrobkové specializaci zemí. V zemích Evropské unie jde o obecný jev.

Indikátorem pro vymezení obousměrného obchodu je Grubel-Lloydův koeficient, založený na poměru mezi saldem a obratem obchodu (Grubel, Lloyd, 1975):

$$GLI_i = 1 - [X_i - M_i] : (X_i + M_i)$$

kde je X_i hodnota vývozu, M_i hodnota dovozu výrobku (položky) i . Vyšší hodnota koeficientu signalizuje vyšší podíl obousměrného obchodu; dosahuje-li koeficient hodnoty 0, jde o výhradně jednosměrný obchod, hodnota 1 odpovídá situaci, kdy je hodnota vývozu rovna hodnotě dovozu.

Jako hranice vymezující obousměrný obchod je v základní verzi zvolena hodnota GLI 0,18 (odpovídající předpokladu, že jedna strana bilance obchodu s daným výrobkem - třeba vývozu - dosahuje minimálně 10 % hodnoty druhé strany – dovozu).

Podíl obousměrného obchodu se zvýšil v roce 2003 oproti roku 1993 na straně vývozu zemí Evropské unie do České republiky z necelých 43 % na více než 68 %, na straně jejich dovozu dokonce z 55 % téměř na 82 %.

V průměru byly v roce 2003 ceny zemí Evropské unie při vývozu do České republiky v rámci obousměrného obchodu o 49 % vyšší než při dovozu. Ve vzájemném obchodě členských zemí byly vyšší jen o 15 %, což může být způsobeno rozdílem mezi cenou FOB na straně vývozu a cenou CIF na straně dovozu. Strukturní bází výpočtu těchto relací je obrat obchodu s Českou republikou. Není tím však vyloučen vliv rozdílné struktury vývozu a dovozu. Podle koeficientů komparativních cen jsou v rámci obousměrného obchodu vývozní ceny v obchodě s Českou republikou o 17 %, dovozní o 5 % vyšší než při vzájemném obchodu členských zemí. S významnější diskrepancí se setkáváme v sortimentu výrobků chemického, metalurgického a kovodělného průmyslu, relativně příznivá je relace v obchodu s výrobky lehkého průmyslu, mechanického strojírenství a „ostatních výrobků zpracovatelského průmyslu“. **Porovnání s výchozím stavem v roce 1993 nasvědčuje tomu, že právě v oblasti obousměrné směny dochází ke konsolidaci cenových relací.**

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 4-22 Porovnání cen v obousměrném obchodě s výrobky zpracovatelského průmyslu EU s ČR

	Podíl obousměrného obchodu (%)		Poměr vývozních cen k dovozním (%)		Koeficienty komparativních cen		Struktura obousměrného obchodu (%)	
	vývoz	dovoz	EU:ČR	EU-in	vývoz	dovoz	vývoz	dovoz
1993								
Výrobky zpracovatelského průmyslu	42,6	55,1	2,49	1,22	1,30	0,83	100,0	100,0
výrobky potravinářského průmyslu	7,1	13,3	1,10	0,97	1,01	1,82	0,6	0,4
výrobky chemického průmyslu	28,9	45,9	2,21	1,10	1,31	0,93	9,8	9,9
výrobky lehkého průmyslu	58,1	52,1	1,72	1,12	1,17	0,86	19,8	29,1
výrobky metalurgie	61,2	44,0	2,52	1,31	1,44	0,74	10,0	13,2
kovodělné výrobky	82,1	84,2	2,74	1,26	1,60	0,98	3,4	1,9
výrobky kovozpracujícího průmyslu	39,0	65,6	3,07	1,26	1,34	0,81	50,5	36,2
výrobky mechanického strojírenství	39,2	84,4	4,02	1,35	1,45	0,79	21,3	12,5
informační technika	35,0	89,6	3,26	1,06	0,49	0,43	3,5	1,8
elektrotechnika	48,9	86,9	x	x	x	x	15,0	13,6
prostředky silniční dopravy	29,9	33,3	2,47	1,26	1,41	0,85	6,7	5,7
ostatní výr. zpracovatelského průmyslu	71,2	68,2	2,22	1,38	1,03	0,75	5,9	9,3
2003								
Výrobky zpracovatelského průmyslu	68,2	81,8	1,49	1,15	1,17	1,05	100,0	100,0
výrobky potravinářského průmyslu	23,6	50,0	0,98	1,07	0,89	1,05	0,9	0,7
výrobky chemického průmyslu	47,5	77,3	1,61	1,05	1,21	0,89	11,5	8,1
výrobky lehkého průmyslu	71,7	72,6	1,43	1,15	1,32	1,20	13,6	12,5
výrobky metalurgie	60,9	68,0	1,48	1,11	1,26	0,91	8,2	8,1
kovodělné výrobky	90,0	94,5	1,54	1,05	1,12	0,82	2,8	2,2
výrobky kovozpracujícího průmyslu	75,3	85,8	1,52	1,19	1,14	1,05	60,1	62,2
výrobky mechanického strojírenství	79,2	91,4	1,58	1,31	1,04	1,15	19,1	17,3
informační technika	76,1	59,8	x	x	x	x	4,4	4,7
elektrotechnika	76,9	80,8	1,46	1,28	1,22	1,19	18,4	17,0
prostředky silniční dopravy	68,4	97,8	1,26	0,99	1,11	0,96	13,5	20,7
ostatní výr. zpracovatelského průmyslu	94,9	95,0	1,17	1,05	0,93	1,17	3,0	6,3

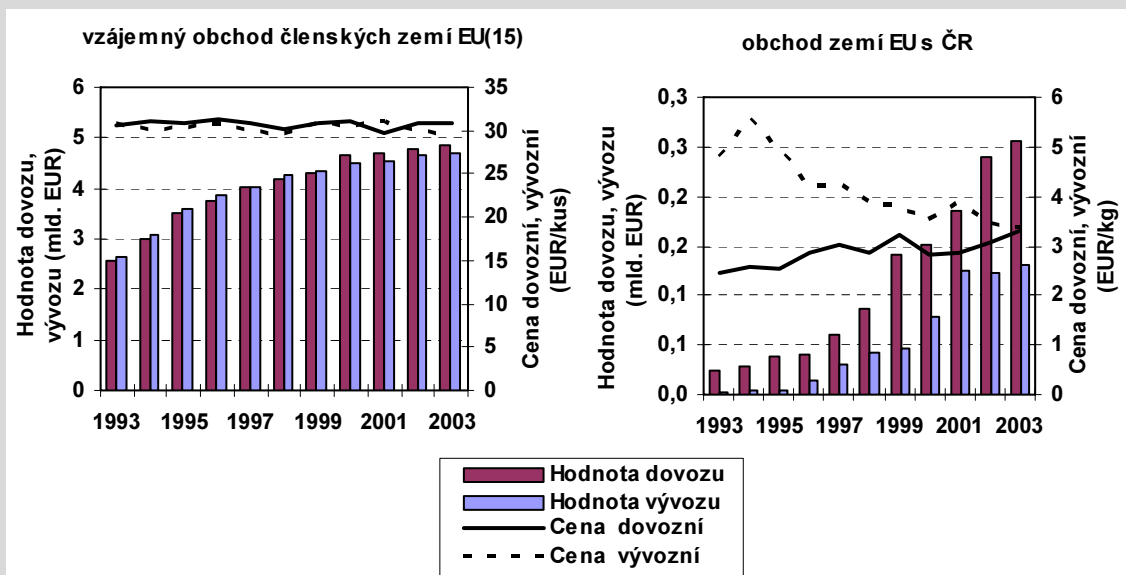
Konsolidaci cenových relací v obchodě mezi zeměmi Evropské unie a Českou republikou dokládá také vývoj koeficientů komparativních cen (relace mezi cenami dosahovanými v obchodě zemí Evropské unie s Českou republikou a cenami ve vzájemném obchodě členských zemí). Zatímco v roce 1993 byly ceny při vývozu členských zemí do České republiky o 30 % vyšší a při dovozu o 17 % nižší, do roku 2003 se tato diskrepance snížila na +17 % ku +5 %. Strukturní bázi je přitom výrobová struktura českého dovozu resp. vývozu v daném roce. Touto metodou zjišťujeme přetrvávající významné cenové diskrepance v obchodě s výrobky chemického, metalurgického průmyslu a příznivý obrát v cenových relacích při obousměrném obchodě s výrobky mechanického strojírenství a „ostatními výrobky zpracovatelského průmyslu“ (jde převážně o nábytek).

Konsolidaci cenových relací ilustrují významné příklady obousměrného obchodu:

Obchod s pneumatikami: Ve vzájemném obchodě se vývozní i dovozní jednotkové ceny pohybovaly kolem 30 ECU resp. EUR za kus. Při rostoucím dovozu z České republiky se průměrná cena zvýšila ze 17 ECU v roce 1993 na 23 EUR v roce 2003, naproti tomu vývozní cena klesla ze 41 ECU na 27 EUR.

Graf 4-O Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě - pneumatiky pro osobní automobily

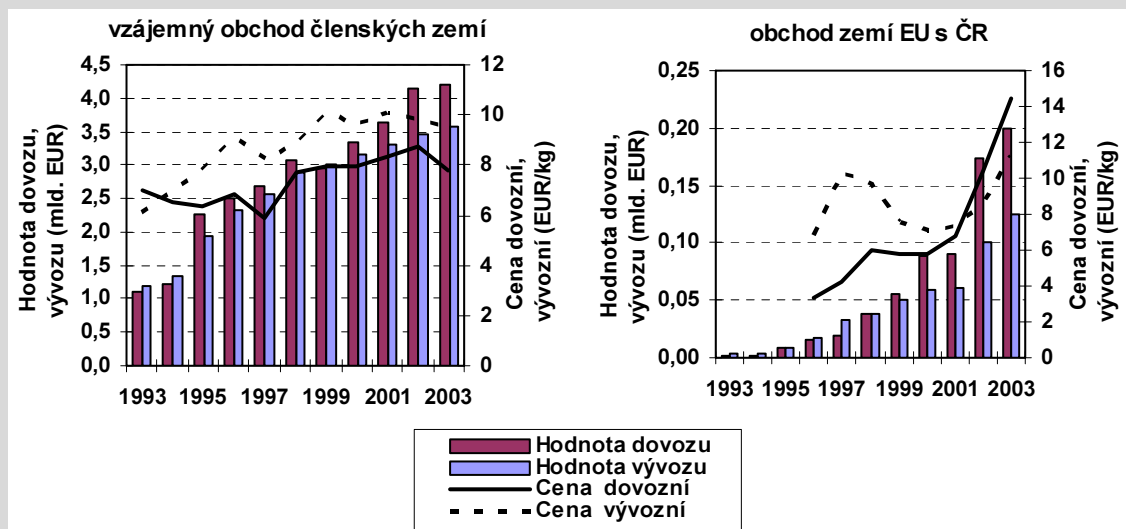
(CN 40111000)

Obchod s částmi a součástmi motorů: Ve vzájemném obchodě zemí EU se (kilogramové) dovozní ceny pohybovaly v posledních letech kolem 8, vývozní kolem 10 EUR/kg. Dovoz z ČR dosáhl významnější hodnoty v roce 1996 při průměrné ceně 3,3 ECU/kg, při vývozu docilovaly ceny téměř 7 ECU/kg. S růstem vzájemné výměny částí těchto motorů rostly dovozní ceny podstatně rychleji než ceny vývozní a v roce 2003 dosáhly v průměru 14,5 resp. 11,2 EUR/kg.

Graf 4-P Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě - části a součásti motorů zážehových s vnitřním spalováním

(CN 84099100)

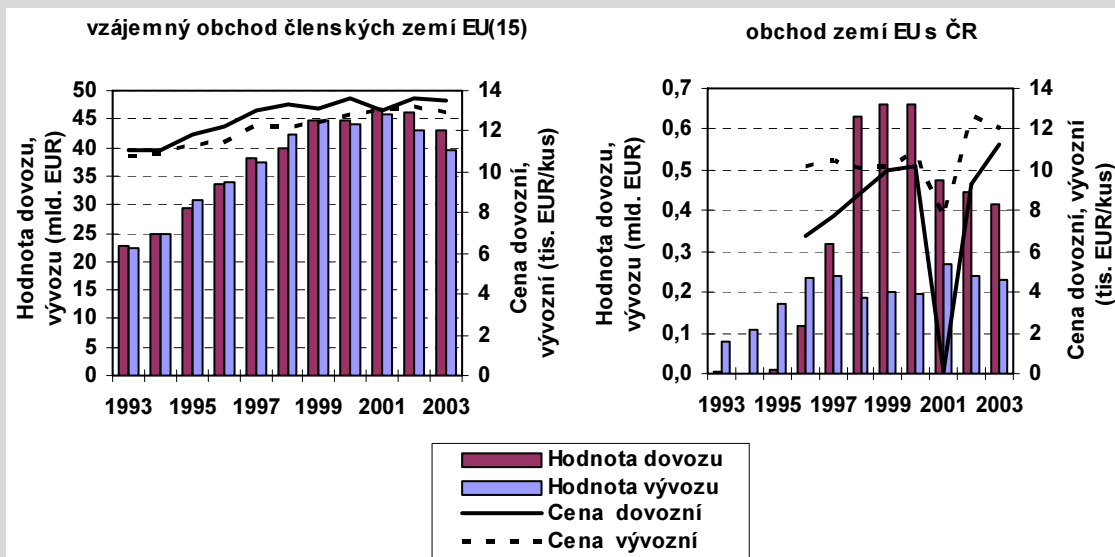
Obchod s osobními automobily s benzínovým motorem a obsahem válců 1500-3000 cm³: Ve vzájemném obchodě zemí EU se dovozní ceny postupně zvýšily z necelých 12 tis. ECU za vůz v roce 1993 na 13,5 tis. EUR, zatímco vývozní se z necelých 11 tis. zvýšily na 12,9 tis. Dovoz těchto vozů z ČR dosáhl významnější hodnoty v roce 1996 s cenou necelých 6,8 tis. ECU; do roku 2003 dosáhla

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

téměř 11,3 tis., zatímco při vývozu zemí EU do ČR ve stejném období z 10,2 tis. na 12,1 tis. EUR. Údaje o počtu vozů dovezených z ČR v roce 2001 jsou evidentně chybné.

Graf 4-Q Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě - osobní automobily, motor vratný zážehový, obsah 1500-3000 cm³

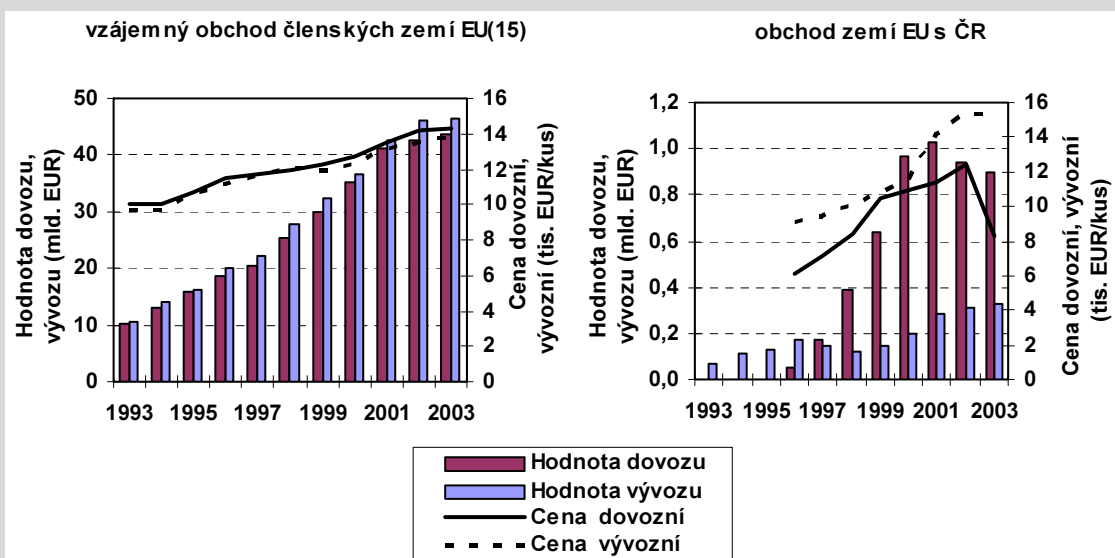
(nová) - CN 87032319

Obchod s osobními automobily s dieselovým motorem a obsahem válců 1500-2500 cm³: Ve vzájemném obchodě zemí EU se jednotkové ceny od roku 1996, kdy začal být obchod s ČR významný, v případě dovozu zvýšily z 11,5 tis. do roku 2003 na 14,3 tis., vývozní ceny vzrostly z 11,2 na 13,9 tis. EUR za kus. V obchodě s ČR se ve stejném období zvýšily dovozní ceny za 6,05 na 8,3 tis. za vůz (v roce 2002 však dosáhly 12,5 tis.), vývozní ceny vzrostly z 9,0 na 15,2 tis. EUR za kus.

Graf 4-R Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě: osobní vozidla, motor pístový vznětový, obsah 1500-2500 cm³

(nová) - CN 87033219

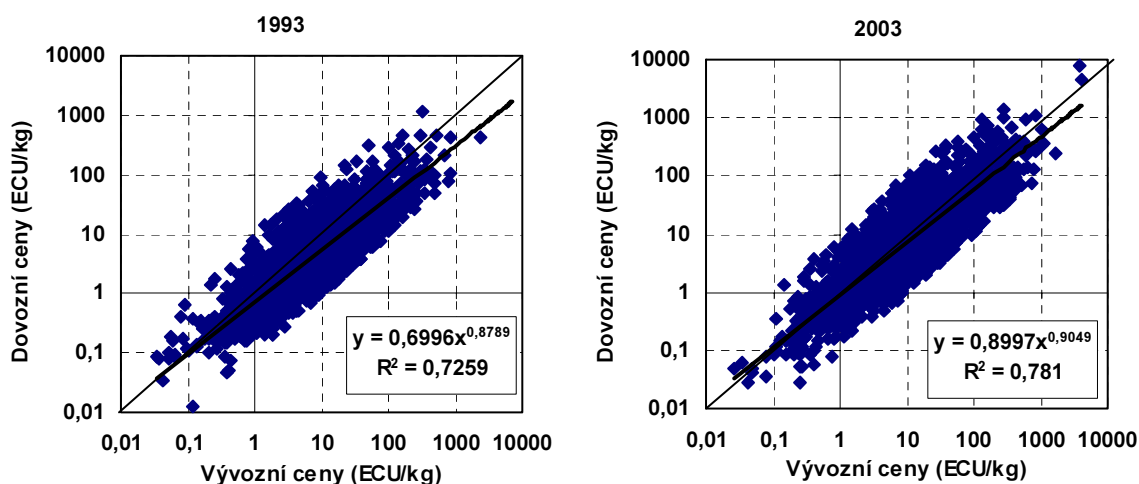

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Regresní analýzou zjišťujeme, že v obousměrném obchodě mezi EU a ČR se odchylka cen při dovozu od cen při vývozu téže produkce zvyšuje se složitostí (měřenou zhodnocením hmoty). V případě jednoduchých výrobků s vývozní kilogramovou cenou kolem 1 EUR/kg byla v roce 2003 dovozní cena 0,9 EUR/kg, v případě složitých výrobků, u kterých průměrná kilogramová cena dosahovala 100 EUR/kg je průměrná kilogramová cena na úrovni 58 %. Oproti roku 1993 se tyto rozdíly výrazně zmenšily (tehdy dosahovaly 70 % a 40 %).

Zčásti je tato odchylka způsobena rozdílným pojetím dovozních cen (CIF) od vývozních (FCO). I ve vzájemném obchodě mezi členskými zeměmi EU byly dovozní ceny složitějších výrobků (v ceně kolem 100 EUR/kg) v roce 2003 o 28 % nižší než vývozní.

Graf 4-S Korelace dovozních cen s vývozními v rámci obousměrného obchodu EU s ČR

	Obchod EU z ČR		Obchod EU-in
	1993	2003	2003
a	0,6996	0,8997	1,0701
b	0,8789	0,9049	0,9129
x (vývozní cena)	1	1	1
y (dovozní cena)	0,70	0,90	1,07
x (vývozní cena)	100	100	100
y (dovozní cena)	40	58	72

Podobnost dovozních cen s vývozními je charakterizována koeficientem determinace pro rok 2003 v hodnotě 0,78. Pro kategorii výrobků s vývozní cenou kolem 1 EUR/kg může být reprezentantem hliníkový šrot, který byl v roce 2003 vyvezen do ČR v hodnotě 13 mil. EUR v průměru za cenu 1,04 EUR/kg a dovezen z ČR v hodnotě 12 mil. EUR za 0,97 EUR/kg. Pro kategorii výrobků s vývozní cenou kolem 100 EUR/kg mohou být reprezentantem autorádia s magnetofonem, která byla v roce 2003 vyvezena do ČR v hodnotě přes 42 mil. EUR v průměru za cenu 100 EUR/kg a dovezena z ČR v hodnotě 71 mil. EUR za 69 EUR/kg.

4.5. Změny cen a změny struktury obchodu

Efekty plynoucí z příznivého vývoje cen byly umocněny změnami ve struktuře obchodu. Hlavním rysem těchto změn bylo na straně dovozu zemí Evropské unie z České republiky zvýšení podílu výrobků kovozpracujícího průmyslu (ze 30 % v roce 1993 na 59 % v roce 2003). Právě tato komoditní skupina byla hlavním nositelem příznivého vývoje cen. **Na bázi výrobní struktury dovozu z České republiky v roce 1993 by zvýšení jednotkových cen v roce 2003 oproti roku 1993 dosáhlo jen 56 %, na bázi struktury v roce 2003 (u shodného souboru porovnatelných položek) činí 86 %.**

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 4-23 Změny komoditní struktury obchodu a změny cen (2003/1993)

	Obchod EU s ČR				informativně: obchod EU celkem			
	struktura (%)		změna cen s bází		struktura (%)		změna cen s bází	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003
DOVOZ EU Z ČR								
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	100,0	100,0	55	88	100,0	100,0	18	35
výrobky potravinářského průmyslu	1,6	1,1	-7	-6	6,7	5,6	11	10
výrobky chemického průmyslu	11,8	8,6	40	37	19,5	21,8	27	79
výrobky lehkého průmyslu	30,8	14,1	49	71	15,5	12,4	14	19
výrobky metalurgie	16,6	9,7	48	52	8,2	7,7	16	18
kovodělné výrobky	1,3	1,9	16	78	1,0	1,1	8	12
výrobky kovozpracujícího průmyslu	30,4	59,3	79	110	46,5	49,1	19	24
výrobky mechanického strojírenství	8,2	15,5	74	132	10,2	10,6	30	32
informační technika	1,1	6,4	x	x	4,9	5,0	x	x
elektrotechnika	8,6	17,2	66	87	9,4	10,3	7	7
prostředky silniční dopravy	9,4	17,3	105	100	15,2	17,3	29	32
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	7,5	5,4	47	73	2,6	2,3	9	13
<i>vypovídací schopnost souboru</i>			68	63			68	69
VÝVOZ EU DO ČR								
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	100,0	100,0	15	21	100,0	100,0	19	33
výrobky potravinářského průmyslu	3,8	2,7	28	12	6,6	5,4	12	13
výrobky chemického průmyslu	14,4	16,6	15	12	17,8	20,2	30	69
výrobky lehkého průmyslu	14,5	12,9	30	64	16,3	12,8	18	19
výrobky metalurgie	7,0	9,2	10	4	8,5	7,8	13	15
kovodělné výrobky	1,8	2,1	-7	10	1,1	1,1	11	12
výrobky kovozpracujícího průmyslu	55,1	54,5	12	16	46,8	50,0	19	27
výrobky mechanického strojírenství	23,1	16,4	-3	1	11,0	11,3	22	28
informační technika	4,3	4,0	x	x	4,6	5,0	x	x
elektrotechnika	13,1	16,4	9	12	9,9	11,1	14	14
prostředky silniční dopravy	9,5	13,5	17	12	14,4	16,3	25	32
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	3,5	2,1	6	19	2,9	2,6	10	15
<i>vypovídací schopnost souboru</i>			69	68			80	90

Změny ve struktuře dovozu z ČR byly radikálnější než změny celkové dovozní poptávky zemí EU; byly zpravidla doprovázeny diferencovaným vývojem komparativní úrovně dovozních cen (viz část 4.1.).

Například:

- zvýšení podílu elektrotechniky na dovozu z ČR z 8,6 % na 16,8 % (podílu ČR na dovozu EU z 0,4 % na 1,7 %) bylo doprovázeno zvýšením komparativní úrovně cen elektrotechnických výrobků českého původu z 86 % na 141 % cen ve vzájemném obchodě zemí EU; podobný je vývoj relací u výrobků mechanického strojírenství a silničních dopravních prostředků
- podíl chemických výrobků na dovozu z ČR klesl z 11,8 na 8,3 %, nepříznivá úroveň komparativních dovozních cen českých výrobků se změnila jen nepatrně – z 92 % na 94 % úrovně cen; podobné jsou relace u metalurgické produkce
- při poklesu podílu potravin na dovozu z ČR z 1,6 % na 1,1 % klesla komparativní úroveň jejich cen ze 101 % na 84 %.

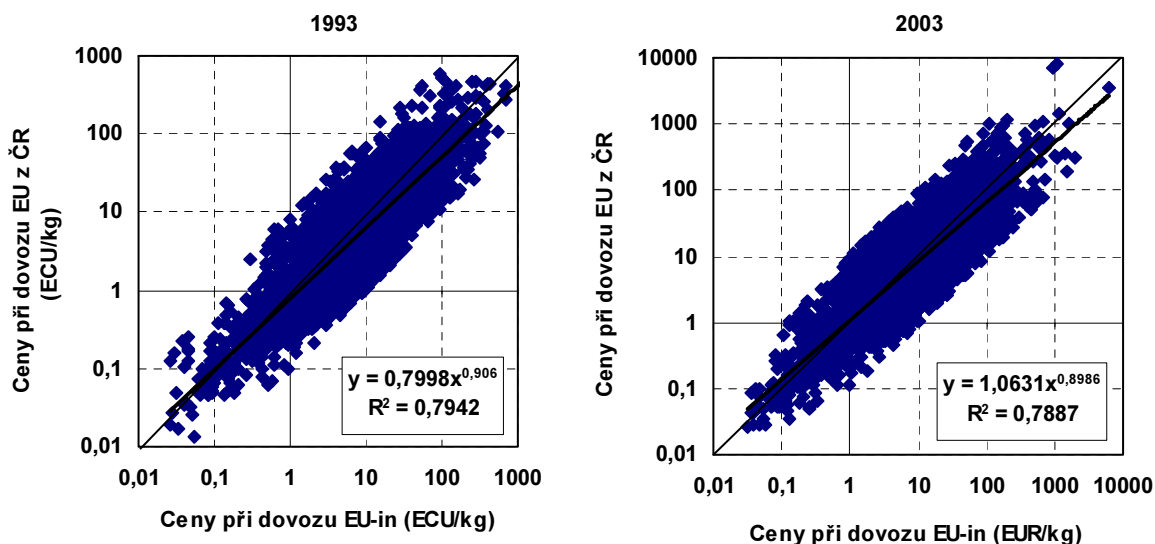
Tabulka 4-24 Struktura dovozu zemí EU z ČR podle cenových kategorií

	Komparativní úroveň cen					
	1993			2003		
	nižší	střední	vyšší	nižší	střední	vyšší
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem ¹⁾	69	16	15	46	29	25
výrobky potravinářského průmyslu	44	49	7	61	20	19
výrobky chemického průmyslu	59	29	12	62	21	17
výrobky lehkého průmyslu	62	19	20	49	30	22
výrobky metalurgie	72	20	9	53	36	11
kovodělné výrobky	50	13	38	51	39	10
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	76	8	15	43	31	27
výrobky mechanického strojírenství	77	5	18	50	18	32
elektrotechnika	65	11	24	36	31	33
prostředky silniční dopravy	84	3	5	39	44	17
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	85	5	9	43	7	49

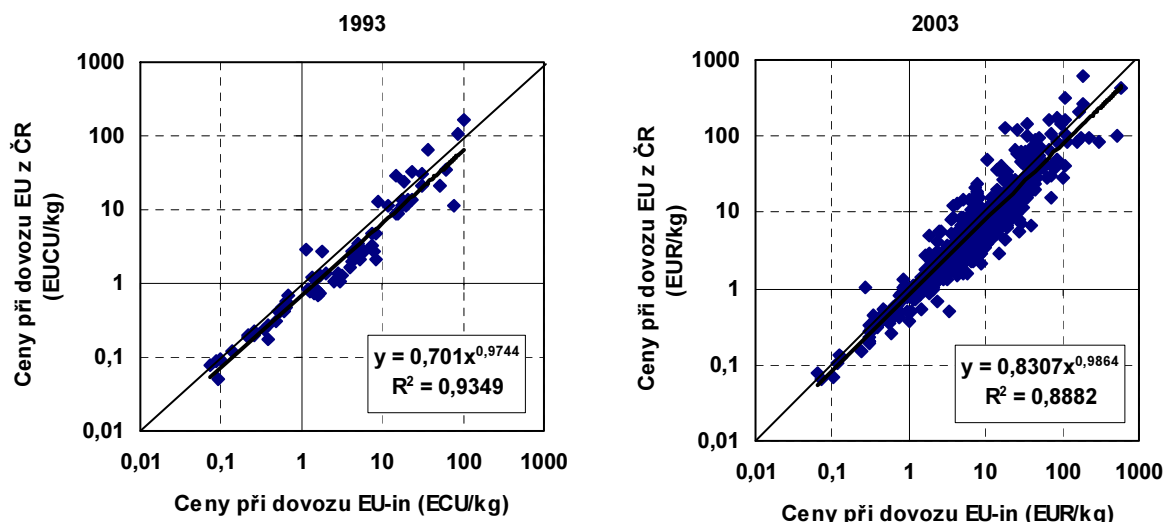
¹⁾ bez informační techniky

Hodnoty charakterizující komparativní úroveň cen (relaci mezi cenami při dovozu z České republiky a ve vzájemném obchodě členských zemí) jsou výslednicí relací, které jsou u jednotlivých položek značně rozdílné. Nicméně korelace je významná (Graf 4-T). Regresní analýza prokazuje, že **diskrepance mezi úrovní cen dosahovaných českými vývozci a úrovní cen ve vzájemném obchodě mezi členskými zeměmi se týká sofistikovanějších výrobků; u výrobků jednoduchých (s nízkou kilogramovou cenou) je úroveň cen v podstatě shodná. Dalším významným poznatkem je, že cenové relace jsou příznivější u nosných výrobků dovozu z České republiky.** U výrobků dovážených v menších objemech bývají tyto relace méně příznivé.

Graf 4-T Korelace dovozních cen v obchodě EU s ČR s cenami ve vzájemném obchodě členských zemí

Položky s hodnotou dovozu přes 10 mil. ECU resp. EUR

Body v grafu vyjadřují ceny jednotlivých výrobků. Podle hodnot regresní funkce byly v roce 2003 ceny výrobků s průměrnými cenami ve vzájemném obchodě zemí EU 1 EUR/kg shodné s cenami dosahovanými při dovozu z ČR. Ale v kategorii sofistikovanějších výrobků dosahujících v obchodě mezi členskými zeměmi 100 EUR/kg byly komparativní ceny v obchodě s ČR na úrovni 67 EUR/kg. Oproti roku 1993 došlo v těchto relacích jen k malému zlepšení. U nosných položek (jejichž dovoz z ČR převýšil 10 mil. EUR) byly relace a zejména jejich vývoj podstatně lepší.

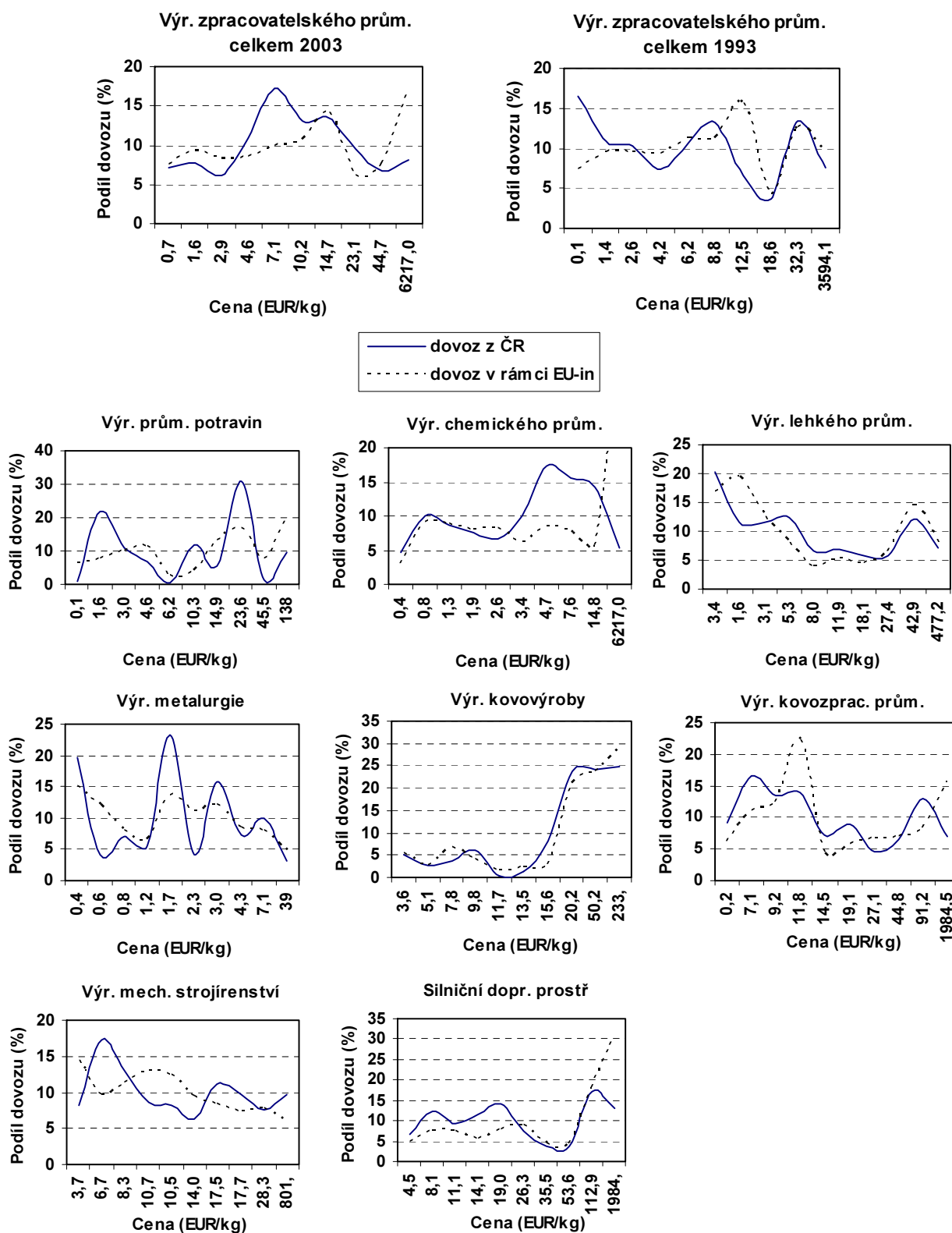
Jiný pohled poskytuje Graf 4-U. Výrobky jednotlivých komoditních skupin byly seřazeny podle kilogramové ceny (základem jsou ceny v obchodě mezi členskými zeměmi EU). Soubor dané komodity byl rozdělen na 10 skupin o stejném počtu položek. Z analýzy byla vyloučena informační technika.

Cenová struktura dovozu z České republiky se oproti roku 1993 významně zlepšila. V roce 1993 v ní dominovaly výrobky nejnižší cenové skupiny (do 0,5 ECU/kg). Tvořila ji téměř z poloviny metalurgická produkce, druhou komoditní skupinou byly výrobky lehkého průmyslu. V roce 2003 se těžiště přesunulo do skupiny, kde ceny dosahují 4,6 - 7,1 EUR/kg. Tvoří ji hlavně výrobky automobilového průmyslu a výrobky mechanického strojírenství. Ve vzájemném obchodě členských zemí tvoří dominantní skupinu výrobky dosahující ceny v rozmezí 10,2 - 14,7 EUR/kg, kde představují téměř dvě třetiny výrobky automobilového průmyslu vyšších cen. Ve skupině výrobků dosahující nejvyšší kilogramové ceny, která tvoří v obchodě mezi členskými zeměmi přes 17 % (a patří sem například výrobky leteckého průmyslu) jsou v dovozu z České republiky významněji zastoupeny jen mobilní telefony.

Rozdílnou strukturu dovozu výrobků chemického průmyslu z České republiky (v roce 2003) způsobuje vysoké zastoupení skupin dosahujících ceny od 3,5 do 15 EUR/kg (tvoří 43 % hodnoty dovozu, zatímco v obchodě mezi členskými zeměmi jen 22 %). V dovozu z ČR jsou zastoupeny hlavně výrobky gumárenského průmyslu. Výrobky s nejvyššími cenami (přes 15 EUR/kg) představují v obchodě mezi členskými zeměmi téměř třetinu, zatímco v dovozu u ČR jen 5 % a jde v případě vzájemného obchodu členských zemí hlavně o farmaceutické výrobky (například léky pro drobný prodej – CN 30049019), v případě dovozu z ČR o chemikálie (například nukleové kyseliny – CN 29349990).

Významné jsou také rozdíly v cenové struktuře výrobků mechanického strojírenství. V dovozu z ČR dominují výrobky s cenou 4,8-6,7 EUR/kg (významnými položkami jsou části klimatizačních zařízení – CN 84159090, chladicí a mrazicí zařízení – CN 84189990, části kotlů na přehřátou vodu – CN 84029000) a výrobky s cenou 17,2-20,8 EUR/kg (např. čerpadla pro pístové spalovací motory – CN 84133099). Ve vzájemném obchodě členských zemí dominují vedle výrobků nejlevnější cenové skupiny výrobky s cenami od 10 do 11,7 EUR/kg (např. vznětové motory pro motorová vozidla – CN 84082010).

Graf 4-U Porovnání cenové struktury dovozu z ČR a v rámci vzájemného obchodu zemí EU (2003)

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 4-25 Cenová struktura vývozu a dovozu*)

HS	Cenová kategorie (Kč/kg)	Hodnota vývozu EU do ČR (mil. Kč)		Hodnota dovozu EU z ČR (mil. Kč)		Struktura vývozu EU do ČR (%)		Struktura dovozu EU z ČR (%)	
		1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu celkem	do 1	219	2 175	1 148	2 524	1	4	11	5
	1-10	2 157	11 425	3 810	13 626	12	22	35	29
	10-100	3 276	13 800	2 199	10 832	18	27	20	23
	100-1000	2 972	2 880	176	1 129	16	6	2	2
	přes 1000	9 899	20 794	3 553	18 210	53	41	33	39
	Celkem	18 524	51 074	10 887	46 320	100	100	100	100
16-23: Výrobky potravinářského průmyslu	do 1	27	234	70	88	15	24	79	29
	1-10	116	605	16	215	65	63	18	71
	10-100	35	64	2	0	20	7	3	0
	100-1000	0	54			0	0		
	přes 1000								
	Celkem	179	957	88	303	100	100	100	100
28-40: Výrobky chemického průmyslu	do 1	62	463	214	466	4	9	27	19
	1-10	472	2 493	425	1 680	31	51	54	70
	10-100	274	1 713	71	239	18	35	9	10
	100-1000	602	230	14	13	39	5	2	1
	přes 1000	124	24	61	8	8	0	8	0
	Celkem	1 534	4 923	785	2 407	100	100	100	100
41-70: Výrobky lehkého průmyslu a stavebních hmot	do 1	66	768	388	1 053	6	18	21	27
	1-10	275	1 230	607	1 592	23	29	32	40
	10-100	753	2 109	857	1 273	63	50	46	32
	100-1000	110	116	17	54	9	3	1	1
	přes 1000								
	Celkem	1 204	4 223	1 870	3 971	100	100	100	100
72-81: Výrobky metalurgie	do 1	63	707	476	909	18	30	44	33
	1-10	260	1 556	570	1 797	74	66	53	66
	10-100	27	50	27	24	8	2	3	1
	100-1000	1	32	0	1	0	1	0	0
	přes 1000		4				0		
	Celkem	351	2 349	1 073	2 730	100	100	100	100
82-83: Výrobky kovodělného průmyslu	do 1	0				0	0	0	0
	1-10	37	230	44	286	18	37	51	54
	10-100	79	360	41	237	38	58	48	45
	100-1000	92	33	1	4	44	5	1	1
	přes 1000								
	Celkem	208	623	86	528	100	100	100	100
84-93: Výrobky kovozpracujícího průmyslu	do 1	0	3	0	7	0	0	0	0
	1-10	888	4 912	1 563	6 738	12	27	55	40
	10-100	1 916	9 193	1 134	8 858	27	50	40	53
	100-1000	2 145	2 416	144	1 057	30	13	5	6
	přes 1000	2 252	1 766	0	11	31	10	0	0
	Celkem	7 200	18 290	2 841	16 672	100	100	100	100
94-96: Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	do 1	0			0				0
	1-10	109	398	585	1 317	1	2	14	7
	10-100	192	311	67	201	2	2	2	1
	100-1000	23	0	0	1	0			0
	přes 1000	7 524	19 000	3 492	18 190	96	96	84	92
	Celkem	7 847	19 709	4 144	19 709	100	100	100	100

*) cenové kategorie jsou vymezeny na bázi cen vývozu resp. dovozu v rámci vzájemného obchodu členských zemí EU

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

V roce 1993 byla komparativní úroveň cen výrobků dovezených z České republiky v hodnotě nepřesahující 100 tis. ECU o 5 % nižší než cenová úroveň stejného sortimentu výrobků dovážených v rámci obchodu mezi členskými zeměmi. S hodnotou vývozu komparativní úroveň klesá, výrobky dovezené v roce 1993 v hodnotě přesahující 100 mil. ECU byla komparativní úroveň cen o 35 % nižší než úroveň cen ve vzájemném obchodě. Do roku 2003 se situace ještě významněji nezměnila.

Tabulka 4-26 Vztah mezi komparativní úrovní cen a rozsahem dovozu výrobků (dovoz EU z ČR)

Kategorie položek (hodnota dovozu EU z ČR)	1993		2003	
	Struktura (%)	Průměr komparativní úrovně cen	Struktura (%)	Průměr komparativní úrovně cen
celkem	100,0	0,78	100,0	1,01
do 100 tis. EUR	1,7	0,95	0,2	1,44
100 tis - 1 mil. EUR	14,6	0,79	2,6	1,10
1-10 mil. EUR	48,1	0,78	18,1	0,99
10-100 mil. EUR	30,4	0,78	40,6	0,93
přes 100 mil. EUR	5,2	0,65	38,4	1,09

V roce 1993 byly velmi nepříznivé cenové relace v kategorii výrobků dovážených v hodnotě převyšující 100 mil. ECU způsobeny nízkými cenami osobních automobilů. V kategorii výrobků dovážených z ČR v malém množství (do hodnoty 100 tis. ECU) docilovaly relativně příznivé cenové relace výrobky potravinářského, chemického, metalurgického průmyslu a „ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu“. Nejhorší ceny vykazovaly dovážené výrobky mechanického strojírenství.

V roce 2003 dominovaly v kategorii výrobků dovážených v hodnotě přes 100 mil. EUR jednoznačně výrobky kovozpracujícího průmyslu, hlavně automobilového průmyslu a tyto výrobky určovaly také relativně příznivé cenové relace. Příznivější relace vykazovaly výrobky elektrotechnického průmyslu (mezi nimi hlavně mobilní telefony) a „ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu“. V kategorii výrobků dovezených v hodnotě do 100 tis. EUR dominovaly výrobky lehkého průmyslu. Relativně příznivé cenové relace vykazovaly v této kategorii výrobky chemického průmyslu, elektrotechnika a „ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu“.

Komparativní úroveň cen při vývozu do České republiky je významně závislá na rozsahu vývozu daného výrobku. Kilogramové ceny výrobků vyvezených v hodnotě nepřevyšující 100 tis. EUR byly v průměru o 74 % vyšší než vývozní kilogramové ceny téhož sortimentu výrobků ve vzájemném obchodě zemí Evropské unie. Naproti tomu v kategorii výrobků vyvezených v hodnotě převyšující 100 mil. EUR činil rozdíl pouhých 4 %. V kategorii položek, jejichž vývoz v roce 2003 nepřevýšil 100 tis. EUR a kde byly ceny o 74 % vyšší než ve vzájemném obchodě členských zemí EU je vysoký podíl výrobků lehkého a chemického průmyslu, naproti tomu v kategorii, kde hodnota vývozu jednotlivých výrobků převyšovala 100 mil. EUR a ceny byly v podstatě shodné s cenami ve vzájemném obchodě členských zemí zcela dominovaly výrobky kovozpracujícího průmyslu.

Tabulka 4-27 Závislost komparativní úrovně cen na rozsahu vyvážených výrobků (vývoz EU do ČR, 2003)

Kategorie položek (hodnota vývozu EU do ČR)	Struktura (%)	Průměr komparativní úrovně cen ¹⁾
celkem	100,0	1,36
do 100 tis. EUR	0,2	1,74
100 tis - 1 mil. EUR	3,8	1,29
1-10 mil. EUR	27,6	1,21
10-100 mil. EUR	47,6	1,16
přes 100 mil. EUR	20,8	1,04

¹⁾ vývozní ceny ve vzájemném obchodě členských zemí EU = 1

Tabulka 4-28 Rozdíly v komoditní struktuře vývozu EU do ČR podle kategorií hromadnosti vývozu (2003)

	Struktura produkce v kategorii vývozu	
	do 100 tis. EUR	nad 100 mil. EUR
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	100,00
výrobky potravinářského průmyslu	11,8	0,01
výrobky chemického průmyslu	20,3	0,05
výrobky lehkého průmyslu	37,0	0,01
výrobky metalurgie	9,9	0,01
kovodělné výrobky	1,2	0,00
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	17,3	99,93
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	2,6	0,01

5. Mezinárodní porovnání⁶

5.1. Porovnání cen podle zemí původu zboží

V podmínkách konsolidované tržní ekonomiky země vyváží zboží pro které má komparativní výhody. Je proto normální, že téměř všechny země dosahují ve svém vývozním sortimentu na trhu Evropské unie nadprůměrnou komparativní úroveň cen. Nejvyšší úroveň cen vykázaly členské země Evropské unie (EU-15) v případě výrobků dovezených v roce 2003 ze Švýcarska a Spojených států. Na posledních místech mezi zeměmi které se svým zbožím významně podílely na dovozu byly Polsko a Čína. **Česká republika je se svými komparativními cenami mezi významnými dovozci Evropské unie stále ještě na jednom z posledních míst.**

Většina zemí dosáhla zlepšení komparativní úrovně dovozních cen. Signalizuje to prohlubování mezinárodní dělby práce na bázi komparativních výhod. Svoji příznivou pozici zlepšily Spojené státy, Japonsko, Švýcarsko a Irsko. Mimořádný úspěch zaznamenalo zboží pocházející z Thai-wanu a Jižní Koreje (naproti tomu Čína evidentně konkuruje nízkými cenami). **Oproti roku 1993 se komparativní úroveň cen výrobků zpracovatelského průmyslu dovezených z České republiky zvedla z 88 % nad průměr dovozních cen ve vzájemném obchodě členských zemí Unie. Ještě významnějšího zlepšení dosáhlo Slovensko a Maďarsko.**

Komparativní úroveň cen je významným indikátorem konkurenční schopnosti země. Konkurenční schopnost země můžeme definovat jako její schopnost uplatnit na zahraničních trzích své zboží za odpovídající ceny. Disponibilní statistická data, kterými lze aproximativně měřit konkurenční schopnost, jsou komparativní úroveň cen a podíl na dovozu. **Česká republika vykazuje velmi příznivý vývoj své konkurenční pozice na trhu Evropské unie; koeficient komparativní úrovně cen se zvýšil ze 0,78 na 1,01 a podíl na dovozu z 0,5 % na 1,4 %.** Z významných dovozců byla v tomto směru úspěšnější jen Jižní Korea, velmi úspěšné byly Irsko, Maďarsko a Slovensko. Mezi vývojem uvedených indikátorů však není korelace: Švýcarsko, Spojené státy a Japonsko, které dosahují nejvyšší úrovně a příznivý vývoj cen, zaznamenaly pokles svého podílu na dovozu, největší zvýšení podílu zaznamenala Čína (z 2,1 % v roce 1993 na 4,7 % v roce 2003), přičemž komparativní úroveň cen jejího zboží zůstala na nízké úrovni (klesla z 0,74 na 0,72).

⁶ Pramen dat: Intra- and extra-trade, EUROSTAT, DVD, Comext, Supplement 2, 2004

Tabulka 5-1 Komparativní postavení zemí na trzích EU

(země jsou řazeny podle komparativní úrovně dovozních cen v roce 2003)

Země původu zboží	Dovoz EU(12)	Dovoz EU(15)	Podíl na dovozu EU		Komparativní úroveň dovozních cen ¹⁾	
	mld. ECU	mld. EUR	%		EU-intra = 1	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Dovoz EU	867,5	1 955,7	100,0	100,0		
- intra	516,4	1 248,1	59,5	63,8	1,00	1,00
- extra	351,2	707,5	40,5	36,2	1,19	1,11
Švýcarsko	27,1	43,0	3,1	2,2	2,30	2,44
USA	68,3	129,3	7,9	6,6	1,78	1,97
Irsko	13,0	39,9	1,5	2,0	1,65	1,85
Japonsko	45,5	64,3	5,2	3,3	1,64	1,76
Švédsko	21,3	43,4	2,5	2,2	1,41	1,43
Norsko	5,5	12,3	0,6	0,6	1,29	1,41
Dánsko	9,1	21,2	1,1	1,1	1,31	1,35
Thai-wan	9,9	20,0	1,1	1,0	0,85	1,34
V. Británie	56,7	109,5	6,5	5,6	1,15	1,34
J. Korea	7,0	22,8	0,8	1,2	1,04	1,31
Finsko	9,6	21,2	1,1	1,1	1,17	1,29
Rakousko	20,5	37,0	2,4	1,9	1,45	1,27
Nizozemsko	56,8	129,9	6,5	6,6	1,14	1,21
Belgie	56,2	110,9	6,5	5,7	1,11	1,17
Maďarsko	3,2	23,4	0,4	1,2	0,97	1,17
Francie	85,3	163,5	9,8	8,4	1,16	1,15
Německo	136,5	318,6	15,7	16,3	1,14	1,11
Slovensko	1,0	11,7	0,1	0,6	0,73	1,09
Itálie	62,5	112,0	7,2	5,7	1,07	1,08
Portugalsko	8,6	21,2	1,0	1,1	1,06	1,06
Španělsko	26,2	73,4	3,0	3,8	1,03	1,01
ČR	4,2	28,1	0,5	1,4	0,78	1,01
Polsko	6,0	27,0	0,7	1,4	0,75	0,87
Čína	18,2	91,0	2,1	4,7	0,74	0,72

¹⁾ Vážený průměr cen docilovaných danou zemí v poměru k průměrným dovozním cenám EU (vahou je výrobová struktura dovozu EU z příslušné země). Komparativní úroveň dovozních cen byla vypočtena na bázi kilogramových cen.

V roce 2003 byla Česká republika v dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi Evropské unie na 15. místě. Podílela se na něm 1,4 % - podobně jako Maďarsko (1,2 %) nebo Portugalsko (1,4 %), ale podstatně méně než vyspělejší země s menším počtem obyvatel – například Švédsko (2,2 %), Rakousko (1,9 %). Dovoz z Belgie dosahuje 5,7 %, ale Polsko s 39 mil. obyvatel se podílí jen 1,4 %. Oproti roku 1993 se podíl České republiky na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi Evropské unie zvýšil z necelých 0,5 %, téměř o 1 procentní bod. Většího zvýšení svého podílu dosáhla jen Čína (z 2,1 % na 4,7 %).

Ilustraci k cenovým relacím poskytují data na výrobové úrovni. Na prvních místech výrobového sortimentu dovozu EU ze Švýcarska jsou léky a srdeční stimulanty; tyto švýcarské výrobky dominují na trhu a odlišují se od výrobků dodávaných členskými zeměmi vysokými cenami. Irsko dosahuje obdobného postavení svými léky a informační technikou upravenou pro nevidomé. V sortimentu České republiky, Maďarska, Polska jsou to hlavně výrobky automobilového průmyslu. Pozoruhodné jsou ceny automobilů docilované Slovenskem:

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 5-2 Nejvýznamnější položky dovozu EU, 2003

(vybrané země)

Země původu CN-8 (1993)	Dovoz mil. EUR	Podíl na dovozu EU (%)	Jednotková cena			Kg cena	
			měrná jednotka	EUR	EU- in=1	EUR	EU- in=1
Švýcarsko		2,2					2,44
30049019 Léky ostatní pro drobný prodej	2 604	5,7	x	x	x	88,1	1,23
30049099 Léky ostatní ne pro drobný prodej	1 320	9,8	x	x	x	106,1	1,98
90215000 Stimulátory srdeční	1 032	55,1	EUR/kus	3 819	2,00	52 659	6,69
Irsko		2,0					1,85
30049019 Léky ostatní pro drobný prodej	9 314	20,4	x	x	x	107,3	1,50
84714190 Ostatní počítače, upravené pro nevidomé	3 175	70,0	EUR/kus	955	1,03	29,2	0,89
84733090 Části počítačů (hlas. výstup pro nevidomé)	1 692	8,4	x	x	x	119,4	2,83
Německo		16,3					1,11
87033219 Vozidla diesel., obsah 1500-2500 cm ³	15 557	31,2	EUR/kus	17 023	1,19	12,4	1,17
87032319 Vozidla benz., obsah 1500-3000 cm ³	15 499	29,5	EUR/kus	16 383	1,21	11,9	1,15
30049019 Léky ostatní pro drobný prodej	10 443	22,9	x	x	x	100,4	1,40
Rakousko		1,9					1,27
85252091 Mobilní telefony	2 225	10,5	EUR/kus	101	0,80	174,3	0,91
87033219 Vozidla diesel., obsah 1500-2500 cm ³	721	1,4	EUR/kus	15 311	1,07	10,8	1,02
84082057 Motory vznětové, výkon nad 100-200kW	569	50,0	EUR/kus	3 462	0,92	17,8	1,12
Česká republika		1,4					1,01
87033219 Vozidla diesel., obsah 500-2500 cm ³	899	1,8	EUR/kus	8 328	0,58	9,4	0,89
87032210 Vozidla benz., obsah 1000-1500 cm ³	881	3,9	EUR/kus	7 605	0,93	7,6	1,00
84715090 Digitální zpracovatelské jednotky ost.	683	6,6	x	x	x	x	x
Slovensko		0,6					1,09
87032210 Vozidla benz., obsah 1000-1500 cm ³	869	3,9	EUR/kus	12 678	1,55	12,7	1,68
87032410 Vozidla benz., obsah nad 3000 cm ³	846	11,2	EUR/kus	50 722	1,20	26,2	1,07
87033319 Vozidla diesel, obsah nad 2500 cm ³	821	7,0	EUR/kus	54 002	1,79	23,5	1,40
Polsko		1,4					0,87
84082010 Motory vznětové, obsah do 2500 cm ³	1 163	25,8	EUR/kus	2 113	1,09	13,2	1,23
87032210 Vozidla benz., obsah 1000-1500 cm ³	1 031	4,6	EUR/kus	5 455	0,67	6,5	0,86
84082055 Motory vznětové, výkon nad 50-100kW	657	52,2	EUR/kus	2 135	1,25	13,7	0,97
Maďarsko		1,2					1,17
85252091 Mobilní telefony	1 663	7,8	EUR/kus	59	0,46	133,1	0,70
84073410 Motory zážehové, obsah nad 1000 cm ³	1 097	31,2	EUR/kus	1 954	1,93	12,5	1,01
84082010 Motory vznětové, obsah do 2500 cm ³	1 026	22,8	EUR/kus	2 343	1,21	15,2	1,42

V roce 1993 byly na prvním místě v sortimentu dovozu z ČR automobily s benzínovým motorem 1000-1500 cm³ (CN 87032219), dosahovaly jen 66 % průměrných cen v této kategorii. Na druhém místě byl odpad a šrot ze železa a oceli (ceny byly jen o 4 % nižší než průměrné). Na třetím místě byly prefabrikované stavby ze železa nebo oceli s cenami o 24 % nižšími oproti cenám ve vzájemném obchodě členských zemí.

Země se prosazují na trzích Evropské unie s rozdílnou strukturou výrobků. Ilustraci poskytují čísla Švýcarska a Číny. V dovozu ze Švýcarska mají dominantní podíl chemické výrobky (HS 28-40) a přístroje (HS 90-91) a tyto komodity určují příznivou úroveň cen zboží švýcarské proveniencí. Čína se prezentuje s vysokým podílem výrobků lehkého průmyslu (HS 41-70), elektrotechniky (HS 83) a „ostatních“ výrobků zpracovatelského průmyslu (HS 94-96), vesměs s velmi nízkými cenami. **Komparativní postavení České republiky v dovozu zemí Evropské unie podmínil v roce 2003 relativně vysoký podíl elektrotechniky s příznivými cenovými relacemi, na druhé straně vysoký podíl výrobků metalurgie, kovodělného průmyslu a mechanického strojírenství s nepříznivými cenovými relacemi.**

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Průměrné ceny výrobků zpracovatelského průmyslu dovezených v roce 2003 z České republiky se pohybují v rozmezí 80 % (výrobky potravinářského průmyslu) až 133 % (elektrotechnika) cen docilovaných v obchodě mezi členskými zeměmi. U zboží švýcarské provenience je toto rozmezí 169 % (potravinářský průmysl) až 455 % (přístroje), u zboží čínské provenience 39 % (prostředky silniční dopravy) až 87 % (elektrotechnika).

Tabulka 5-3 Komparativní postavení ČR, Švýcarska a Číny na trzích EU-15 (2003)

	Česká republika			Švýcarsko			Čína		
	komoditní struktura dovozu do EU (%)	podíl na dovozu EU (%)	koeficient komparativních dovozních cen	komoditní struktura dovozu do EU (%)	podíl na dovozu EU (%)	koeficient komparativních dovozních cen	komoditní struktura dovozu do EU (%)	podíl na dovozu EU (%)	koeficient komparativních dovozních cen
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	1,4	1,01	100,0	2,2	2,44	100,0	4,6	0,72
výrobky potravinářského průmyslu	1,1	0,3	0,80	2,2	1,0	1,69	0,7	0,6	0,81
výrobky chemického průmyslu	8,5	0,6	0,95	33,6	3,9	2,35	6,9	1,7	0,73
výrobky lehkého průmyslu	14,2	1,4	1,00	9,4	1,4	2,05	23,9	7,7	0,54
výrobky metalurgie	9,8	1,9	0,90	6,8	2,1	1,77	3,2	2,0	0,68
kovodělné výrobky	1,8	2,5	0,91	1,4	3,0	2,72	2,0	8,8	0,46
výrobky kovozapracujícího průmyslu	59,2	1,7	1,03	44,6	2,0	2,76	50,0	4,6	0,85
- výr. mechanického strojírenství	15,4	2,1	0,93	17,5	3,6	2,08	5,1	2,2	0,54
- informační technika	6,5	1,5	x	1,0	0,4	x	15,2	11,4	x
- elektrotechnika	17,1	2,0	1,33	8,5	1,5	2,62	23,2	8,7	0,87
- prostředky silniční dopravy	17,4	1,8	1,02	1,6	0,3	1,52	1,1	0,4	0,39
- prostředky letecké dopravy	0,2	0,1	x	3,1	2,8	x	0,1	0,1	x
- přístroje	1,6	0,6	1,01	12,1	6,7	4,55	4,3	5,0	0,62
ost. výr. zpracovatelského průmyslu	5,4	2,7	1,16	1,9	1,5	1,79	13,3	21,5	0,60

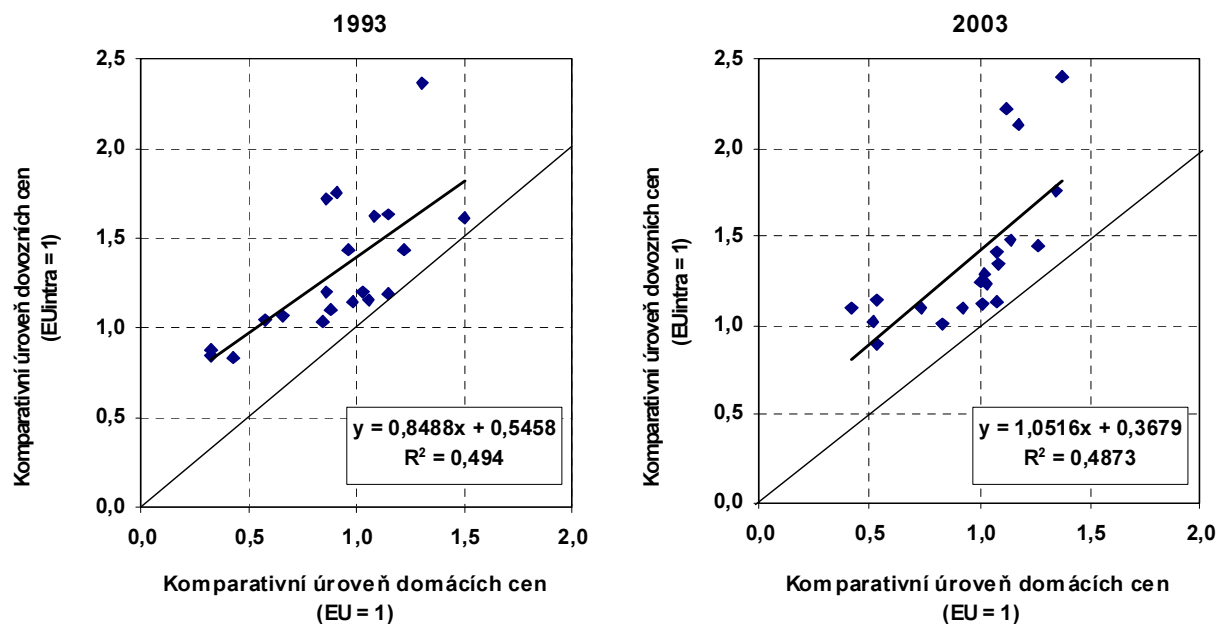
Relativně nižší ceny zboží docilované méně vyspělými zeměmi na trzích Evropské unie korespondují s nižší úrovní jejich domácích cen. Podmíněnost docilovaných dovozních cen stupněm rozvoje země původu zboží se projevuje v celém spektru komodit dovážených jednotlivými zeměmi. Kupní síla měn méně vyspělých zemí je na domácím trhu zpravidla vyšší než by odpovídalo nominálnímu kurzu. Tyto země docilují na zahraničních trzích relativně nižší ceny za své výrobky. To patrně podmiňuje nominální kurz měny a odchylky od jeho parity.

Čeští výrobci mohli mít z vývozu do zemí Evropské unie zisk i při relativně nižších cenách, díky velkému rozdílu mezi úrovní domácích cen a úrovní cen na vyspělých trzích. Příznivý vývoj cen docilovaných Českou republikou znamenal zvětšení tohoto rozdílu a měl za následek zvýšení atraktivity a rentability vývozu a patrně i zhodnocení měny.

Příznivý vývoj cen v zahraničním obchodě je významnou podmínkou postupné konvergence české cenové úrovně a struktury k relacím vyspělých zemí. Vzájemná podmíněnost komparativní úrovně cen v zahraničním obchodě a komparativní hladiny domácích cen ovlivňuje odchylku nominálního kurzu od jeho parity. **Příznivý vývoj cen v zahraničním obchodě České republiky je významnou příčinou reálného i nominálního zhodnocování české koruny.**

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Graf 5-A Korelace komparativní úrovně cen v zahraničním obchodě

Regresní vztah mezi komparativní úrovní domácích cen a komparativní úrovní dovozních cen v obchodě se zeměmi EU vystihují hodnoty České republiky a Japonska. V roce 2002 byl poměr komparativní úrovně domácích cen ke komparativní úrovni dovozních cen pro Českou republiku 0,52 : 1,02, pro Japonsko 1,35 : 1,76 (v roce 1993 byly tyto poměry 0,32 : 0,88 a 1,50 : 1,61).

Relativně vysokou úroveň komparativních dovozních cen dosahuje Švýcarsko (1,38 : 2,40), relativně nízkou Německo (1,08 : 1,13).

Tabulka 5-4 Souvislost mezi komparativní úrovní cen v zahraničním obchodě a komparativní úrovní domácích cen

	Komparativní úroveň dovozních cen EU-intra = 1 ¹⁾		Komparativní úroveň domácích cen ²⁾ EU = 1 ¹⁾	
	1993	2002	1993	2002
Švýcarsko	2,37	2,40	1,31	1,38
Irsko	1,72	2,22	0,86	1,12
USA	1,76	2,13	0,91	1,18
Japonsko	1,61	1,76	1,50	1,35
Švédsko	1,63	1,48	1,15	1,14
Dánsko	1,43	1,45	1,22	1,27
Finsko	1,43	1,41	0,96	1,08
Velká Británie	1,20	1,35	0,86	1,09
Rakousko	1,62	1,29	1,08	1,02
Belgie + Lucembursko	1,15	1,24	0,98	1,00
Nizozemsko	1,20	1,23	1,03	1,03
Jižní Korea	1,09	1,15		0,74
Maďarsko	1,05	1,14	0,57	0,53
Německo	1,19	1,13	1,15	1,08
Francie	1,16	1,12	1,06	1,01
Itálie	1,10	1,10	0,88	0,92
Portugalsko	1,07	1,10	0,66	0,73

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Komparativní úroveň dovozních cen EU-intra = 1 ¹⁾		Komparativní úroveň domácích cen ²⁾ EU = 1 ¹⁾	
	1993	2002	1993	2002
Slovensko	0,84	1,10	0,32	0,42
ČR	0,88	1,02	0,32	0,52
Španělsko	1,03	1,01	0,84	0,83
Polsko	0,83	0,90	0,43	0,53

¹⁾ v roce 1993 je porovnání založeno na údajích EU(12) – bez Švédska, Finska a Rakouska, v roce 2002 na údajích EU(15)

²⁾ obrácenou hodnotou koeficientu komparativní úrovně cen (domácích) je parita kupní síly měny (Purchasing Power Parity – PPP)

Prameny dat: Purchasing Power Parities for Eastern Europe, OECD, 1996 Intra- and extra-EU trade, EUROSTAT, 2003, <http://www.oecd.org/dataoecd/61/56/1876133>, OECD, 2005

5.2. Porovnání cen docilovaných Českou republikou v jednotlivých zemích EU

Kilogramové ceny českého zboží které bylo v roce 2003 dovezeno zeměmi Evropské unie jsou v průměru o 1 % vyšší než dovozní ceny shodného výrobního sortimentu ve vzájemném obchodě členských zemí. Jednotlivé země však vykazují značně rozdílnou úroveň těchto cen. **Zcela dominantní úlohu hrají ceny českého zboží vykazované Německem a Rakouskem. V případě Německa jsou ceny českého zboží o 4 % nižší než ceny stejného výrobního sortimentu dováženého v rámci vzájemného obchodu členských zemí Unie. V případě Rakouska jsou nižší dokonce o 9 %.** V ostatních zemích vykazujících významný objem dovozu z České republiky je komparativní úroveň cen vyšší. Extrémně vysokou hodnotu dosahuje koeficient komparativních cen českého zboží ve Velké Británii.

Tabulka 5-5 Dovozní kilogramové ceny výrobků českého zpracovatelského průmyslu vykazované jednotlivými zeměmi EU

(2003, pořadí zemí podle objemu dovozu z ČR)

	Hodnota dovozu EU z ČR		Komparativní úroveň cen (dovoz EU-in = 1)
	mln. EUR	struktura (%)	
EU(15) celkem	28 130	100,0	1,06
Německo	16 324	58,0	0,96
Rakousko	2 355	8,4	0,91
Velká Británie	2 003	7,1	1,86
Itálie	1 592	5,7	1,07
Francie	1 537	5,5	1,19
Nizozemsko	1 155	4,1	1,06
Španělsko	813	2,9	1,02
Belgie	811	2,9	1,02
Švédsko	484	1,7	1,04
Dánsko	221	0,8	0,98
Řecko	215	0,8	1,38
Irsko	206	0,7	2,05
Finsko	195	0,7	1,01
Portugalsko	128	0,5	1,32
<i>Lucembursko</i>	<i>94</i>	<i>0,3</i>	<i>0,52</i>

Nízká úroveň cen českého zboží vykazovaných Německem se týká především výrobků metalurgie a kovodělného průmyslu, chemie a strojírenství. V Rakousku je to celý sortiment výrobků dovezených z České republiky s výjimkou výrobků strojírenství. Ve Velké Británii jsou naproti tomu

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

v celém sortimentu dovozu z České republiky cenové relace příznivé. Jde asi spíše o relace měnové než cenové.

Tabulka 5-6 Struktura dovozu z ČR a docilované ceny (2003)

	Německo	Rakousko	V. Británie	Itálie	Francie	Nizozemsko	Španělsko	Belgie	Švédsko
Struktura dovozu z ČR (%)									
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
výrobky potravinářského průmyslu	0,9	1,8	2,5	0,3	0,8	0,8	0,3	2,8	1,4
výrobky chemického průmyslu	8,4	7,0	5,9	11,0	12,2	6,2	11,1	10,3	8,2
výrobky lehkého průmyslu	13,0	22,8	11,0	27,2	11,9	7,4	9,8	16,3	7,5
výrobky metalurgie	9,8	14,9	5,8	9,3	7,5	11,5	6,3	11,3	9,8
kovodělné výrobky	2,5	1,1	0,9	0,4	0,9	1,9	0,6	1,1	2,9
výrobky kovozpracujícího průmyslu	59,9	45,5	64,4	50,2	63,4	67,8	70,4	50,1	65,8
- výrobky mechanického strojírenství	16,9	14,9	9,7	14,6	12,0	13,4	14,9	21,0	18,5
- informační technika	6,3	1,1	8,2	6,0	0,8	26,8	0,1	6,6	0,4
- elektrotechnika	18,7	14,0	22,6	8,3	21,6	11,4	14,8	6,3	15,2
- prostředky silniční dopravy	15,4	11,2	22,8	18,0	26,7	13,3	37,9	14,5	28,8
ostatní výr. zpracovatelského průmyslu	5,6	6,9	9,6	1,6	3,3	4,4	1,4	8,1	4,4
Komparativní úroveň cen výrobků dovezených z ČR (dovoz EU-intra = 1)									
Výrobky zpracovatelského průmyslu	0,96	0,91	1,86	1,07	1,19	1,06	1,02	1,02	1,04
výrobky potravinářského průmyslu	0,88	0,74	1,11	0,71	1,01	1,62	1,08	1,55	0,71
výrobky chemického průmyslu	0,84	0,78	1,13	1,01	1,04	1,17	0,93	1,02	0,90
výrobky lehkého průmyslu	1,10	0,87	1,17	0,87	1,18	0,98	1,07	0,91	1,03
výrobky metalurgie	0,82	0,88	1,54	0,87	0,98	0,98	0,85	0,92	0,85
kovodělné výrobky	0,84	0,87	1,34	0,85	0,98	0,59	1,15	0,76	0,78
výrobky kovozpracujícího průmyslu	0,97	1,01	1,73	1,23	1,26	1,09	1,03	1,01	1,11
- výrobky mechanického strojírenství	0,87	1,44	1,33	1,14	0,96	1,17	0,87	0,66	1,10
- informační technika	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- elektrotechnika	1,17	0,74	2,74	1,62	1,29	2,50	1,18	0,88	1,21
- prostředky silniční dopravy	1,09	0,78	1,33	0,86	1,39	0,76	1,04	1,37	1,04
ostatní výr. zpracovatelského průmyslu	0,96	0,67	4,45	0,93	1,04	1,00	1,76	1,29	0,86

O rozdílnosti cen docilovaných Českou republikou v jednotlivých zemích vypovídají i údaje na výrobové úrovni (2003). Země (významní dovozci daného českého výrobku) jsou řazeny podle hodnoty dovozu.

Tabulka 5-7 Dovožní ceny lahvového piva

(CN 22030001)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková (EUR/l)	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	0,39	0,39	25,2
Velká Británie	0,91	0,83	12,5
Švédsko	0,73	0,70	3,7
Rakousko	0,41	0,29	1,6
Finsko	0,82	0,82	1,5
Itálie	0,74	0,73	1,3
Francie	0,84	0,75	1,1

Tabulka 5-8 Dovožní ceny pneumatik pro osobní automobily

(CN 40111000)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková (EUR/kus)	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	26,7	3,63	104,7
Francie	17,4	2,68	47,5
Španělsko	20,4	2,88	23,1
Velká Británie	23,8	3,43	22,6
Itálie	17,3	3,13	14,6
Nizozemsko	23,9	3,57	13,1
Belgie	46,8	4,42	8,9
Rakousko	25,2	3,30	8,2
Švédsko	33,8	3,77	5,2
Finsko	29,3	4,05	2,2
Dánsko	33,8	4,96	1,8
Řecko	28,3	3,53	1,8
Portugalsko	19,3	3,34	1,7

Tabulka 5-9 Dovožní ceny smrkového a jedlového dřeva řezaného, o tloušťce přes 6 mm

(CN 44071091)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková	kilogramová (EUR/kg)	
Rakousko	x	0,17	43,8
Německo	x	0,23	19,8
Řecko	x	0,28	9,0
Itálie	x	0,20	6,1
Velká Británie	x	0,31	2,8
Belgie	x	0,26	1,0

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 5-10 Dovošní ceny kuchyňského a stolního porcelánové nádobí

(CN 69111000)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	x	3,54	43,5
Španělsko	x	3,23	2,8
Švédsko	x	5,61	2,7
Rakousko	x	4,18	2,2
Dánsko	x	2,37	1,9
Řecko	x	3,18	1,7
Itálie	x	2,68	1,6
Francie	x	2,41	1,6
Nizozemsko	x	2,75	1,5

Tabulka 5-11 Dovošní ceny konstrukcí ze železa nebo oceli

(ost., CN 73089099)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	x	1,23	133,9
Rakousko	x	1,30	23,3
Nizozemsko	x	1,40	17,0
Španělsko	x	1,04	12,0
Francie	x	1,10	7,7
Itálie	x	1,13	4,8
Belgie	x	1,45	2,6
Lucembursko	x	0,37	1,8
Dánsko	x	2,03	1,6
Velká Británie	x	2,28	1,4

Tabulka 5-12 Dovošní ceny části pístových zážehových motorů

(CN 84099100)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	x	11,5	74,5
Rakousko	x	19,5	59,9
Francie	x	25,5	25,2
Španělsko	x	7,5	15,5
Švédsko	x	30,9	10,9
Velká Británie	x	15,9	8,2
Itálie	x	21,8	4,3

Tabulka 5-13 Dovožní ceny barevných televizních přístrojů s úhlopříčkou 52-72 cm

(CN 85281256)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková (EUR/kus)	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	209	679	240,9
Velká Británie	193	448	152,3
Řecko	224	712	39,7
Itálie	272	849	38,9
Francie	198	726	20,6
Španělsko	203	631	13,0
Nizozemsko	83	901	2,0
Irsko	293	606	1,9
Švédsko	410	1 225	1,7
Dánsko	281	887	1,3
Portugalsko	300	970	1,2

Tabulka 5-14 Dovožní ceny mobilních telefonů

(CN 85281256) vykazované jednotlivými zeměmi EU (2003)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková (EUR/kus)	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	276	7,56	80,3
Velká Británie	314	7,87	71,0
Švédsko	281	7,97	21,9
Francie	217	6,20	18,9
Nizozemsko	230	7,28	15,9
Španělsko	286	7,50	14,4
Portugalsko	390	8,98	3,6
Itálie	225	7,01	2,8
Belgie	198	5,55	2,1

Tabulka 5-15 Dovožní ceny osobních automobilů s benzínovým motorem, obsah válců 1500-3000 cm³

(CN 87033219)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková (EUR/kus)	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	13,2	10,19	194,4
Nizozemsko	9,0	7,55	68,4
Švédsko	10,9	8,45	40,8
Řecko	10,7	8,16	33,1
Finsko	9,6	7,37	17,3
Itálie	10,8	9,76	15,2
Dánsko	9,9	7,67	14,9
Španělsko	10,0	7,96	14,8
Rakousko	9,9	8,32	10,0
Irsko	9,5	7,42	2,8
Velká Británie	15,5	10,82	2,3

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková (EUR/kus)	kilogramová (EUR/kg)	
Francie	12,0	9,17	1,9

Tabulka 5-16 Dovozní ceny osobních automobilů s dieselovým motorem, obsah válců 1500-2500 cm³

(CN 87033219)

Země vykazující dovoz z ČR	Cena		Hodnota dovozu (mil. EUR)
	jednotková (EUR/kus)	kilogramová (EUR/kg)	
Německo	10,74	14,3	311,2
Rakousko	8,97	11,2	151,2
Španělsko	8,85	11,7	112,1
Francie	9,18	11,6	110,1
Itálie	8,46	11,1	101,7
Nizozemsko	8,65	11,5	34,4
Dánsko	7,92	10,4	21,7
Irsko	7,45	10,5	13,7
Řecko	8,18	0,4	12,7
Portugalsko	10,97	15,6	9,8
Finsko	8,03	10,6	9,8
Lucembursko	10,30	12,0	5,5
Švédsko	9,19	12,4	4,3

5.3. Komparativní postavení České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska

Ve svém sortimentu dosáhla Česká republika v roce 2003 o 1,0 % vyšší ceny, než jaké dosáhly členské země Evropské unie při vzájemném obchodě. Dovozní ceny slovenského zboží byly vyšší o 9 %, maďarského o 17 %; polské zboží je dováženo zeměmi Evropské unie za ceny o 13 % nižší než při vzájemném obchodě zemí unie. V porovnání s úrovní docilovaných cen v roce 1993 bylo nejúspěšnější Slovensko, Polsko se opoždí. Maďarsko mělo výchozí pozici oproti ostatním porovnávaným zemím podstatně příznivější.

Tabulka 5-17 Komparativní postavení České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska na trzích EU

	Česká republika		Maďarsko		Polsko		Slovensko	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Komparativní úroveň cen (dovoz EU-intra = 1)¹⁾								
Výrobky zpracovatelského průmyslu	0,78	1,01	0,97	1,17	0,75	0,87	0,74	1,09
výrobky potravinářského průmyslu	1,02	0,80	1,16	1,12	0,84	1,02	0,93	1,11
výrobky chemického průmyslu	0,89	0,95	1,03	1,15	0,93	0,85	0,91	0,89
výrobky lehkého průmyslu	0,85	1,00	0,99	0,98	0,83	0,80	0,72	0,85
výrobky metalurgie	0,75	0,90	0,84	0,98	0,80	0,84	0,74	0,91
kovodělné výrobky	0,89	0,91	0,85	0,89	0,54	0,75	0,58	0,73
výrobky kovozpracujícího průmyslu	0,67	1,03	0,98	1,21	0,60	0,93	0,70	1,21
- výrobky mechanického strojírenství	0,48	0,93	0,86	1,07	0,45	0,90	0,61	1,01
- informační technika	x	x	x	x	x	x	x	x
- elektrotechnika	0,92	1,33	1,01	1,24	0,66	1,00	0,79	1,28

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Česká republika		Maďarsko		Polsko		Slovensko	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003
- prostředky silniční dopravy	0,59	1,02	0,93	1,41	0,66	0,88	0,85	1,27
ostatní výrobky zpracovatel. průmyslu	0,72	1,16	0,72	1,26	0,50	0,75	0,30	0,75
Podíl na dovozu EU (%)								
Výrobky zpracovatelského průmyslu	0,5	1,4	0,4	1,2	0,7	1,4	0,1	0,6
výrobky potravinářského průmyslu	0,1	0,3	0,3	0,5	0,4	0,7	0,0	0,0
výrobky chemického průmyslu	0,3	0,6	0,3	0,5	0,3	0,7	0,1	0,2
výrobky lehkého průmyslu	0,8	1,4	0,7	0,8	1,4	1,9	0,2	0,6
výrobky metalurgie	1,1	1,9	0,5	0,8	1,5	2,2	0,4	0,7
kovodělné výrobky	0,6	2,6	0,3	0,8	0,3	1,4	0,0	0,3
výrobky kovozpracujícího průmyslu	0,3	1,7	0,2	1,8	0,3	1,3	0,0	0,8
- výrobky mechanického strojírenství	0,4	2,1	0,4	2,3	0,3	2,0	0,1	0,5
- informační technika	0,1	1,5	0,1	1,4	0,0	0,0	0,0	0,1
- elektrotechnika	0,4	2,0	0,4	3,1	0,3	1,6	0,0	0,5
- prostředky silniční dopravy	0,4	1,8	0,1	0,9	0,5	1,4	0,0	1,8
ostatní výrobky zpracovatel. průmyslu	1,2	2,6	0,6	1,0	2,1	5,4	0,2	0,8

¹⁾ koeficienty komparativní úrovně cen jsou vypočteny na bázi struktury dovozu z příslušné země v daném roce

Hodnota dovozu ze všech čtyř porovnávaných zemí vykázala velký předstih oproti růstu dovozní poptávky zemí EU. Největší přírůstek zaznamenal dovoz EU ze Slovenska, nejpomaleji rostl dovoz z Polska. Podíl Slovenska na dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU se zvýšil z 0,1 % na 0,6 %, podíl Polska z 0,7 % na 1,4 %.

Tabulka 5-18 Hodnota a struktura dovozu EU z ČR, Maďarska, Polska a Slovenska

	Česká rep.		Maďarsko		Polsko		Slovensko		EU	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Hodnota Dovozu EU (mld. ECU, EUR)										
Výrobky zpracovatelského průmyslu	4,2	28,1	3,2	24,5	6,0	28,0	1,0	11,8	867,5	1969,1
výrobky potravinářského průmyslu	0,1	0,3	0,2	0,4	0,2	0,7	0,0	0,0	50,1	94,1
výrobky chemického průmyslu	0,5	2,4	0,4	1,9	0,5	2,6	0,1	0,8	143,9	373,0
výrobky lehkého průmyslu	1,3	4,0	1,1	2,3	2,2	5,3	0,4	1,8	163,3	280,5
výrobky metalurgie	0,7	2,7	0,4	1,2	1,0	3,1	0,2	1,1	65,8	143,5
kovodělné výrobky	0,1	0,5	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,1	9,0	20,4
výrobky kovozpracujícího průmyslu	1,3	16,7	1,0	17,9	1,4	12,9	0,2	7,6	409,3	999,1
- vyr. mechanického strojírenství	0,3	4,4	0,3	4,9	0,3	4,2	0,1	1,1	89,5	211,2
- informační technika	0,0	1,8	0,0	1,7	0,0	0,1	0,0	0,1	50,4	120,8
- elektrotechnika	0,4	4,8	0,4	7,7	0,3	3,9	0,0	1,3	96,8	247,8
- prostředky silniční dopravy	0,4	4,9	0,1	2,5	0,5	4,0	0,0	4,9	102,3	273,3
ost. vyr. zpracovatelského průmyslu	0,3	1,5	0,2	0,6	0,6	3,2	0,1	0,5	26,1	59,3
Struktura dovozu (%)										
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
výrobky potravinářského průmyslu	1,6	1,1	5,1	1,8	3,3	2,5	0,5	0,3	5,8	4,8
výrobky chemického průmyslu	11,8	8,6	13,0	7,7	8,4	9,2	12,3	6,6	16,6	18,9
výrobky lehkého průmyslu	30,8	14,1	35,3	9,4	37,8	18,9	39,5	15,1	18,8	14,2
výrobky metalurgie	16,6	9,7	11,1	4,9	16,9	11,1	23,8	9,0	7,6	7,3

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Česká rep.		Maďarsko		Polsko		Slovensko		EU	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003	1993	2003
kovodělné výrobky	1,3	1,9	0,8	0,7	0,5	1,0	0,3	0,5	1,0	1,0
výrobky kovozpracujícího průmyslu	30,4	59,3	29,8	72,9	23,9	46,0	17,9	64,6	47,2	50,7
- výr. mechanického strojírenství	8,2	15,5	10,7	20,0	4,4	15,1	6,6	8,9	10,3	10,7
- informační technika	1,1	6,4	0,9	7,0	0,1	0,2	0,1	0,9	5,8	6,1
- elektrotechnika	8,6	17,2	13,2	31,6	5,3	14,0	3,9	11,3	11,2	12,6
- prostředky silniční dopravy	9,4	17,3	3,1	10,4	8,8	14,1	4,2	41,4	11,8	13,9
ost. výr. zpracovatelského průmyslu	7,5	5,4	4,9	2,5	9,3	11,3	5,7	3,8	3,0	3,0

Zlepšení cenových relací bylo ve všech čtyřech porovnávaných zemích doprovázeno převratnými změnami ve struktuře obchodu.

Výrobky potravinářského průmyslu hrají v dovozu Evropské unie ze sledovaných zemí zanedbatelnou roli a neovlivňují významněji celkové cenové relace. Komparativní úroveň cen docilovaná českými vývozci je v této komoditní skupině podstatně horší (0,80) než jakou docilují vývozci Maďarska (1,12), Slovenska (1,11) i Polska (1,02).

Výrobky chemického průmyslu byly v roce 2003 zastoupeny ve vývozu sledovaných zemí 6,6 % (Slovensko) až 9,2 % (Polsko), s výjimkou Polska jejich podíl na vývozu oproti toku 1993 klesl. Pozitivně ovlivňují cenové relace jen v případě Maďarska. Česká republika vykazuje v této branži menší cenový handicap než Polsko a Slovensko, zejména vlivem příznivých cenových relací při vývozu organických chemikálií a polotovarů z plastů. Nepříznivé cenové relace vykazuje český vývoz výrobků z gumy (shodně s Polskem a Slovenskem). Na trzích Evropské unie žádná z porovnávaných zemí nedosahuje více než 0,7 % (Polsko).

Výrobky lehkého průmyslu dosahovaly v roce 2003 ve vývozu všech čtyř porovnávaných zemí daleko menší podíl než v roce 1993. K tomuto snížení došlo především ve vývozu Maďarska. Úroveň cen českých výrobků se vyrovnala s úrovní cen výrobků směřovaných mezi členskými zeměmi. Polsko a Slovensko vykazují ceny podstatně horší než Česká republika. Všechny porovnávané země vykazují velmi nepříznivé cenové relace při vývozu výrobků dřevozpracujícího průmyslu a obuvnického průmyslu, poměrně nepříznivá je i komparativní úroveň cen výrobků papírenského průmyslu. Nepříznivé pro Českou republiku je porovnání úrovně cen textilu (při jeho relativně vysokém podílu na vývozu), naproti tomu příznivé cenové relace dosahují oděvy (při relativně menším zastoupení ve vývozu).

Výrobky metalurgického průmyslu tvořily v roce 2003 téměř 10 % českého vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu; ještě větší podíl měly ve vývozu Polska a Slovenska. Podíl metalurgické produkce ve všech čtyřech zemích výrazně klesl (v českém vývozu téměř ze 17 % v roce 1993 pod uvedených 10 %, ve slovenském vývozu ze 24 % na 9 %). Ceny docilované českými vývozci byly v roce 2003 oproti cenám ve vzájemném obchodě zemí Evropské unie nižší o 10 %, Slovensko vykázalo podobné relace, Polsko ještě horší. Příznivější cenové relace vykázalo Maďarsko (přičemž metalurgie je v maďarském vývozu zastoupena necelými 5 %). Ve všech porovnávaných zemích jsou relativně příznivější cenové relace jednoduchých výrobků základní metalurgie.

Tendence zlepšování komparativních cen je založena na růstu podílu a příznivém vývoji cen výrobků kovozpracujícího průmyslu. Tyto výrobky představují ve všech čtyřech porovnávaných zemích nejvýznamnější část vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu do zemí Unie. Největší pokrok v tomto směru zaznamenalo Slovensko. Ve všech zemích jde především o výrobky elektrotechniky a automobilového průmyslu.

Výrobky mechanického strojírenství tvoří 15,5 % výrobků zpracovatelského průmyslu dovážených z České republiky (v roce 1993 to bylo jen 8 %), vykazují však nízké komparativní ceny. V průměru byly v roce 2003 téměř o 7 % nižší než jaké dosahují v průměru členské země Evropské unie (ale v roce 1993 nedosahovaly ani polovinu jejich úrovně). Horší relace dosahuje Polsko, poměrně lepší Maďarsko i Slovensko. Nízké ceny dosahují české strojírenské výrobky téměř v celém sortimentu. Významnou výjimkou jsou pístové spalovací motory. Mezi významnými položkami vývozu

strojírenských výrobků z České republiky nenacházíme finální výrobky. Do čela se dostaly subdodávky.

Výrobky elektrotechnického průmyslu vykazují ve vývozu všech porovnávaných zemí na západoevropských trzích podstatné zlepšení jak pokud jde o podíl na dovozu, tak velmi příznivým vývojem cen. Podíl výrobků české provenience na dovozu elektrotechnických výrobků vzrostl z necelých 0,4 % na 2,0 % při zvýšení úrovně komparativních cen z 92 % na 133 %. Ještě významnější zlepšení své pozice vykazalo Maďarsko – zvýšení podílu na dovozu z 0,4 % na 3,1 %. Ceny českých výrobků byly v roce 2003 v této komoditní skupině o 33 % vyšší než ve stejném sortimentu výrobků směřovaných mezi členskými zeměmi. Jde o příznivější relace než jaké dosahují ostatní porovnávané země. Současné cenové relace jsou výsledkem velmi pozitivního vývoje (v roce 1989 oproti cenám ve vzájemném obchodě silně zaostávaly).

Nejvýznamnější komoditní skupinou dovozu zemí Evropské unie z České republiky jsou **výrobky automobilového průmyslu** (prostředky silniční dopravy). Přes polovinu hodnoty dovozu této komoditní skupiny tvoří osobní automobily. Ale příznivé cenové relace této komoditní skupiny určují ceny částí a příslušenství. Podstatně příznivější cenové relace vykazují Maďarsko a Slovensko (v případě Slovenska to platí výhradně o finálních výrobcích), Polsko vykazuje cenové relace nepříznivé. Česká republika se podílí na dovozu prostředků silniční dopravy 1,8 % (v roce 1993 jen 0,4 %). Stejný podíl však dosáhlo Slovensko.

Významnou část vývozu České republiky tvoří „**ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu**“. Jde především o výrobky nábytkářského průmyslu. Dosáhly vysokou komparativní úroveň cen (o 16 % vyšší než činí průměr cen ve shodném sortimentu výrobků směřovaných ve vzájemném obchodě členských zemí) a poměrně vysoký podíl na dovozu (2,6 %). Ještě příznivější ceny dosahuje Maďarsko (s nižším podílem na dovozu).

Tabulka 5-19 Porovnání cen při dovozu osobních automobilů (EU z ČR, Maďarska, Polska a Slovenska, 2002)

		87032210 ¹⁾	87033219 ²⁾	87032319 ³⁾
Dovoz EU celkem				
hodnota	mil. EUR	22 483	47 032	53 546
počet	tis. ks	3 291	3 772	3 782
hmotnost	tis. t	2 911	4 561	5 093
cena	EUR/ks	6 833	12 470	14 159
cena	EUR/kg	7,7	10,3	10,5
- ze třetích zemí				
hodnota	mil. EUR	5 965	5 687	8 822
počet	tis. ks	1 239	484	877
hmotnost	tis. t	754	612	860
cena	EUR/ks	4 815	11 756	10 053
cena	EUR/kg	7,9	9,3	10,3
- ve vzájemném obchodě členských zemí				
hodnota	mil. EUR	16 518	41 345	44 724
počet	tis. ks	2 052	3288	2 904
hmotnost	tis. t	2 157	3949	4 233
cena	EUR/ks	8 051	12 575	15 400
cena	EUR/kg	7,7	10,5	10,6
- z České republiky				
hodnota	mil. EUR	1 016	942	443
počet	tis. ks	133	48	76
hmotnost	tis. t	126	94	49
cena	EUR/ks	7 621	19 828	5 853
cena	EUR/kg	8,1	10,0	9,1
- z Maďarska				
hodnota	mil. EUR	221	62	1 192
počet	tis. ks	78	5	48
hmotnost	tis. t	29	6	65
cena	EUR/ks	2 819	13 354	24 623
cena	EUR/kg	7,5	10,7	18,4
- z Polska				
hodnota	mil. EUR	793	1	3
počet	tis. ks	148	0	0
hmotnost	tis. t	115	0	0
cena	EUR/ks	5 357	23 062	11 754
cena	EUR/kg	6,9	14,5	10,8
- ze Slovenska				
hodnota	mil. EUR	1 279	317	133
počet	tis. ks	101	25	8
hmotnost	tis. t	103	28	10
cena	EUR/ks	12 609	12 883	15 704
cena	EUR/kg	12,4	11,3	13,3

¹⁾ osobní automobily s vratným pístovým zážehovým spalovacím motorem s vnitřním spalováním 1000-1500 cm³

²⁾ osobní automobily s dieselovým motorem 1500-2500 cm³

³⁾ osobní automobily s vratným pístovým zážehovým motorem s vnitřním spalováním 1500-3000 cm³

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Příznivý vývoj cen znamenal pro porovnávané země jen částečné narovnání historicky podmíněných deformací. V roce 1989 byly ceny výrobků zpracovatelského průmyslu dovezených z Československa v průměru o 30 % nižší než by odpovídalo (v daném sortimentu) tehdejší hladině cen ve vzájemném obchodě mezi zeměmi Evropského hospodářského společenství. Ceny maďarského zboží byly nižší v průměru o 20 %, ceny polského o 28 %. Největší cenový gap vykazovaly výrobky kovozpracujícího průmyslu.

Tabulka 5-20 Struktura a komparativní ceny - dovoz EU z ČSR, Maďarska a Polska v roce 1989

	ČSR (ČR+SR)		Maďarsko		Polsko	
	struktura (%)	komparativní úroveň cen	struktura (%)	komparativní úroveň cen	struktura (%)	komparativní úroveň cen
Výr. zpracovatelského průmyslu celkem	100,0	0,70	100,0	0,80	100,0	0,72
výrobky potravinářského průmyslu	1,6	0,84	7,1	1,09	6,2	0,86
výrobky chemického průmyslu	16,8	0,85	16,7	0,86	11,4	0,86
výrobky lehkého průmyslu	37,8	0,71	36	0,79	30,9	0,71
výrobky průmyslu stavebních hmot	0,7	0,45	0,2	0,80	0,2	0,52
výrobky metalurgie	19,1	0,78	16,8	0,81	26,7	0,84
kovodělné výrobky	0,5	0,54	0,3	0,79	0,5	0,41
výrobky kovozpracujícího průmyslu	19,4	0,52	18,9	0,67	18,4	0,57
- výrobky mechanického strojírenství	6,7	0,55	9,2	0,61	5,4	0,61
- informační technika	0,1	x	0,2	x	0	x
- elektrotechnika	3,1	0,55	7,3	0,74	5,2	0,52
- prostředky silniční dopravy	7,6	0,47	1,3	0,62	6,3	0,52
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	4,1	0,46	4,0	0,56	5,8	0,34

6. Ceny v korunách (ČSÚ)

Pramenem údajů jsou v této části za léta 1993-2000 data Generálního ředitelství cel (www.mfcr.cz), od roku 2000 data Českého statistického úřadu (www.czso.cz).

Možnosti komparativní analýzy, která je předmětem této studie, jsou v případě údajů národní statistiky omezené. Nelze s nimi vypočítat komparativní úroveň cen.

Vývoj hodnoty a cen v korunovém vyjádření je významně ovlivněn měnovými relacemi. V případě vztahů se zeměmi EU byl vliv kurzu rozdílný do roku 2000 a po roce 2000. Proto je vývoj sledován samostatně za léta 1994-2000 a 2001-2003. Za rok 2004 byla při zpracování analýzy k dispozici jen předběžná data. Pokud nejsou výslovně uvedeny jednotkové ceny, opírá se analýza korunových cen v této části o kilogramové ceny vzhledem ke značné nespolehlivosti údajů v měrných jednotkách.

6.1. Úroveň cen v obchodě ČR se zeměmi EU a s ostatními zeměmi

Země Evropské unie se podílely v roce 2003 na českém vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu 70,4 %, na jejich dovozu 64,0 %. Na obchodě se zemědělskou produkcí se podílely jen 40,5 % na vývozu a 49,9 % na dovozu. Z českého vývozu surovin, paliv a elektrické energie připadaly na EU 61,1 % z dovozu jen 10,0 %. Podle předběžných údajů se podíl EU v roce 2004 mírně snížil (s výjimkou obchodu se zemědělskou produkcí).

Tabulka 6-1 Struktura zahraničního obchodu ČR (2003)

	Vývoz		Dovoz		Podíl EU (%)	
	EU(15)	ostatní	EU(15)	ostatní	vývoz	dovoz
Celkem (mld. Kč)	957,4	413,5	853,6	587,2		
struktura (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	69,8	59,2
Výrobky zpracovatelského průmyslu	94,3	91,6	94,5	77,4	70,4	64,0
Produkty zemědělství	1,0	3,3	2,1	3,1	40,5	49,9
Produkty těžby, elektřina	2,8	4,1	1,5	19,0	61,1	10,0
Ostatní	2,0	1,0	2,0	0,6	81,3	83,5

Úroveň cen výrobků zpracovatelského průmyslu vyvážených do zemí Evropské unie je v průměru o 15 % vyšší než porovnatelné ceny (téhož sortimentu) při vývozu do ostatních zemí. Výjimkou jsou výrobky automobilového průmyslu.

Tabulka 6-2 Porovnání cen při vývozu ČR do EU(15) s cenami docilovanými v ostatních zemích (2003)

	Vývoz do zemí EU(15)		Podíl EU (%)
	struktura (%)	poměr cen ¹⁾	
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	1,15	70,4
výrobky potravinářského průmyslu	1,1	1,35	37,2
výrobky chemického průmyslu	8,8	1,04	57,8
výrobky lehkého průmyslu	13,1	1,12	64,1
výrobky metalurgie	9,9	1,04	64,9
kovodělné výrobky	1,9	1,07	77,9
výrobky kovozpracujícího průmyslu	60,0	1,15	75,7
výr. mechanického strojírenství	14,4	1,03	71,8
informační technika	8,0	x	83,5
elektrotechnika	17,1	1,26	78,6
prostředky silniční dopravy	17,6	0,99	75,6
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	5,3	1,56	81,4

¹⁾ poměr mezi kilogramovými cenami docilovanými v obchodě s EU a cenami v obchodě s ostatními zeměmi, báží je struktura obchodu s EU

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Například nové osobní automobily s naftovým motorem, obsahem válců 1500-2500 cm³ (v roce 2003 vyvezené v hodnotě 43 mld. Kč, z toho přes 80 % do EU) dosáhly v zemích EU o více než 8 % vyšší cenu než v ostatních zemích. Pneumatiky pro osobní automobily byly vyvezeny v hodnotě 18,5 mld. Kč, téměř tři čtvrtiny šly do zemí EU za 706 Kč za kus, zatímco v ostatních zemích dosáhla cena 681 Kč. Rozdíly cen mohou být podmíněny odlišnými kvalitativními parametry výrobků vyvážených do jednotlivých zemí (zřetelné je to v případě mobilních telefonů a odráží se to v kilogramových cenách).

Tabulka 6-3 Porovnání cen při vývozu do zemí EU(15) s cenami docilovanými v ostatních zemích - významné položky (2003)

		Vývoz (mld. CZK)	Podíl zemí EU na vývozu (%)	Průměrná vývozní cena			
				jednotková (tis.CZK/kus)		kilogramová (CZK/kg)	
				EU	ost.	EU	ost.
87033219	Os. automobily s naft. motorem, 1500-2500 cm ³	42,6	81	379	350	0,29	0,26
87032210	Os. automobily s benz. motorem, 1000-1500 cm ³	35,9	60	250	208	0,22	0,19
87082990	Os.automobil s benz. motorem, 1500-3000 cm ³	27,1	76	380	204	0,29	0,27
85252091	Části karosérií mot. vozidel (CN 87032210)	18,3	89	221	270	0,22	0,27
87032319	Mobilní telefony	17,1	93	5,68	4286	21,61	11,30
40111000	Pneumatiky pro osobní motorová vozidla	10,6	74,5	0,71	681	0,11	0,10

Úroveň cen výrobků zpracovatelského průmyslu dovážených ze zemí Evropské unie je však v průměru o 36 % vyšší. Rozdílné ceny jsou patrně způsobeny odlišnými kvalitativními parametry.

Tabulka 6-4 Porovnání cen při dovozu ČR z EU(15) s cenami při dovozu z ostatních zemích (2003)

	Dovoz ze zemí EU		Podíl EU (%)
	struktura (%)	poměr cen ¹⁾	
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	1,36	61,0
výrobky potravinářského průmyslu	3,0	1,12	63,9
výrobky chemického průmyslu	17,6	1,16	57,8
výrobky lehkého průmyslu	12,6	1,56	60,1
výrobky metalurgie	10,5	1,28	59,0
kovodělné výrobky	1,7	1,45	44,9
výrobky kovozpracujícího průmyslu	52,1	1,41	62,4
výr. mechanického strojírenství	14,2	1,51	57,4
informační technika	5,4	x	82,7
elektrotechnika	18,0	1,38	52,7
prostředky silniční dopravy	10,0	1,22	95,9
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	2,4	1,58	98,8

¹⁾ poměr mezi cenami docilovanými v obchodě se zeměmi EU a cenami v obchodě s ostatními zeměmi, báží je struktura obchodu s EU

Na prvních třech místech jsou však výrobky, jejichž průměrná cena je při dovozu ze třetích zemí vyšší než při dovozu ze zemí EU. Například u léků průměrná kilogramová cena dovozu ze zemí EU dosahuje jen 38 % průměrné ceny při dovozu z ostatních zemí (převažuje dovoz ze Švýcarska).

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 6-5 Porovnání cen při dovozu ze zemí EU(15) a z ostatních zemí - významné položky (2003)

		Dovoz mld. CZK	Podíl EU (%)	Průměrná dovozní cena			
				jednotková (tis.CZK/kus)		kilogramová (CZK/kg)	
				EU	ost.	EU	ost.
30049019	Léky pro drobný prodej ostatní	21,7	65			1064	2783
85422145	Mikroprocesory digitální (MOS)	19,7	4			39356	89963
85252091	Mobilní telefony	15,6	25	3,50	3,06	7429	19495
39269099	Výrobky z plastu ostatní	14,5	85			231	205
87033219	Os. automobily s naft. mot., 1500-2500 cm ³	12,8	86	518	443	357	272

6.2. Vývoj cen při vývozu ČR do zemí EU

V roce 2000 vzrostly korunové kilogramové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu při vývozu do zemí Evropské unie oproti roku 1993 o 68 %. Nositelem jejich příznivého vývoje jsou výrobky kovo zpracujícího průmyslu, jmenovitě výrobky mechanického strojírenství a elektrotechniky. Nebyly to výrobky automobilového průmyslu (jejichž podíl na vývozu se podstatně zvýšil). Podprůměrný růst zaznamenaly ceny chemických výrobků a výrobků metalurgie (jejichž podíl se výrazně snížil).

Změny cen vypočtené z indexů na bázi struktury vývozu v roce 1993 mají jen poukázat na význam volby struktury báze mění-li se významně. Vlivem značné obměny struktury vyvážených výrobků (a změn jejich klasifikace) lze sledovat vývoj cen v uvedeném časovém úseku jen zhruba u dvou třetin hodnoty vývozu.

Do roku 2003 se pak vývozní ceny zvýšily (oproti roku 2000) o dalších 14,3 %. Rozhodující význam měl stále příznivý vývoj cen výrobků kovo zpracujícího průmyslu, přičemž ceny výrobků automobilového průmyslu se zvýšily jen o 3,3 %. Vývozní ceny výrobků chemického průmyslu zaznamenaly pokles

Nejvýznamnější růst cen zaznamenala elektrotechnika. Na předním místě to byly mobilní telefony, jejichž vývoz se zvýšil ze 2 na 17 mld. CZK při zvýšení jednotkové ceny ze 2372 na 5677 CZK za kus. Na překvapivém růstu průměrné vývozní ceny výrobků potravinářského průmyslu se podílely například cukrovinky neobsahující kakao. Podle české statistiky se jejich průměrná cena zvýšila ze 66 na 328 CZK za kilogram. Příkladem klesajících cen chemických výrobků mohou být léky pro drobný prodej (CN 30049019) – hodnota jejich vývozu vzrostla z 93 na 235 mil. a průměrná cena klesla ze 609 na 123 CZK/kg.

Podle předběžných údajů české statistiky příznivý vývoj vývozních cen výrobků zpracovatelského průmyslu pokračoval i v roce 2004. Zvýšení docilovaných cen v roce 2004 o 7,3 % významně přispělo k růstu hodnoty vývozu (o 21,1 %). Nositelem tohoto růstu cen byly nadále výrobky kovo zpracujícího průmyslu. Mimořádná konjunktura metalurgického průmyslu se podílela zvýšením cen výrobků metalurgie při vývozu do zemí Evropské unie o více než 20 %, což bylo hlavní příčinou zvýšení hodnoty jejich vývozu (o 35,6 %).

Tabulka 6-6 Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2000/1993)

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2000	1993	2000	1993
	1993	2000	1993	2000				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	183	723	100,0	100,0	68	42	68	68
výrobky potravinářského průmyslu	3	8	1,8	1,1	6	-3	64	65
výrobky chemického průmyslu	23	70	12,7	9,7	45	34	78	71
výrobky lehkého průmyslu	47	123	25,5	17,1	69	56	74	75
výrobky metalurgie	33	85	18,2	11,7	41	33	66	57

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)					
	1993	2000	1993	2000	2000	1993	2000	1993
kovodělné výrobky	2	13	1,1	1,7	77	74	94	91
výrobky kovozpracujícího průmyslu	64	383	34,8	53,0	81	42	65	64
výrobky mechanického strojírenství	17	89	9,2	12,3	127	51	65	75
informační technika	2	15	1,3	2,1	x	x	x	x
elektrotechnika	20	127	10,9	17,5	123	28	57	77
prostředky silniční dopravy	16	131	8,8	18,1	31	70	81	40
ostatní výrobky zpracovatelského průmvslu	11	41	5,9	5,7	53	34	54	84

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-7 Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2003/2000)

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)					
	2000	2003	2000	2003	2003	2000	2003	2000
Výrobky zpracovatelského průmyslu	723	903	100,0	100,0	14,3	5,5	96	96
výrobky potravinářského průmyslu	8	10	1,1	1,1	44,9	10,0	84	83
výrobky chemického průmyslu	70	80	9,7	8,8	-1,5	-5,8	88	91
výrobky lehkého průmyslu	123	118	17,0	13,1	1,0	-0,3	90	91
výrobky metalurgie	85	89	11,7	9,9	5,9	5,8	98	99
kovodělné výrobky	13	17	1,7	1,9	17,5	10,6	100	100
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	383	542	53,0	60,0	21,1	8,2	84	94
výrobky mechanického strojírenství	89	130	12,3	14,4	18,7	10,5	96	46
informační technika	15	72	2,1	8,0	x	x	100	100
elektrotechnika	127	155	17,5	17,1	35,1	9,7	96	96
prostředky silniční dopravy	131	159	18,1	17,6	3,3	2,1	98	98
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	41	48	5,7	5,3	11,6	11,7	97	99

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-8 Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2004/2003)

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)					
	2003	2004	2003	2004	2004	2003	2004	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu	903	1 094	100,0	100,0	7	4	94	96
výrobky potravinářského průmyslu	10	13	1,1	1,2	12	-3	99	100
výrobky chemického průmyslu	80	94	8,8	8,6	5	2	96	96
výrobky lehkého průmyslu	118	128	13,1	11,7	9	3	96	98
výrobky metalurgie	89	121	9,9	11,1	20	17	81	86
kovodělné výrobky	17	20	1,9	1,8	3	3	97	97
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	542	663	60,0	60,6	7	4	83	84
výrobky mechanického strojírenství	130	156	14,4	14,3	0	1	87	90
informační technika	72	84	8,0	7,7	x	x	99	100
elektrotechnika	155	205	17,1	18,8	3	-6	97	100
prostředky silniční dopravy	159	186	17,6	17,0	17	14	100	100
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	48	54	5,3	4,9	-17	-14	91	92

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

6.3. Vývoj cen při dovozu ČR ze zemí EU

Kilogramové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu dovezených ze zemí Evropské unie vzrostly v roce 2000 oproti roku 1993 jen o 20 %. Při zvýšení vývozních cen o 68 % to znamenalo zlepšení směnných relací o 40 %. Změny struktury porovnávaných souborů neměly zdaleka takový význam jako na straně vývozu.

Vysoce nadprůměrné zvýšení (o 58 %) zaznamenaly i na straně dovozu ceny elektrotechniky. Způsobili to hlavně některé výrobky, jejichž kvalitativní charakteristiky doznaly v tomto období velké změny, jako například tištěné obvody (CN 85340019 a 85340090) nebo akumulátory pro letadla (CN 85073091).

Příznivý vývoj směnných relací pokračoval v následujících třech letech. Při zvýšení vývozních cen v průměru o 14,3 % vzrostly dovozní ceny jen o 9,7 %. Při dovozu ve struktuře 2000 by došlo dokonce k poklesu dovozních cen.

K poklesu cen výrobků automobilového průmyslu došlo zejména u dovozu součástí. Například v položce CN 87089410 byl zaznamenán pokles průměrné kilogramové ceny ze 365 CZK v roce 2000 na 216 CZK v roce 2003 (hmotnost dovozu vzrostla z 3,9 na 5,0 tis. tun, hodnota dovozu přitom klesla z 1,43 na 1,09 mld. CZK). Kontrastuje to s vývojem vývozních cen těchto výrobků.

V roce 2004 (podle předběžných údajů) ceny dovezené produkce klesly o více než 3 % (zatímco vývozní ceny rostly). Při výpočtu na bázi struktury dovozu v roce 2003 činil jejich pokles dokonce 6 %. Nejvýznamnější byl pokles cen elektrotechnických výrobků (z významných položek to byly například mobilní telefony). Protisměrně se vyvíjely ceny metalurgické produkce.

Tabulka 6-9 Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2000/1993)

	Dovoz ČR z EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2000	1993	2000	1993
	1993	2000	1993	2000				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	221	727	100,0	100,0	20	19	68	75
výrobky potravinářského průmyslu	7	17	3,2	2,3	15	39	62	64
výrobky chemického průmyslu	35	133	15,9	18,3	19	19	78	75
výrobky lehkého průmyslu	28	92	12,5	12,7	29	32	78	80
výrobky metalurgie	15	74	6,7	10,1	11	26	70	78
kovodělné výrobky	3	14	1,5	2,0	48	20	93	93
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	126	382	57,0	52,5	20	14	61	73
výrobky mechanického strojírenství	57	117	25,9	16,1	13	12	66	78
informační technika	11	19	5,0	2,6	x	x	x	x
elektrotechnika	28	147	12,7	20,2	58	13	45	62
prostředky silniční dopravy	15	76	6,9	10,5	-10	9	96	97
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	7	15	3,2	2,1	5	5	73	92

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-10 Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2003/2000)

	Dovoz ČR z EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2003	2000	2003	2000
	2000	2003	2000	2003				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	745	806	100,0	100,0	9,7	-1,8	94	92
výrobky potravinářského průmyslu	17	21	2,2	2,6	-14,7	-4,1	94	97
výrobky chemického průmyslu	150	160	20,2	19,8	9,5	-0,7	96	84
výrobky lehkého průmyslu	92	100	12,4	12,4	-3,3	-4,1	82	83
výrobky metalurgie	74	84	9,9	10,4	-14,0	-5,8	99	97
kovodělné výrobky	14	18	1,9	2,2	-9,6	0,9	100	100

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Dovoz ČR z EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2003	2000	2003	2000
	2000	2003	2000	2003				
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	382	408	51,3	50,6	20,5	-0,7	93	95
výrobky mechanického strojírenství	117	138	15,7	17,1	38,3	3,1	98	98
informační technika	19	12	2,6	1,4	4,5	-25,4	100	100
elektrotechnika	147	125	19,8	15,5	33,1	-6,2	93	92
prostředky silniční dopravy	76	104	10,3	12,9	-19,6	2,1	97	96
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	15	16	2,1	2,0	-3,0	-3,4	97	98

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukovaného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-11 Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2004/2003)

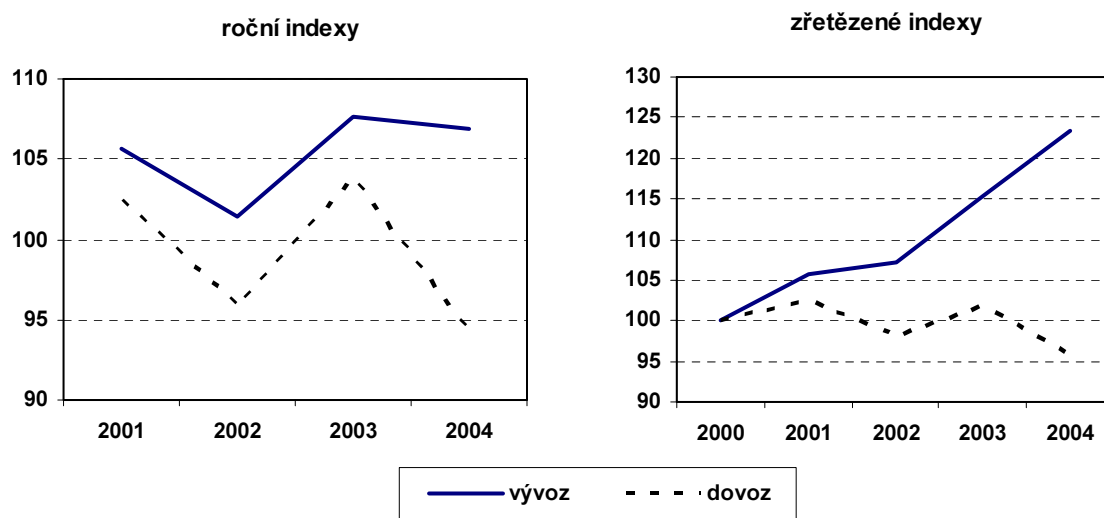
	Dovoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2004	2003	2004	2003
	2003	2004	2003	2004				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	806	952	100,0	100,0	-3,1	-6,0	90	93
výrobky potravinářského průmyslu	21	27	2,6	2,8	7,0	6,6	98	98
výrobky chemického průmyslu	160	189	19,8	19,9	-7,4	-8,9	87	88
výrobky lehkého průmyslu	100	114	12,4	12,0	-1,1	-3,9	91	98
výrobky metalurgie	84	110	10,4	11,5	2,7	1,0	68	85
kovodělné výrobky	18	19	2,2	2,0	-9,2	-12,4	39	36
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	408	473	50,6	49,8	-3,6	-7,5	97	98
výrobky mechanického strojírenství	16	151	2,0	15,8	-1,2	-5,6	105	106
informační technika	12	20	1,4	2,1	x	x	x	x
elektrotechnika	125	147	15,5	15,4	-10,6	-16,0	86	90
prostředky silniční dopravy	104	125	12,9	13,2	-2,1	-2,9	100	100
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	16	20	2,0	2,1	1,5	-0,8	98	98

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukovaného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Zřetěžením ročních indexů bychom zjistili zvýšení vývozních cen v roce 2004 oproti roku 2000 o 23 % a snížení dovozních cen o 4 %.

Graf 6-A Porovnání vývoje korunových cen v obchodě ČR se zeměmi EU (na bázi CZK/kg)

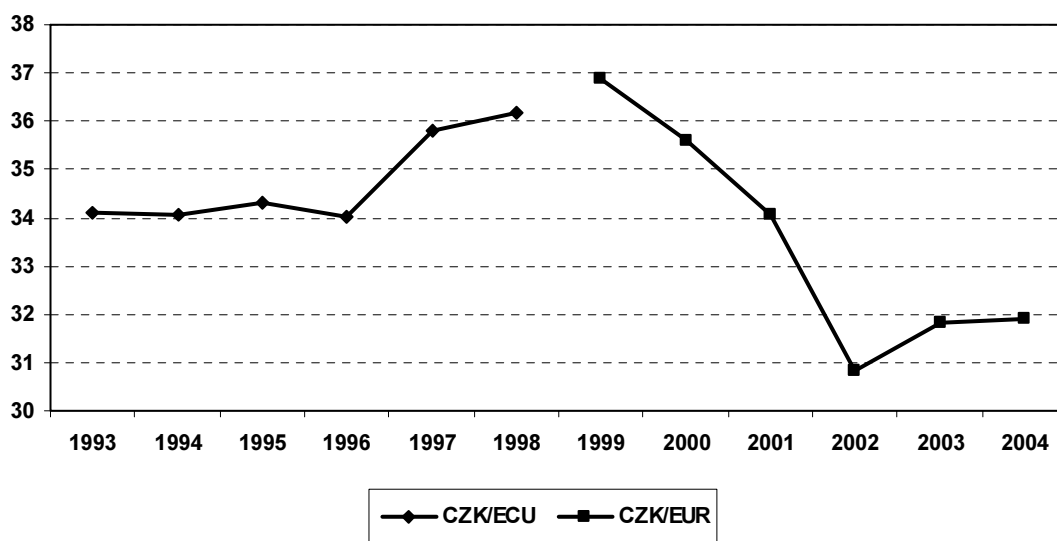

6.4. Vliv měnového kurzu na ceny v obchodě mezi ČR a EU

Výchozím zdrojem statistických údajů o hodnotě, hmotnosti a množství směňovaného zboží je celní deklarace. V celní deklaraci je uvedena hodnota zboží v dohodnuté vyjádřené zpravidla v zahraniční měně. Na korunovou hodnotu jsou tyto ceny přepočítávány kurzem platným druhou středou předchozího měsíce.

Pro korunové ceny v obchodě s členskými zeměmi Evropské unie je přirozeně rozhodující kurz CZK/ECU resp. CZK/EUR. V roce 2000 koruna oslabila v porovnání s rokem 1993 vůči ECU resp. EUR o 4,2 % (v roce 1993 byl v průměru kurz 34,1 CZK/ECU, v roce 2000 35,6 CZK/EUR). Do roku 2003 pak posílila o 11,8 % (kurs dosáhl 31,8; v roce 2002 byl 30,8 EUR/CZK). V roce 2004 se kurz podstatně nezměnil (koruna oslabila o 0,2 %).

Graf 6-B Vývoj korunového kurzu ECU, EUR

Tabulka 6-12 Vývoj korunového kurzu ECU, EUR

	roční průměr		roční změny (%)		roční průměr		roční změny (%)	
	CZK/ECU	CZK/EUR	CZK/ECU	CZK/EUR	ECU/CZK	EUR/CZK	ECU/CZK	EUR/CZK
1993	34,1		-6,8		0,029		7,3	
1994	34,1		-0,2		0,029		0,2	
1995	34,3		0,7		0,029		-0,7	
1996	34,0		-0,9		0,029		0,9	
1997	35,8		5,3		0,028		-5,0	
1998	36,2		1,0		0,028		-1,0	
1999		36,9		2,0		0,027		-1,9
2000		35,6		-3,4		0,028		3,6
2001		34,1		-4,3		0,029		4,5
2002		30,8		-9,5		0,032		10,6
2003		31,8		3,3		0,031		-3,2
2004		31,9		0,2		0,031		-0,2

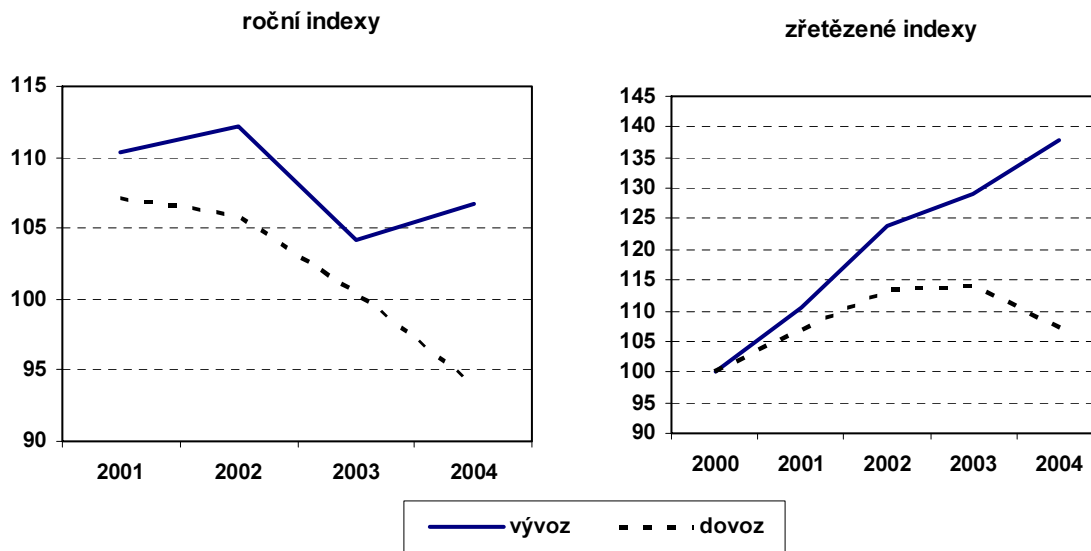
Pramen dat: www.cnb.cz

Pohyby kurzu se při přepočtu hodnot v zahraničním obchodě se zeměmi Evropské unie na korunové projeví (v porovnání s relacemi hodnot a cen v ECU resp. EUR) relativním zrychlením růstu vývozních i dovozních cen v letech 1994-2000 a jeho relativním zpomalením při porovnání cen v roce 2003 s jejich úrovní v roce 2000.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Určitou představu o vlivu kurzu na vývoj korunových (kilogramových) cen si můžeme udělat přepočtem indexů cen na ceny v EUR indexy charakterizující vývoj ročního kurzu CZK/EUR. Výsledek je značně odlišný od vývoje korunových cen, jak jej zobrazuje Graf 6-A. Vývozní ceny se podle tohoto přepočtu zvýšily v letech 2001-2004 téměř o 38 %, dovozní jen o 7 %.

Graf 6-C Porovnání vývoje cen po přepočtu kurzu

6.5. Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem

Analýza cen byla v části 4. založena na údajích členských zemí Evropské unie o jejich obchodě s Českou republikou, zpracovaných a publikovaných EUROSTATem (Intra- and extra-EU trade, EUROSTAT, CD 2001, 2003, DVD 2004.). V části 6. je založena na údajích o obchodě České republiky se zeměmi Evropské unie publikovaných celní správou MF ČR a Českým statistickým úřadem (www.mfcr.cz, www.czso.cz).

Jednotkové resp. kilogramové ceny a na nich založené analýzy by měly být přijímány s vědomím rizik. Při porovnání cen vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem je nutno mít na paměti významné metodické rozdíly obou statistik. Pokud jsou bázi porovnání ceny vykazované ČSÚ v eurech, jsou výsledkem dvojího přepočtu z hodnoty v deklarované měně a dohodnutém kurzu na korunovou hodnotu a z korunové hodnoty na ocenění v eurech podle průměrného kurzu CZK/EUR v daném měsíci resp. roce. Do roku 2003 byly statistické údaje EUROSTATu o obchodě mezi ČR a zeměmi EU shromažďovány v režimu EU-extra, na bázi celních statistik.

Hodnota vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu do zemí Evropské unie vykazovaná ČSÚ (v korunách) byla v roce 2003 blízká hodnotě dovozu Evropské unie z České republiky vykazované EUROSTATem (v eurech). Poměr těchto hodnot je 1 : 31,1. Kurz CZK/EUR v roce 2003 byl 31,8 CZK/EUR. Hmotnost českého vývozu vykazovaná českou statistikou byla o 5 % nižší než hmotnost dovozu Evropské unie z České republiky vykázaná statistikou Evropské unie.

Tabulka 6-13 Porovnání souhrnných dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem - obchod s výrobky zpracovatelského průmyslu v roce 2003

	Pramen	Hodnota		Hmotnost	
Vývoz ČR do EU (FOB)	ČSÚ	mln. CZK	903,1	tis. tun	16 851
Dovoz EU z ČR (CIF)	EUROSTAT	mln. EUR	28,1	"	16 022
- poměr		CZK/EUR	31,1	t/t	0,95
Dovoz ČR z EU (FOB)	ČSÚ	mln. CZK	806,5	tis. tun	10 107

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Pramen	Hodnota		Hmotnost	
Vývoz EU do ČR (FOB)	EUROSTAT	mld. EUR	27,5	"	8 833
- poměr		CZK/EUR	34,1	t/t	0,87

Hodnoty dovozu České republiky ze zemí Evropské unie se významně rozcházejí. Z jejich porovnání vyplývá relace mezi hodnotou vykazovanou ČSÚ a hodnotou vykazovanou EUROSTATem 34,1 CZK/EUR – vyšší oproti kurzu o 7,2 %. Hmotnost dovozu vykazuje česká statistika o 13 % nižší než statistika Evropské unie.

Na straně českého vývozu se rozdíly vyskytují především u výrobků mechanického strojírenství, lehkého průmyslu a informační techniky. Na straně dovozu jsou rozdíly větší, týkají se především informační techniky, jsou však významné i v dalších komoditních skupinách. Odlišnost údajů o hmotnosti dovozu je způsobena především velikými rozdíly ve vykazované hmotnosti vývozu i dovozu výrobků chemie a mechanického strojírenství.

Tabulka 6-14 Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem podle komoditních skupin (2003)

	Hodnota				Hmotnost (tis. t)		
	ČSÚ (mld. CZK)	EUROSTAT (mld. EUR)	implicitní kurs	poměr ¹⁾	ČSÚ	EUROSTAT	poměr ²⁾
Vývoz ČR do EU							
Výrobky zpracovatelského průmyslu	903,1	28,1	32,1	1,01	16 851	16 022	0,95
výrobky potravinářského průmyslu	9,7	0,3	32,0	1,01	1 014	651	0,64
výrobky chemického průmyslu	79,5	2,4	33,0	1,04	2 393	2 154	0,90
výrobky lehkého průmyslu	118,2	4,0	29,8	0,94	6 506	6 256	0,96
výrobky metalurgie	89,1	2,7	32,7	1,03	4 380	4 244	0,97
kovodělné výrobky	17,2	0,5	32,7	1,03	103	105	1,02
výrobky kovozpracujícího průmyslu	541,5	16,7	32,5	1,02	2 103	2 219	1,05
výrobky mechanického strojírenství	129,6	4,4	29,7	0,93	659	741	1,12
informační technika	71,9	1,8	39,8	1,25	61	55	0,90
elektrotechnika	154,8	4,8	31,9	1,00	486	505	1,04
prostředky silniční dopravy	158,9	4,9	32,7	1,03	768	784	1,02
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	47,8	1,5	31,5	0,99	351	395	1,12
Dovoz ČR z EU							
Výrobky zpracovatelského průmyslu	806,5	27,5	29,3	0,92	10 107	8 833	0,87
výrobky potravinářského průmyslu	20,7	0,7	28,1	0,88	1 248	964	0,77
výrobky chemického průmyslu	159,7	4,6	35,1	1,10	2 590	1 808	0,70
výrobky lehkého průmyslu	100,3	3,6	28,3	0,89	2 535	2 399	0,95
výrobky metalurgie	83,8	2,5	33,3	1,05	2 091	2 028	0,97
kovodělné výrobky	17,7	0,6	30,7	0,97	71	68	0,96
výrobky kovozpracujícího průmyslu	407,8	15,0	27,2	0,86	1 453	1 458	1,00
výrobky mechanického strojírenství	138,2	4,5	30,6	0,96	514	484	0,94
informační technika	11,7	1,1	10,7	0,34	8	23	2,93
elektrotechnika	125,1	4,5	27,8	0,87	268	284	1,06
prostředky silniční dopravy	104,2	3,7	28,1	0,88	611	623	1,02
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	16,5	0,6	28,2	0,89	119	108	0,91

¹⁾ průměrný implicitní kurz (31,2 CZK/EUR=1)

²⁾ údaje ČSÚ = 1

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Větší rozdíly než v hodnotě vývozu resp. dovozu bývají ve vykazované hmotnosti a množství směřovaných výrobků, což přirozeně má vliv na výpočet kilogramových a jednotkových cen.

Příkladem je následující porovnání dat:

Tabulka 6-15 Porovnání údajů o obchodě s osobními automobily

(naftový motor, obsah 1500-2500 cm³ - CN 87033219)

		Stav 2003		Změna 2004/2000	
		ČSÚ	EUROSTAT	ČSÚ	EUROSTAT
vývoz					
hodnota	mil.	34 386	899	26,8	12,8
hmotnost	tis. t	119	73	-20,1	-4,8
počet	tis.	91	96	19,1	4,3
cena jednotková		379	9	6,5	8,2
cena kilogramová		288	12	58,6	18,4
dovoz					
hodnota	mil.	11 081	331	280,2	78,7
hmotnost	tis. t	31	31	223,2	45,6
počet	tis.	21	15	184,1	27,7
cena jednotková		518	22	33,8	40,0
cena kilogramová		357	11	17,6	22,7

Při porovnávání statistických údajů na výrobní úrovni narážíme na časté rozdíly v přiřazování dat položkám klasifikace. Například česká statistika uvádí jako největší položku vývozu do zemí Evropské unie v roce 2003 počítače upravené pro nevidomé (CN 84714190); tato položka se v evidenci dovozu zemí Evropské unie nevyskytuje. Na rozdíl od české statistiky uvádějí tyto země mezi nejvýznamnějšími položkami svého dovozu z České republiky nová osobní vozidla se zážehovým motorem, obsah válců 1000-1500 cm³ (CN 87032210, 881 mil. EUR) a digitální zpracovatelské jednotky (CN 84715090, 683 mil. EUR). Na straně svého vývozu uvádějí mezi nejvýznamnějšími položkami části motorových vozidel (CN 87089998, 487 mil. EUR). Největší rozdíly se vyskytují v položkách s nehomogenním obsahem, jakými jsou „výrobky ostatní“ nebo „části, součásti, příslušenství“.

Tabulka 6-16 Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem - nosné položky obchodu ČR s EU(15) ¹⁾

		Hodnota		Cena kilogramová		Cena jednotková	
		ČSÚ (mil. CZK)	EUROSTAT (mil. CZK)	ČSÚ (CZK/kg)	EUROSTAT (EUR/kg)	ČSÚ (CZK/kus)	EUROSTAT (EUR/kus)
Vývoz ČR do EU							
84714190	Počítače upravené pro nevidomé ¹⁾	39 039		1,09			
87033219	Vozidla osobní, motor naft. 1500-2500 cm ³	34 386	899	0,29	9,4	379,3	8,3
87082990	Části karosérií motorových vozidel	24 116	562	0,22	5,5		
87032210	Vozidla osobní, motor benz. 1000-1500 cm ³	21 633	881	0,22	7,6	250,4	7,6
94019080	Části, součásti sedadel ze dřeva	19 562	616	0,40	10,9		
84714990	Počítače upravené pro nevidomé ostatní	18 337	624	1,26	30,6		
85252091	Mobilní telefony	16 959	514	21,61	601,5	5,7	0,2
87032319	Vozidla osobní, motor naft. 1500-3000 cm ³	12 973	417	0,29	8,9	380,2	11,3
85443090	Soupravy kabelů pro automobily	12 590	370	0,48	13,6		
87089998	Části motorových vozidel ostatní	12 500	524	0,16	5,3		
85122000	Signalizační přístroje pro motorová vozidla	11 708	378	0,47	13,3		
Dovoz ČR z EU							
30049019	Léky pro drobný prodej ostatní	14 138	507	1,06	42,7		
39269099	Výrobky z plastu ostatní	12 348	336	0,23	6,7		
87033219	Vozidla osobní, motor naft. 1500-2500 cm ³	11 081	331	0,36	10,8	518,2	15,2

¹⁾ položky vývozu ČR do zemí EU převyšující podle ČSÚ hodnotu 10 mld. Kč

¹⁾ v údajích EUROSTATu (o dovozu zemí EU z ČR) se tato položka nevyskytuje

Porovnání dat ČSÚ a EUROSTATu bylo omezeno na vývoj cen. Přes velké metodické rozdíly mezi českou statistikou a EUROSTATem jsou výsledky analýzy vývoje cen v základním poznatku shodné: vývoj směnných relací (terms of trade – T/T) byl pro Českou republiku velmi příznivý.

7. Příloha: Ceny pneumatik pro osobní automobily (CN 40111000)

případová studie

Cílem přílohy je upozornit na informace které poskytuje statistika pro analýzu cen na výrobní úrovni. Pneumatiky pro osobní automobily byly zvoleny proto, že představují významnou položku obousměrného obchodu České republiky, jehož těžiště je v obchodě se zeměmi Evropské unie(15). Jejich cenové relace jsou blízké obecným relacím v obchodě s výrobky zpracovatelského průmyslu.

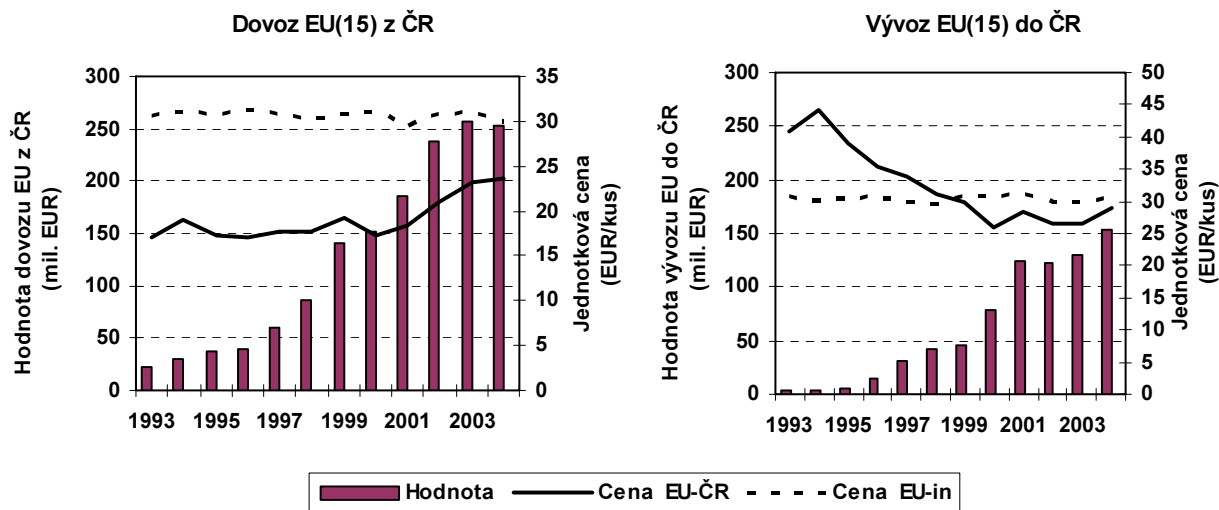
7.1. EUROSTAT⁷

Informace EUROSTATu obsahují informace o vývozu a dovozu České republiky ze „zrcadlového pohledu“ zemí EU, jako jejich dovoz resp. vývoz. Údaje jsou v eurech (do roku 1998 v ECU).

Pneumatiky z pryže pro osobní automobily (nové) byly v roce 2004 dovezeny zeměmi EU(15) z České republiky v hodnotě 313 mil. EUR. Balance obchodu je vysoce aktivní, vývoz do ČR dosáhl 172,5 mil. EUR. V letech 1994-2004 rostl dovoz průměrným tempem 27 % za rok. Podíl na dovozu zemí EU vzrostl z 0,8 % v roce 1993 na 3,7 % v roce 2004.

Průměrná cena pneumatik dovezených z České republiky se zvýšila ze 17,0 EUR v roce 1993 na 23,6 EUR v roce 2004, zatímco ve vzájemném obchodě členských zemí vzrostla v uvedených letech z 28,2 EUR na 29,9 EUR. Ceny pneumatik dovážených ze třetích zemí klesly. Komparativní úroveň ceny českých pneumatik se zvýšila ze 56 % úrovně cen ve vzájemném obchodě na 79 %. Při vývozu do České republiky zaznamenaly ceny v letech 1995-2000 velký pokles. V roce 1993 byla průměrná vývozní cena o 32 % vyšší, v roce 2004 o 6 % nižší než ve vzájemném obchodě členských zemí.

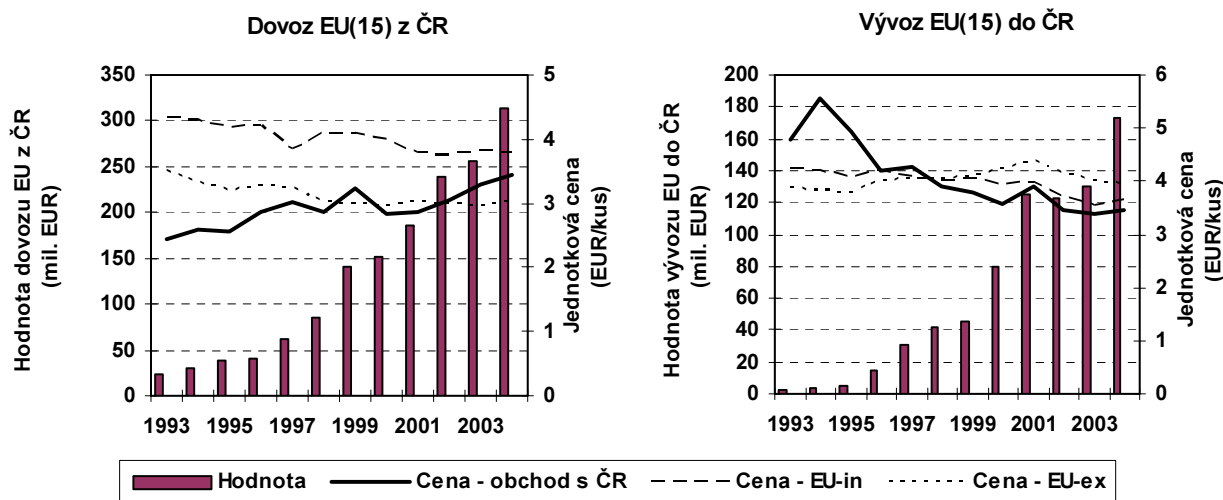
Graf 7-A Vývoj jednotkových cen v obchodě s pneumatikami pro osobní automobily

Měrná hmotnost pneumatik české provenience se významněji nezměnila (v roce 2004 činila 7,0 kg), zatímco v případě pneumatik směřovaných mezi členskými zeměmi vzrostla oproti roku 1993 o 14 % (na 8,3 kg). Projevuje se to v poněkud odlišném vývoji kilogramových cen. Úroveň kilogramových cen českých pneumatik byla v roce 2004 oproti průměru ve vzájemném obchodě členských zemí o 9 % nižší.

⁷ Pramen dat: EUROSTAT, Intra- and extra-trade, Comext, Supplement 2, DVD, 2005

Graf 7-B Vývoj kilogramových cen v obchodě s pneumatikami pro osobní automobily

V teritoriální struktuře dovozu pneumatik z České republiky jednoznačně dominuje Německo. Česká republika se podílí na jejich celkovém dovozu v případě Německa 6,4 %. Velmi významný je také podíl České republiky v dovozu pneumatik ve Francii (5,2 %), která je druhým největším dovozcem českých pneumatik.

Tabulka 7-1 Teritoriální struktura dovozu pneumatik z ČR podle zemí (2004)

Země určení (odběratel)	Dovoz EU z ČR		
	mil. EUR	struktura	podíl na dovozu (%)
EU(15)	252,4	100,0	3,2
Německo	105,8	41,9	6,4
Francie	50,9	20,2	5,2
Belgie	21,3	8,4	2,7
Itálie	20,8	8,3	2,7
Velká Británie	17,0	6,7	1,5
Španělsko	16,5	6,5	2,7
Nizozemsko	6,1	2,4	0,8
Rakousko	5,2	2,1	1,8
Švédsko	2,7	1,1	1,0
Finsko	1,7	0,7	2,0
Portugalsko	1,6	0,6	1,1
Dánsko	1,6	0,6	1,3
Řecko	1,4	0,5	1,0
Irsko	0,0	0,0	0,0
informativně:			
Polsko	16,0		17,6
Maďarsko	14,0		19,5
Slovensko	12,8		16,7

Při porovnání cen docilovaných významnými dodavateli se Česká republika řadí až na předposlední místo. I na výrokové úrovni se tak projevuje podmíněnost docilovaných cen stupněm rozvoje země původu zboží (kapitola 5.1.).

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 7-2 Jednotkové ceny pneumatik dovezených EU(15) podle zemí původu, 2004

(země řazeny podle výše jednotkové ceny)

Země původu (provenience)	EU(15)		informativně: Německo	
	Hodnota dovozu	Jednotková cena	Hodnota dovozu	Jednotková cena
	(mil. EUR)	(EUR/kus)	(mil. EUR)	(EUR/kus)
USA	129	50,8	21	52,5
Nizozemsko	459	38,5	93	33,7
Japonsko	457	38,2	114	32,6
Německo	1 294	37,8		
Belgie	381	36,3	69	38,2
Francie	1 101	31,4	474	29,6
Velká Británie	382	31,1	89	30,0
J. Korea	417	30,1	48	25,9
Itálie	570	29,3	118	27,9
Portugalsko	245	27,6	105	31,1
Španělsko	556	26,6	107	28,8
Česká republika	252	23,6	106	27,3
Polsko	242	18,3	67	18,8

Průměrná cena pneumatik vyvezených zeměmi EU(15) do České republiky v roce 2004 dosáhla 29,1 EUR. Klesla pod úroveň vývozních cen dosahovaných v průměru ve vzájemném obchodě členských zemí (30,9 EUR). V roce 1993 byl poměr mezi cenami při vývozu zemí EU do ČR a úrovní cen v jejich vzájemném obchodě 40,7 : 30,8 ECU/kus.

Podle údajů EUROSTATu byl průměr jednotkových cen pneumatik vyvezených členskými zeměmi do České republiky významně ovlivněn poměrně vysokými cenami dovozu z Francie (37,5 EUR za kus, přičemž úroveň cen francouzských pneumatik ve vzájemném obchodě členských zemí byla podprůměrná).

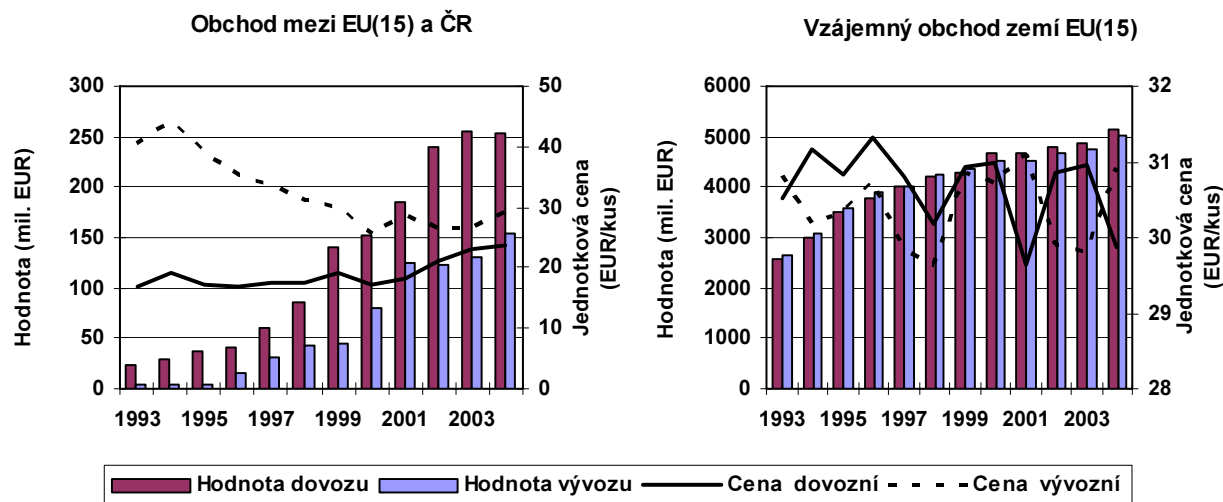
Tabulka 7-3 Jednotkové ceny pneumatik vyvezených jednotlivými zeměmi EU(15) do ČR, 2004

(země jsou seřazeny podle hodnoty vývozu)

	Vývoz zemí EU(15) do ČR		EU-in
	hodnota mil. EUR	jednotková cena EUR/kus	
EU-15	154	29,1	30,9
Francie	59	37,5	29,6
Německo	54	27,4	34,7
Španělsko	11	22,8	24,2
Itálie	10	22,3	26,0
Portugalsko	9	23,2	26,6
Velká Británie	6	18,5	27,7
Finsko	5	44,1	44,1
informativně:			
Polsko	7	16,9	17,5
Slovensko	9	23,9	23,4

Ve vzájemném obchodě se vývozní i dovozní jednotkové ceny pneumatik pohybovaly kolem 30-31 ECU resp. EUR za kus (s mírnou tendencí k poklesu). Při rostoucím obousměrném obchodě s Českou republikou se průměrná dovozní cena zvýšila ze 17,0 ECU v roce 1993 na 23,6 EUR v roce 2004, naproti tomu cena pneumatik vyvážených zeměmi EU(15) do České republiky klesla ze 40,7 ECU na 29,1 EUR. Nicméně mezi dovozní a vývozní cenou přetrvává značná diskrepance.

Graf 7-C Vývoj jednotkových cen v obousměrném obchodě s pneumatikami

7.2. ČSÚ⁸

V korunovém přecenění se v roce 2004 podílely země EU(15) na celkovém vývozu pneumatik pro osobní automobily necelými 63 %, na dovozu více než 72 %. Oproti předchozímu roku došlo podle těchto předběžných údajů k významnějšímu zvýšení vývozu a zejména dovozu v obchodě se třetími zeměmi.

Tabulka 7-4 Úloha EU(15) v českém zahraničním obchodě s pneumatikami (2004)

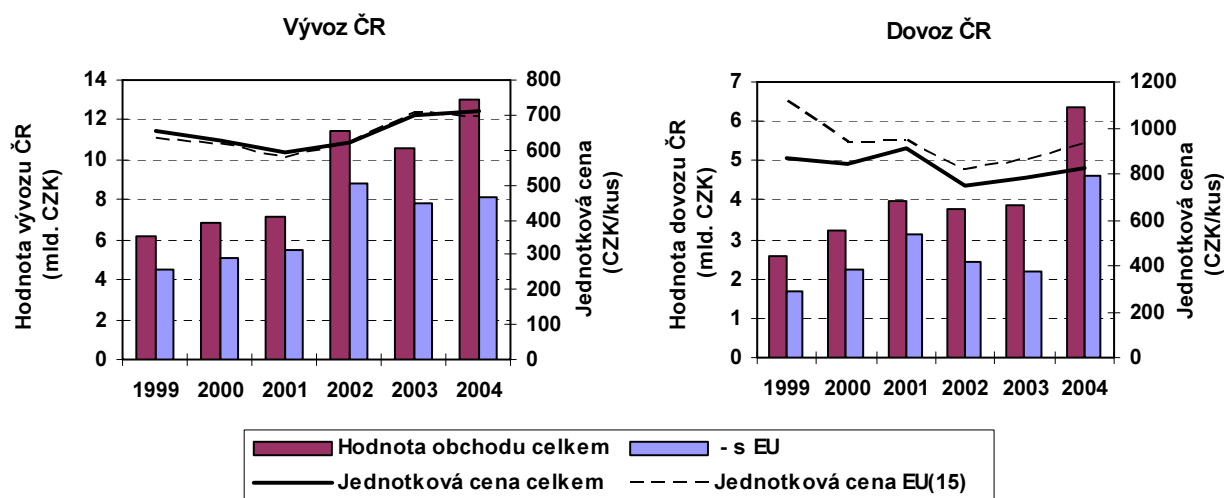
	Vývoz			Dovoz		
	hodnota (mil. CZK)	počet (tis. kusů)	jednotková cena	hodnota mil. CZK	počet (tis. kusů)	jednotková cena
celkem	13 047	18 427	708	6 358	7 721	824
z toho EU	8 167	11 749	695	4 605	4 967	927
podíl EU (%)	62,6	63,8		72,4	64,3	
informativně 2003:						
celkem	10 578	15 116	700	3 856	4 941	780
z toho EU	7 880	11 154	706	2 184	2 537	861
podíl EU (%)	74,5	73,8		56,6	51,3	

V průměru dosáhla jednotková cena v roce 2004 na straně vývozu 708 Kč, na straně dovozu 824 Kč. V obchodě se zeměmi EU(15) byla vývozní cena mírně nižší (695 Kč za kus), dovozní podstatně vyšší (927 Kč). Oproti roku 1999 se v obchodě se zeměmi EU zvýšila vývozní cena o 10 % (v letech 2000 a 2001 klesala), dovozní cena se snížila o 17 % (po přechodném vzestupu v roce 2001).

⁸ Pramen dat: Český statistický úřad, www.czso.cz

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Graf 7-D Vývoj korunových jednotkových cen v obchodě s pneumatikami pro osobní automobily

Podle údajů ČSÚ hraje nejvýznamnější roli v teritoriální struktuře obchodu ČR se zeměmi EU Německo (na straně vývozu 40,5 %, na straně dovozu 33,5 %). Jednotkové ceny jsou v obchodě s Německem nad průměrem cen dosahovaných se zeměmi EU(15), zejména na straně dovozu. V obchodě s Francií, která figuruje na druhém místě, jsou vývozní ceny velmi nízké (v průměru 540 korun za kus) a dovozní ceny velmi vysoké (994 korun); nízkou úroveň signalizují také vývozní kilogramové ceny (87 Kč/kg).

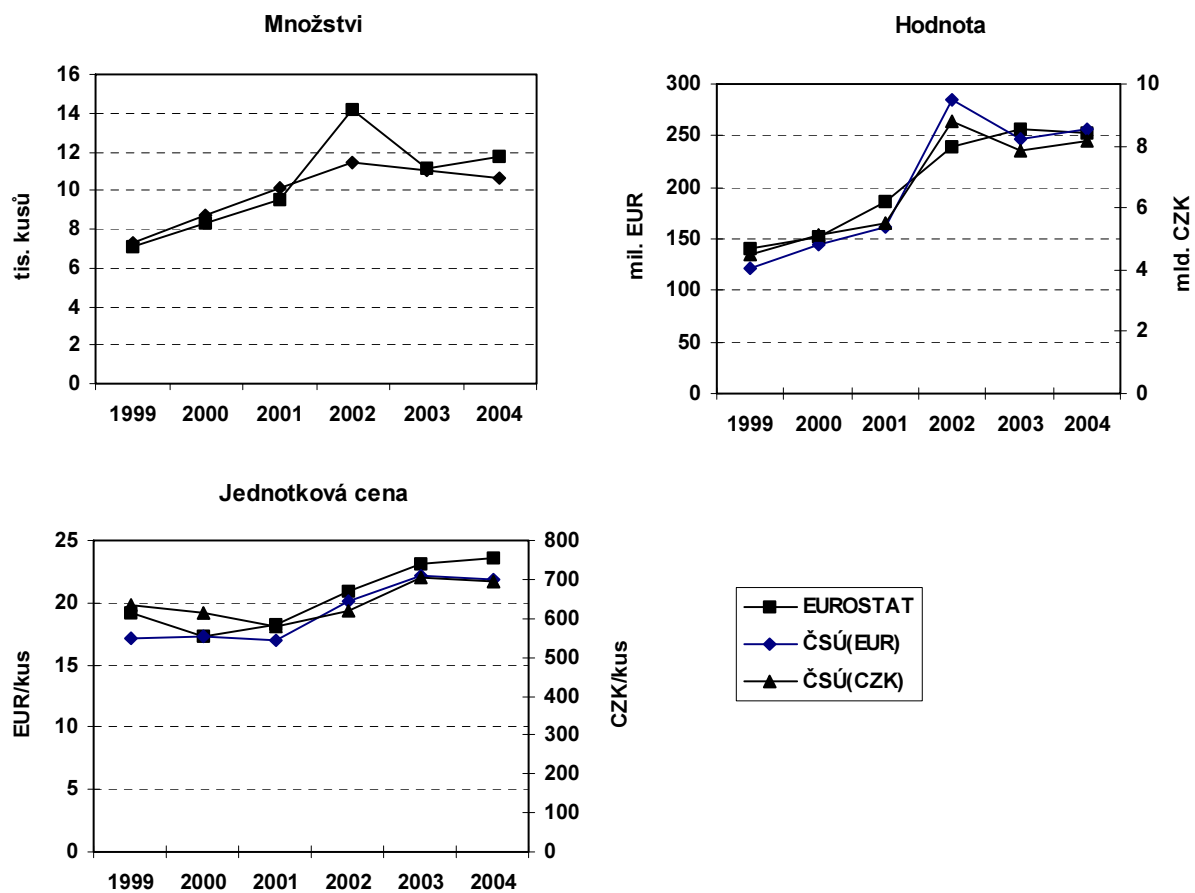
Tabulka 7-5 Teritoriální struktura obchodu s pneumatikami

	Hodnota (mil. CZK)	Množství (tis. kusů)	Hmotnost (t)	Cena		Měrná hmotnost (kg/kus)
				(EUR/kus)	(EUR/kg)	
Vývoz						
celkem	13 047	18 427	115 687	708	113	6,3
EU-15	8 167	11 749	74 069	695	110	6,3
Německo	3 304	4 695	27 048	704	122	5,8
Francie	1 408	2 607	16 091	540	87	6,2
Dovoz						
celkem	6 358	7 721	58 612	824	108	7,6
EU-15	4 605	4 967	39 719	927	116	8,0
Německo	1 543	1 600	13 383	965	115	8,4
Francie	1 325	1 333	11 164	994	119	8,4

x x x

Přes značné rozdíly ve způsobu sběru dat a metodice jejich zpracování vypovídají údaje EUROSTATu a ČSÚ o úrovni a vývoji jednotkových cen v podstatě shodně (data ČSÚ v eurech jsou vypočtena přepočtem z korunových průměrným kurzem CZK/EUR v daném roce). V teritoriální struktuře obchodu jsou mezi údaji EUROSTATu a ČSÚ větší rozdíly.

Graf 7-E Porovnání dat EUROSTATu a ČSÚ - Vývoz pneumatik z ČR do zemí EU(15)

Seznam tabulek

Tabulka 2-1 Porovnání vývoje alternativních jednotkových cen (významné položky dovozu zemí EU z ČR v roce 2003)	11
Tabulka 2-2 Porovnání indexů cen (2000/1993)	14
Tabulka 2-3 Porovnání indexů cen (2004/2000)	15
Tabulka 2-4 Nejvýznamnější rozdíly cenových indexů	17
Tabulka 2-5 Položky s extrémním vývojem kilogramových a jednotkových cen	17
Tabulka 3-1 Průměrné roční změny (dolarových) cen v mezinárodním obchodě	21
Tabulka 3-2 Nestabilita cen v mezinárodním obchodě (1960-2004)	22
Tabulka 4-1 Vývoj cen výrobků zpracovatelského průmyslu při dovozu - země EU	26
Tabulka 4-2 Vývoj komoditní struktury dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU	27
Tabulka 4-3 Vývoj dovozních cen v rámci vzájemného obchodu členských zemí a v obchodě se třetími zeměmi	27
Tabulka 4-4 Vývoj proporcí mezi dovozem EU-intra a EU-extra	28
Tabulka 4-5 Komparativní úroveň dovozních cen v obchodě zemí EU se třetími zeměmi	28
Tabulka 4-6 Vývoj cen výrobků zpracovatelského průmyslu při vývozu zemí EU	29
Tabulka 4-7 Vývoj komoditní struktury vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu zeměmi EU	29
Tabulka 4-8 Vývoj vývozních cen v rámci vzájemného obchodu členských zemí a v obchodě se třetími zeměmi	29
Tabulka 4-9 Vývoj proporcí mezi vývozem EU-intra a EU-extra	30
Tabulka 4-10 Komparativní úroveň vývozních cen v obchodě zemí EU se třetími zeměmi	30
Tabulka 4-11 Ceny výrobků zpracovatelského průmyslu při dovozu EU z ČR (na bázi ECU, EUR) ..	31
Tabulka 4-12 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU -- výrobky potravinářského průmyslu	32
Tabulka 4-13 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky chemického průmyslu	33
Tabulka 4-14 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky lehkého průmyslu	34
Tabulka 4-15 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky metalurgie	36
Tabulka 4-16 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky mechanického strojírenství	37
Tabulka 4-17 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU - výrobky elektrotechniky	38
Tabulka 4-18 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU - prostředky silniční dopravy	38
Tabulka 4-19 Dovošní ceny českých výrobků na trzích EU – ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	40
Tabulka 4-20 Ceny výrobků zpracovatelského průmyslu při vývozu EU do ČR	40
Tabulka 4-21 Vývoj komparativních cen v obchodě EU s ČSR, ČR 1989 – 2003 (na bázi kilogramových cen)	41
Tabulka 4-22 Porovnání cen v obousměrném obchodě s výrobky zpracovatelského průmyslu EU s ČR	47
Tabulka 4-23 Změny komoditní struktury obchodu a změny cen (2003/1993)	51
Tabulka 4-24 Struktura dovozu zemí EU z ČR podle cenových kategorií	52
Tabulka 4-25 Cenová struktura vývozu a dovozu*)	55
Tabulka 4-26 Vztah mezi komparativní úrovní cen a rozsahem dovozu výrobků (dovoz EU z ČR)	56
Tabulka 4-27 Závislost komparativní úrovně cen na rozsahu vyvážených výrobků (vývoz EU do ČR, 2003)	56
Tabulka 4-28 Rozdíly v komoditní struktuře vývozu EU do ČR podle kategorií hromadnosti vývozu (2003)	57
Tabulka 5-1 Komparativní postavení zemí na trzích EU	59
Tabulka 5-2 Nejvýznamnější položky dovozu EU, 2003	60
Tabulka 5-3 Komparativní postavení ČR, Švýcarska a Číny na trzích EU-15 (2003)	61
Tabulka 5-4 Souvislost mezi komparativní úrovní cen v zahraničním obchodě a komparativní úrovní domácích cen	62
Tabulka 5-5 Dovošní kilogramové ceny výrobků českého zpracovatelského průmyslu vykazované jednotlivými zeměmi EU	63
Tabulka 5-6 Struktura dovozu z ČR a docilované ceny (2003)	64
Tabulka 5-7 Dovošní ceny lahvového piva	65
Tabulka 5-8 Dovošní ceny pneumatik pro osobní automobily	65
Tabulka 5-9 Dovošní ceny smrkového a jedlového dřeva řezaného, o tloušťce přes 6 mm	65

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 5-10	Dovozní ceny kuchyňského a stolního porcelánové nádobí	66
Tabulka 5-11	Dovozní ceny konstrukcí ze železa nebo oceli	66
Tabulka 5-12	Dovozní ceny částí pístových zážehových motorů	66
Tabulka 5-13	Dovozní ceny barevných televizních přístrojů s úhlopříčkou 52-72 cm	67
Tabulka 5-14	Dovozní ceny mobilních telefonů	67
Tabulka 5-15	Dovozní ceny osobních automobilů s benzínovým motorem, obsah válců 1500-3000 cm ³	67
Tabulka 5-16	Dovozní ceny osobních automobilů s dieselovým motorem, obsah válců 1500-2500 cm ³	68
Tabulka 5-17	Komparativní postavení České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska na trzích EU	68
Tabulka 5-18	Hodnota a struktura dovozu EU z ČR, Maďarska, Polska a Slovenska	69
Tabulka 5-19	Porovnání cen při dovozu osobních automobilů (EU z ČR, Maďarska, Polska a Slovenska, 2002)	72
Tabulka 5-20	Struktura a komparativní ceny - dovoz EU z ČSR, Maďarska a Polska v roce 1989	73
Tabulka 6-1	Struktura zahraničního obchodu ČR (2003).....	74
Tabulka 6-2	Porovnání cen při vývozu ČR do EU(15) s cenami docilovanými v ostatních zemích (2003).....	74
Tabulka 6-3	Porovnání cen při vývozu do zemí EU(15) s cenami docilovanými v ostatních zemích - významné položky (2003)	75
Tabulka 6-4	Porovnání cen při dovozu ČR z EU(15) s cenami při dovozu z ostatních zemích (2003) ..	75
Tabulka 6-5	Porovnání cen při dovozu ze zemí EU(15) a z ostatních zemí - významné položky (2003)	76
Tabulka 6-6	Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2000/1993).....	76
Tabulka 6-7	Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2003/2000).....	77
Tabulka 6-8	Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2004/2003).....	77
Tabulka 6-9	Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2000/1993)	78
Tabulka 6-10	Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2003/2000)	78
Tabulka 6-11	Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2004/2003)	79
Tabulka 6-12	Vývoj korunového kurzu ECU, EUR.....	80
Tabulka 6-13	Porovnání souhrnných dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem - obchod s výrobky zpracovatelského průmyslu v roce 2003	81
Tabulka 6-14	Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem podle komoditních skupin (2003)	82
Tabulka 6-15	Porovnání údajů o obchodě s osobními automobily	83
Tabulka 6-16	Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem - nosné položky obchodu ČR s EU(15) *)	84
Tabulka 7-1	Teritoriální struktura dovozu pneumatik z ČR podle zemí (2004).....	86
Tabulka 7-2	Jednotkové ceny pneumatik dovezených EU(15) podle zemí původu, 2004	87
Tabulka 7-3	Jednotkové ceny pneumatik vyvezených jednotlivými zeměmi EU(15) do ČR, 2004	87
Tabulka 7-4	Úloha EU(15) v českém zahraničním obchodě s pneumatikami (2004).....	88
Tabulka 7-5	Teritoriální struktura obchodu s pneumatikami	89

Seznam grafů

Graf 2-A Korelace indexů kilogramových a jednotkových cen (2004/2000, změny cen v %, na bázi CZK)	13
Graf 2-B Korelace indexů výběrových cen a indexů kilogramových cen	16
Graf 3-A Vývoj cen ve světovém obchodě (vývozní jednotkové ceny na dolarové bázi)	19
Graf 3-B Vývoj cen výrobků zpracovatelského průmyslu (vývozní ceny vyspělých zemí na bázi USD, 1985 = 100)	20
Graf 3-C Podmíněnost vývoje světových cen vývozními cenami výrobků zpracovatelského průmyslu vyspělých zemí (na bázi USD, 1985=100)	20
Graf 3-D Vývoj cen paliv a surovin (na bázi USD, 1985 = 100)	22
Graf 3-E Vliv kurzu dolaru na ceny základních komodit (1985 = 100)	23
Graf 3-F Souvislost vývoje cen v mezinárodním obchodě a v národních ekonomikách (vyspělé země, roční změny v %)	24
Graf 3-G Vývoj cen v zahraničním obchodě zemí EU (na bázi USD)	25
Graf 3-H Vliv kursových relací na zobrazení vývoje cen v obchodě zemí EU	25
Graf 4-A Vývoj konkurenčního postavení ČR na trzích EU (1993-2003)	32
Graf 4-B Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR- lahvové pivo	33
Graf 4-C Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - pneumatiky pro osobní automobily	34
Graf 4-D Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR- dřevo a výrobky ze dřeva	35
Graf 4-E Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - konstrukce ze železa a oceli	36
Graf 4-F Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - části pístových zážehových motorů	37
Graf 4-G Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR- vybrané výrobky elektrotechniky	39
Graf 4-H Příklady vývoje cen při dovozu EU z ČR - osobní automobily s dieselovým motorem, obsah válců 1500-2500 cm ³	40
Graf 4-I Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- pneumatiky pro osobní automobily	42
Graf 4-J Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- válcované plechy pozinkované, šíře přes 600 mm	43
Graf 4-K Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- části zážehových motorů s vnitřním spalováním	44
Graf 4-L Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR- mobilní telefony	44
Graf 4-M Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR - osobní vozidla s pístovým vznětovým motorem, obsahem válců 1500-2500 cm ³	45
Graf 4-N Příklady vývoje cen při vývozu EU do ČR - části motorových vozidel	46
Graf 4-O Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě - pneumatiky pro osobní automobily	48
Graf 4-P Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě - části a součásti motorů zážehových s vnitřním spalováním	48
Graf 4-Q Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě - osobní automobily, motor vratný zážehový, obsah 1500-3000 cm ³	49
Graf 4-R Příklady vývoje cen v obousměrném obchodě: osobní vozidla, motor pístový vznětový, obsah 1500-2500 cm ³	49
Graf 4-S Korelace dovozních cen s vývozními v rámci obousměrného obchodu EU s ČR	50
Graf 4-T Korelace dovozních cen v obchodě EU s ČR s cenami ve vzájemném obchodě členských zemí	52
Graf 4-U Porovnání cenové struktury dovozu z ČR a v rámci vzájemného obchodu zemí EU (2003)	54
Graf 5-A Korelace komparativní úrovně cen v zahraničním obchodě	62
Graf 6-A Porovnání vývoje korunových cen v obchodě ČR se zeměmi EU (na bázi CZK/kg)	79
Graf 6-B Vývoj korunového kurzu ECU, EUR	80
Graf 6-C Porovnání vývoje cen po přepočtu kurzu	81
Graf 7-A Vývoj jednotkových cen v obchodě s pneumatikami pro osobní automobily	85
Graf 7-B Vývoj kilogramových cen v obchodě s pneumatikami pro osobní automobily	86
Graf 7-C Vývoj jednotkových cen v obousměrném obchodě s pneumatikami	88
Graf 7-D Vývoj korunových jednotkových cen v obchodě s pneumatikami pro osobní automobily	89
Graf 7-E Porovnání dat EUROSTATu a ČSÚ - Vývoz pneumatik z ČR do zemí EU(15)	90

Literatura:

- Aiginger, K.** (1997): The Use of Unit Values to Discriminate Between Price and Quality Competition, Cambridge Journal of Economics, 1997
- Aturupane, C., Djanov S., Hoeckman B.** (1999): Horizontal and Vertical Intra-industry Trade between Eastern Europe and the European Union, Weltwirtschaftliches Archiv, Vol. 135, No. 1
- Baldon, S., Sdogati, F., Tajoli, L.** (2001): Patterns and Determinants of International Fragmentation of Production: Evidence from Outward Processing Trade between the EU and Central Eastern European Countries, Weltwirtschaftliches Archiv, Vol. 137, No. 1
- Bellak, C.** (2003): FGM Survey, paper prepared for the OeNB Jubiläumsfonds Project „Are the Geese Flying?“, WIIW, Vienna
- Benáček, V.** (1999): Teorie mezinárodního obchodu a obchodní politiky, In: Kubišta (ed.), Mezinárodní ekonomické vztahy, VŠE
- Burgstaller, J., Landesmann, M.** (1999): Trade Performance of East European East-West Trade, in Dobrinsky, R, Landesmann, M. (eds) (1995), Transforming Economies and European Integration, Edward Edgar, Aldershof, UK
- Damijan, J.P., Rojec M.** (2004): Foreign Direct Investment and Catching-up Process in New EU Member States: Is There a Flying Geese Pattern?
- Dietz, R.** (1999): Exchange Rates and Relative Prices in Central and Eastern European Countries: a Systems and Transactions Cost Approach, WIIW Research Reports 254
- Dowling, M., Cheang, C.T.** (2000): Shifting Comparative Advantage in Asia: New Tests of the „Flying Geese Model“, Journal of Asian Economics, 11
- Dulleck, U.** (2002): Trade and Transition – Is there a Low-quality Trap University of Vienna
- Dulleck, U., Foster N., Stehrer R., Wörz J.** (2004): Dimensions of Quality Upgrading in CEECs WIIW Working Papers 29, WIIW
- Falvey, R.** (1981): Commercial Policy and Intra-Industry Trade, Journal of international Economics, Vol. 11
- Falvey, R., Kierzowski, H.** (1985): Product Quality, Intra-Industry Trade and (Im)perfect Competition, in: Kierzowski, H. (ed.), Protection and Competition in International Trade, Blackwell, Oxford
- Flam, Helpmann, E.** (1987): Vertical Product Differentiation and North-South Trade, American Economic Review Vol. 77
- Fontagné, L., Freudenberg, M.** (1997): Intra-Industry Trade: methodological issues reconsidered, Document de Travail, CEPII, Paris
- Freudenberg, M., Lemoine F.** (1999): Central and Eastern European Countries in the International Division of Labour in Europe, CEPII
- Greenaway, D., Milner, C.** (1986): The economics of intra-industry trade, Blackwell, New York
- Greenaway, D., Hine, R., Milner, C.** (1994): Country-Specific Factors and the Pattern of Horizontal and Vertical Intra-Industry Trade in the UK, Weltwirtschaftliches Archiv, vol. 130
- Grubel, H.G., Lloyd, P.J.** (1975): Intra-industry Trade: The Theory and Measurement of International Trade in Differentiated Product, McMillan, London
- Havlik, P.** (2001): Competitiveness of CEEC's Industry , Proceedings of the International Conference on the 10-Year Review of Transitional Economies and Challenges in the Next Decade, Final Report, UNIDO, Vienna
- Havlik P., Landesmann M., Stehrer R.** (2001): Competitiveness of CEE Industries: Evidence from Foreign Trade Specialization and Quality Indicators, WIIW Research Reports, No. 278, Vienna

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

- Havlik, P., Landesmann M., Urban W., Wiesner R.** (2003): EU Enlargement and Industrial Competitiveness, WIIW, Vienna
- Havlik, P.** (2003): CEE Industry in an Enlarged EU: Restructuring, Specialization and Competitiveness, in: Richter, S. (ed.), The Accession Treaty and Consequences for New EU Members, Current Analyses and Country Profiles No. 18, WIIW, Vienna
- Helpman, E., Krugman, P.** (1985): Market Structure and Foreign Trade, MIT Press, Cambridge
- Hunya, G.** (2004): FDI in Small Countries: the Baltic States, WIIW Research Reports 307, WIIW, Vienna
- Jansen, M., Landesmann, M.** (1999): European Competitiveness of Manufacturing Industry in Central and Eastern Europe, in Landesmann (ed.) WIIW Structural Report. Structural Developments in Central and Eastern Europe, WIIW, Vienna
- Kolanda, M.** (1968): Průměrné kilogramové ceny strojírenských výrobků v obchodě zemí Evropského hospodářského společenství v letech 1960, 1963, 1965, 1966, VÚZO
- Kolanda, M.** (1989): Ke strategii rozvoje čs. strojírenství v letech 1990-2010, Prognostický ústav ČSAV
- Kolanda, M.** (2001): K problematice průměrných kilogramových cen v mezinárodním obchodě, IČRE
- Kubišta, V. a kol.** (1999): Mezinárodní ekonomické vztahy, VŠE
- Lafay, G.** (1987): La mesure des avantages comparatifs révélés, Economic prospective internationale No. 41
- Landesmann, M.** (2003): The CEECs in and Enlarged Europe: Patterns of Structural Change and Catching-up, in: H. Handler (ed), Structural Reforms in the Candidate Countries and the European Union, Austrian Ministry for Economic Affairs and Labour, Economic Policy Center, Vienna
- Landesmann, M., Burgstaller J.** (1997): Vertical Product Differentiation in EU Markets: the Relative Position of East European Producers, WIIW Research Reports, No. 234, WIIW, Vienna
- Landesmann, M., Fersterer** (1998): Vertical Product Differentiation in International Trade: and Econometric Analysis, WIIW Working Papers, No.8, WIIW, Vienna
- Landesmann, M., Stehrer R.** (2002): Evolving Competitiveness of CEECs in and Enlarged Europe, Rivista di Politica Economica, Vol. 92, No. 1
- Landesmann, M., Stehrer R.** (2002): The CEECs in Enlarged Europe: Convergence Patterns, Specialization and Labour Market Implications, WIIW Research Reports, No. 286, Vienna
- Murphy, K.M., Scheifer A., Vishny W.** (1989): Industrialization and the Big Push, Journal of Political Economy, Vol. 97.
- Nešvera, V.** (1986): Cyklický vývoj kapitalistické ekonomiky – analýza, prognóza a důsledky pro čs. zahraniční obchod, VÚVEV
- Nešvera V.** (2002): Ceny v zahraničním obchodě, Politická ekonomie 5/2002
- Nešvera V.** (2003): Ceny v zahraničním obchodě s produkcí zpracovatelského průmyslu, in: Nešvera V. (ed.), Vnější ekonomické vztahy České republiky, Grafické závody Hronov
- Nešvera, V.** (2005): Ceny v obchodě zemí EU s Českou republikou, Statistika 2/2005
- Redding, S.** (1996): The Low-Skill, Low-Quality Trap: Strategic Complementarities between Human Capital and R&D, Economic Journal,
- Stehler, R., Landesmann, M., Burgstaller, J.** (1999): Catching Up at the Industrial Level - Prospects for the CEECs, WIIW Report 1999 on Structural Developments in Central and Eastern Europe, WIIW

Wörz, J. (2003): Trade Structure and Convergence: A Comparison of CEECs to Different Worlds Regions, The Vienna Institute Monthly Report, No. 7, The Vienna Institute for International Economic Studies